



**AALBORG
UNIVERSITET**

Motion & bevægelse på erhvervsuddannelser

Udvikling af organisatoriske sundhedskompetencer
gennem samskabelse med ledelse og lærere på en
erhvervsskole

Beathe Birkeholm Blach, Malou Kirstine Blach & Mie Kragh Møller

Kandidatspeciale i Folkesundhedsvidenskab

Gruppe: 10306

Vejleder: Sine Agergaard

Anslag: 259.727

Kandidatuddannelsen i Folkesundhedsvidenskab
Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet
Aalborg Universitet

30. Maj 2023

Abstract

Background: Physical inactivity among Danish young people at vocational schools constitutes an ongoing challenge with significant health consequences, and in addition it is seen that people with a vocational education are at increased risk of experiencing work-related pain. Despite the 2015 school reform, physical inactivity remains a widespread problem. The implementation of physical activity at vocational schools is made difficult due to organizational challenges, in which management and employees play a central role.

Purpose: The purpose of the thesis is to investigate how a vocational school's organizational health literacy can be strengthened through co-creation with school management and teachers at a vocational school in order to promote the implementation of exercise and movement.

Method: In the thesis, a pragmatism theory of science is used, and the thesis' methods are based on two phases inspired by the *Framework for the co-production and prototyping of public health interventions* by Hawkins et al. (2017). The first phase consisted of a systematic literature review and semi-structured interviews with stakeholders from a vocational school, where the second phase involved a co-creation workshop with school management and teachers. The empirical data from the workshop was gathered through audio recordings and participant observation. Braun & Clarke's (2006) thematic analysis was used to identify themes in which the Organizational Health Literacy Responsiveness Framework of Trezona et al. (2017) was used as a theoretical frame of reference.

Results: The overall analysis indicates that external policy and funding environment, leadership and culture, workforce, as well as systems, processes and policies have an impact on the vocational school's organizational health skills in relation to the implementation of exercise and movement.

Conclusion: The thesis concludes that a vocational school's organizational health literacy can be strengthened through co-creation with school management and teachers with a focus on a cultural change towards exercise being seen as a fundamental value. It is also crucial to have adequate time and financial resources to prioritize exercise in terms of management. A competence boost and increased availability of exercise can support the implementation of exercise and movement at the vocational school and can contribute to developing the vocational school's organizational health literacy.

Resume

Baggrund: Fysisk inaktivitet blandt danske unge på erhvervsskoler, udgør en vedvarende udfordring med betydelige sundhedsmæssige konsekvenser, og hertil ses, at personer med en erhvervsuddannelse er i øget risiko for at opleve arbejdsrelaterede smerter. På trods af skolereformen fra 2015 er fysisk inaktivitet fortsat et udbredt problem. Implementeringen af fysisk aktivitet på erhvervsskoler vanskeliggøres grundet organisatoriske udfordringer, hvor særlig ledelse og medarbejdere spiller en central rolle.

Formål: Specialet har til formål at undersøge, hvordan en erhvervsskoles organisatoriske sundhedskompetencer kan styrkes gennem samskabelse med ledelse og lærere på en erhvervsskole med henblik på at fremme en implementering af motion og bevægelse.

Metode: I specialet anvendes pragmatismen som videnskabsteoretisk tilgang, og specialets metoder tager afsæt i to faser inspireret af *Framework for the co-production and prototyping of public health interventions* af Hawkins et al. (2017). Første fase bestod af en systematisk litteratursøgning og semistrukturerede interviews med interessenter fra en erhvervsskole, hvor anden fase involverede en samskabende workshop med ledelse og faglærere. Empirien fra workshoppen blev indsamlet gennem lydoptagelser og deltagerobservationer. Braun & Clarkes (2006) tematiske analyse blev anvendt til at identificere temaer, hvor Organisational Health Literacy Responsiveness Framework af Trezona et al. (2017) blev anvendt som teoretisk afsæt.

Resultater: Den samlede analyse peger på, at ekstern politik og finansieringsmiljø, ledelse og kultur, arbejdsstyrke, samt systemer, processer og politikker har betydning for erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer i forhold til en implementering af motion og bevægelse.

Konklusion: Specialet konkluderer, at en erhvervsskoles organisatoriske sundhedskompetencer kan styrkes gennem samskabelse med ledelse og lærere med fokus på en kulturændring hen mod, at motion ses som en grundlæggende værdi. Det er endvidere centralt, at der er tidsmæssige- og økonomiske ressourcer, der gør det muligt ledelsesmæssigt at prioritere motion. Et kompetenceløft og øget tilgængelighed af motion kan understøtte en implementering af motion og bevægelse på erhvervsskolen, og kan bidrage til at udvikle erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer.

Indholdsfortegnelse

1. INITIERENDE PROBLEM	6
2. PROBLEMANALYSE.....	7
2.1 FYSISK AKTIVITET BLANDT UNGE PÅ ERHVERVSUDDANNELSER	7
2.2 LOVGIVNING OM FYSISK AKTIVITET PÅ ERHVERVSUDDANNELSER	9
2.3 IMPLEMENTERING AF FYSISK AKTIVITET PÅ ERHVERVSUDDANNELSER	12
2.4 ERHVERVSSKOLENS ORGANISERING	15
2.5 FORANDRING PÅ ERHVERVSSKOLER	17
3. PROBLEMAFGRÆNSNING.....	21
4. PROBLEMFORMULERING.....	22
4.1 Problembearbejdning	22
5. VIDENSKABSTEORETISK POSITION.....	23
6. TEORETISK REFERENCERAMME	26
6.1 ORGANISATORISKE SUNDHEDSKOMPETENCER	26
7. METODE.....	31
7.1 SAMSKABELSE.....	31
7.2 HAWKINS ET AL.'S SAMSKABELSESMODEL	33
7.3 FASE 1: GENNEMGANG AF EVIDENS OG INVOLVERING AF INTERESSETER	36
7.3.1 Systematisk litteratursøgning	36
7.3.1.1 Valg af database.....	36
7.3.1.2 Søgestrategi.....	37
7.3.1.3 Inklusions- og eksklusionskriterier.....	39
7.3.1.4 Udvælgelsesproces	40
7.3.1.5 Kvalitetsvurdering.....	41
7.3.2 Semistruktureret interview	43
7.3.2.1 Informanter	44
7.3.2.2 Interviewguide.....	45
7.3.2.3 Transskribering.....	46
7.4 FASE 2: SAMSKABELSE	47
7.4.1 Samskabende workshop	48
7.4.1.1 Design af workshop.....	48
7.4.1.1.1 Kritikfasen	49
7.4.1.1.2 Utopifasen.....	50
7.4.1.1.3 Virkeliggørelsesfasen	50
7.4.1.2 Planlægning og deltagelsesbetingelser	51
7.4.1.3 Facilitering af en workshop.....	53

7.4.1.4 Deltagerobservation	53
7.5 TEMATISK ANALYSE.....	54
7.6 FORSKNINGSETISKE OVERVEJELSER	56
8. ANALYSE	58
8.1 FASE 1: GENNEMGANG AF EVIDENS OG INVOLVERING AF INTERESSETER.....	58
<i>8.1.1 Analyse af systematisk litteratursøgning</i>	<i>58</i>
8.1.1.1 Fremmende faktorer i en implementering af motion.....	58
8.1.1.1.1 Accept af en implementering	58
8.1.1.1.2 En overordnet implementeringsstrategi og strukturelle faktorer	59
8.1.1.1.3 Individuelle faktorer og kompetencer	60
8.1.1.2 Hæmmende faktorer i en implementering af motion.....	61
8.1.1.2.1 Utilstrækkelige ressourcer	61
8.1.1.2.2 Lav grad af relevans og mening	61
<i>8.1.2 Analyse af interview.....</i>	<i>62</i>
8.1.2.1 Organisering af motion og bevægelse.....	62
8.1.2.2 Organisatorisk kultur og prioritering	66
8.1.2.3 Trivselsfremmende og inkluderende motion	70
8.1.2.4 Forandringspotentialer på erhvervsskolen	74
8.2 FASE 2: SAMSKABELSE	79
<i>8.2.1 Analyse af samskabende workshop.....</i>	<i>79</i>
8.2.1.1 En ændret kultur på erhvervsskolen	79
8.2.1.2 Ressourcer til motion.....	84
8.2.1.3 Medarbejdernes kompetencer til motion	88
8.3 SAMMENFATNING AF ANALYSE.....	93
9. DISKUSSION.....	97
9.1 RESULTATDISKUSSION	97
<i>9.1.1 Er implementering af motion et spørgsmål om ressourcer.....</i>	<i>97</i>
<i>9.1.2 Er motion et personligt eller samfundsmæssigt ansvar.....</i>	<i>98</i>
<i>9.1.3 Er et tilvalg af motion altid et fravalg af faglighed</i>	<i>99</i>
<i>9.1.4 Kan erhvervsskoler opnå en bæredygtig implementering af motion.....</i>	<i>100</i>
<i>9.1.5 Kan inddragelse af elever fremme implementeringen</i>	<i>102</i>
9.2 METODEDISKUSSION	103
9.2.1 Samskabende workshop og deltagere	103
9.2.2 Begrænsninger ved systematiske litteratursøgning	106
10. KONKLUSION OG PERSPEKTIVERING.....	108
11. LITTERATURLISTE.....	110

1. Initierende problem

I en rapport fra WHO fremgår, at op mod 80% af unge på verdensplan ikke opfylder kravene for fysisk aktivitet (WHO, 2022). I Danmark dyrker unge generelt for lidt motion i løbet af dagen, og i forlængelse heraf ses det, at unge på erhvervsuddannelserne bevæger sig væsentligt mindre sammenlignet med andre unge (Bendtsen et al., 2015). Det ses at unge på erhvervsuddannelser er i en særligt øget risiko for inaktivitet og negative sundhedseffekter på baggrund heraf. Denne øgede risiko beror på, at det fysiske aktivitetsniveau er faldende i takt med et lavere uddannelsesniveau (Rosendahl et al., 2022), og samtidig at personer med en erhvervsuddannelse er i øget risiko for at opleve smerter i deres arbejde og heraf være begrænset i deres arbejdssevne (Finansministeriet, 2019). Et højere aktivitetsniveau i skoletiden kan medvirke til at øge de unges indlæringssevne, højne deres faglige udbytte af undervisningen, samt styrke deres faglige selvtillid (Kantomaa et al., 2016). Fysisk inaktivitet blandt unge findes særligt problematisk eftersom fysisk aktivitet har betydelige psykiske og fysiske sundhedsmæssige fordele, og har en betydning i forhold til om unge gennemfører en uddannelse (Jensen, Heinze, Andersen, Bauman, & Klinker, 2022; Ladekjaer et al., 2022; Rask, Eske, Petersen, & Hansen, 2022; Rosendahl et al., 2022). På baggrund heraf, betragtes fysisk inaktivitet som en folkesundhedsproblematik.

I 2015 blev der indført en ny skolereform, som blandt andet havde til hensigt at øge det fysiske aktivitetsniveau og reducere inaktivitet på erhvervsuddannelser (Søndergaard et al., 2017). Reformen og den dertilhørende bekendtgørelse om erhvervsuddannelser med krav om motion og bevægelse (Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser, 2018) viste sig at have en effekt på de unges deltagelse i fysiske aktivitetstilbud, dog blev denne effekt ikke fundet tilstrækkelig (Søndergaard et al., 2017). Til trods for, at der efter bekendtgørelsen findes en stigning i tilbud af fysisk aktivitet på uddannelsesinstitutionerne, ses der fortsat udfordringer med et for lavt aktivitetsniveau (Rask et al., 2022). Erhvervsuddannelserne oplever særligt udfordringer med implementeringen af fysisk aktivitet, og rapporterer flere barrierer for en vellykket implementering (Søndergaard et al., 2017). På baggrund heraf findes, at bekendtgørelsen om erhvervsuddannelser og dertilhørende krav om motion og bevægelse ikke er tilstrækkeligt implementeret og forankret på erhvervsuddannelserne, og dertil ses et forandringspotentialer i at styrke implementeringen af fysisk aktivitet på disse uddannelser.

2. Problemanalyse

2.1 Fysisk aktivitet blandt unge på erhvervsuddannelser

På trods af at unge i alderen 16-24 år i højere grad opfylder WHO's minimum anbefalinger for fysisk aktivitet sammenlignet med resten af befolkningen, er det stadig blot hver anden ung, der opfylder anbefalingerne (Rosendahl et al., 2022). Tal fra rapporten "Danskernes Sundhed 2023", viser at 52,8% af kvinder mellem 16-25 år ikke opfylder disse minimumskrav, mens tallet er lidt lavere for mænd i samme aldersgruppe med en procentsats på 37,3% (Jensen, H. et al., 2024). Dette fremhæver, hvordan der blandt de mest aktive danskere, stadig er få, der bevæger sig tilstrækkeligt. I tråd hermed belyser en rapport fra Syddansk Universitet, hvordan der på tværs af uddannelser ses stor forskel på unges aktivitetsniveau (Ibsen et al., 2022). Her fremgår det, at unge på en erhvervsuddannelse er betydeligt mindre fysisk aktive sammenlignet med unge på en gymnasial uddannelse (Ibsen et al., 2022). Den Nationale Sundhedsprofil 2021 bekræfter ligeledes, at uddannelsesniveauet har en betydning i forhold til unges fysiske aktivitetsniveau, og der er stor forskel på, hvorvidt unge opfylder anbefalingerne for fysisk aktivitet (Rosendahl et al., 2022). Ifølge Den Nationale Sundhedsprofil 2021 rapporterer Sundhedsstyrelsen, at andelen af befolkningen, der har en lav score på den fysiske helbredsskala, falder med stigende uddannelsesniveau (Rosendahl et al., 2022). Ifølge rapporter for danskernes sundhed fra henholdsvis 2021 og 2023, ses der ligeledes en tydelig sammenhæng mellem uddannelsesniveau og fysisk aktivitet (Rosendahl et al., 2022); (Jensen, H. et al., 2024). Det ses, at andelen, der ikke opfylder WHO's anbefalinger for fysisk aktivitet, er større blandt personer med et lavere uddannelsesniveau (Jensen, H. et al., 2024). Ligeledes ses der også en sammenhæng mellem uddannelsesniveau og stillesiddende fritidsaktivitet, hvor andelen med stillesiddende fritidsaktiviteter, er størst blandt personer med en grundskoleuddannelse (30,7 %), mens andelen er lavest blandt personer med højest gennemførte uddannelsesniveau (14,9 %) (Jensen, H. et al., 2024). Dette tyder på, at uddannelsesniveauet har betydning for hvor fysisk aktive danskerne er i deres fritid.

Den Nationale Sundhedsprofil 2021 viser, at 70,7 % af personer, der ikke opfylder WHO's minimum anbefaling for fysisk aktivitet, gerne vil være mere fysisk aktive (Rosendahl et al., 2022). På trods af dette opfylder mere end 80% af unge på verdensplan ikke kravene for fysisk aktivitet (WHO, 2022). Dette kan være problematisk, idet personer, der ikke er tilstrækkeligt aktive, er i øget risiko for død sammenlignet med personer, der er tilstrækkeligt aktive (WHO,

2022). Ifølge WHO har fysisk aktivitet betydelige fysiske og psykiske sundhedsmæssige fordele, hvortil fysisk aktivitet kan bidrage til at forebygge sygdomme, samt reducere symptomer på depression og angst (WHO, 2022). Fysisk aktivitet indebærer ifølge WHO “*any bodily movement produced by skeletal muscles that requires energy expenditure. Physical activity refers to all movement including during leisure time, for transport to get to and from places, or as part of a person’s work.*” (WHO, 2022). Ydermere kan fysisk aktivitet være med til at forbedre kognition og indlæringssevner, samt forbedre den generelle velvære (WHO, 2022).

Fysisk aktivitet kan derudover have væsentlig betydning for børn og unges faglige niveau, og inaktivitet ses at have en negativ sammenhæng med gennemførelsen af uddannelse blandt unge (Ladekjaer et al., 2022). Dårlig fysisk sundhed og inaktivitet kan ligeledes udgøre en risikofaktor i forhold til lav uddannelse og manglende beskæftigelse i voksenlivet. En manglende tilknytning til uddannelse eller beskæftigelse i 25-års alderen kan have en sammenhæng med at være på offentlig forsørgelse senere i livet, hvorfor det er væsentligt at igangsætte indsatser med henblik på at fremme børn og unges fysiske sundhed og implementere disse indsatser i en skolekontekst (Ladekjaer et al., 2022). Dette fremhæver, hvordan fysisk aktivitet kan være med til at øge unges sandsynlighed for at gennemføre en uddannelse, og dermed have en positiv indvirkning på deres senere arbejdsliv. Ligeledes finder Kantomaa et al. (2016) en sammenhæng mellem høj grad af fysisk aktivitet og uddannelsesniveau i 16-årsalderen, hvor unge som deltager i organiseret fysisk aktivitet, har en større sandsynlighed for at have et højere fagligt niveau på uddannelsen. Dette grundet, at fysisk aktivitet indvirker positivt på unges koncentration og faglige selvtillid (Kantomaa et al., 2016), hvilket tyder på, at øget fysisk aktivitet på uddannelserne, kan øge elevernes faglige udbytte af undervisningen. Dermed opnår de unge både fysiske sundhedsmæssige fordele, men også faglige fordele, hvilket fremhæver et behov for at inkorporere mere fysisk aktivitet blandt unge på erhvervsuddannelser.

Ydermere kan fysisk aktivitet have en indvirkning på trivsel, og grundet en stigende tendens med øget mistrivsel blandt unge, findes trivsel særligt relevant blandt denne målgruppe. (Rosendahl et al., 2022). Rask et al. (2022) påpeger, at fysisk aktivitet har en positiv effekt på trivsel, og det ses ligeledes at unge og voksne, der har en god trivsel, er mere fysisk aktive end unge og voksne, der har en dårlig trivsel. Denne sammenhæng er ligeledes fundet i et survey studie, hvor man har adspurgt elever på danske erhvervsuddannelser om deres mentale helbred

og deres aktivitetsniveau i forhold til WHO's anbefalinger (Jensen, C. T. et al., 2022). Studiet finder, at jo bedre den unges mentale sundhed er, desto større overensstemmelse ses med WHO's anbefalinger for fysisk aktivitet (Jensen, C. T. et al., 2022). Dermed fremhæves det, hvordan positive mentale sundhedsaspekter har betydning for fysisk aktivitet blandt unge (Jensen, C. T. et al., 2022), hvorfor mental sundhed findes særligt relevant at indtænke i implementering af fysisk aktivitet. I forlængelse heraf ses ydermere, at unge der oplever ensomhed, er mindre tilbøjelige til at være fysisk aktive (Rask et al., 2022), hvilket ligeledes kan have indvirkning på den unges trivsel og mentale sundhed.

Fysisk inaktivitet kan, på baggrund af de negative fysiske og psykiske konsekvenser, medføre samfundsmæssige omkostninger (Schramm et al., 2023). Dette grundet omkostninger forbundet med behandling i sundhedsvæsenet, samt tabt produktion ved fravær fra arbejdsmarkedet blandt personer, der er fysisk inaktive (Schramm et al., 2023). Fysisk inaktivitet medførte i 2022 ekstra omkostninger på 6.238 mio. kr. i sundhedsvæsenet, mens fravær fra arbejdsmarkedet og tabt produktion medførte omkostninger på 6.845 mio. kr. (Schramm et al., 2023). Samtidig fremgår det af en rapport af Finansministeriet (2019), at voksne, der har en erhvervsuddannelse i højere grad, oplever at være begrænset i deres arbejde grundet smerter sammenlignet med erhvervsaktive med en lang videregående uddannelse (Finansministeriet, 2019). Disse studier tydeliggør, hvordan fysisk inaktivitet kan anses som et folkesundhedsproblem, idet fysisk inaktivitet har betydning for mange aspekter af individets liv, og potentielt kan medføre store omkostninger for det offentlige velfærdssystem senere i livet. Dertil findes det relevant at undersøge fysisk inaktivitet blandt elever på erhvervsuddannelser, da andelen af personer med en erhvervsfaglig uddannelse, der lever op til WHO's anbefalinger for fysisk aktivitet, er lav, samtidigt med at de er i øget risiko for at få arbejdsrelaterede smerter og skade forårsaget af hårdt fysisk arbejde. På baggrund af dette og ud fra et sundhedsfremmende og forebyggende sigte fremkom en nyere reform og bekendtgørelse om erhvervsuddannelser med krav om motion og bevægelse.

2.2 Lovgivning om fysisk aktivitet på erhvervsuddannelser

I et forsøg på at øge unges aktivitetsniveau på erhvervsuddannelserne, blev der i 2015 indført en ny reform målrettet erhvervsuddannelserne (Søndergaard et al., 2017). Et centralt element i den nye reform var at gøre fysisk aktivitet til en mere integreret del af erhvervsuddannelserne med henblik på, at opnå en øget grad af trivsel og fremme elevernes motivation til at lære

(Søndergaard et al., 2017). På den baggrund blev der indført et nyt tiltag, som lød på, at eleverne skulle motionere og bevæge sig minimum 45 minutter dagligt (Søndergaard et al., 2017). Motion og bevægelse skulle forstås bredt og kunne eksempelvis indgå i skiftet mellem uddannelsesaktiviteter eller som en selvstændig undervisningsdel (Søndergaard et al., 2017). Reformen er sidenhen blevet evalueret med henblik på at få indsigt i, om det er lykket at få gjort motion og bevægelse til en mere integreret del af erhvervsuddannelserne (Søndergaard et al., 2017). Af rapporten fremgår det, at reformen har haft en positiv indvirkning på elevernes deltagelse i motion og bevægelse, idet der ses en stigning i deltagelsesprocenten fra 30% til 50% (Søndergaard et al., 2017). På trods af denne positive stigning giver ledere og undervisere på erhvervsuddannelserne udtryk for, at de fortsat finder det vanskeligt at integrere motion og bevægelse i skoletiden (Søndergaard et al., 2017).

I forbindelse med reformen blev der ydermere vedtaget en ny bekendtgørelse om erhvervsuddannelser med henblik på at øge elevernes aktivitetsniveau yderligere (Børne- og undervisningsministeriet, s.d.). Bekendtgørelsen lyder som følger:

§20. Skolen skal tilrettelægge undervisningen i grundforløbet således, at den samlede undervisningstid omfatter motion og bevægelse i gennemsnitligt 45 minutter pr. undervisningsdag.

Stk. 2. Skolen kan yderligere tilbyde eleverne og lærlingene aktive pauser eller motionstilbud i forlængelse af skoledagen.

(Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser, 2021)

Bekendtgørelsen anvender begreberne *motion* og *bevægelse* til at beskrive den fysiske aktivitet, men indeholder dog ikke en definition og afklaring af, hvad disse begreber indebærer. Ifølge Børne- (Børne- og Undervisningsministeriet, 2023) skal motion og bevægelse ses som en del af den almindelige undervisning, og skal anses som et pædagogisk princip i læringssituationer. Dertil bliver der beskrevet, hvordan bekendtgørelsen både kan efterleves som idrætsundervisning eller som “aktive pauser” i den almindelige undervisning (Børne- og Undervisningsministeriet, 2023), hvilket tyder på at *motion* og *bevægelse* skal forstås bredt, og at det er op til den enkelte skole at vurdere, hvordan bekendtgørelsen skal efterleves. Ifølge Jensen et al. (2018) betegner begrebet *motion* fritidsaktiviteter, der udføres med henblik på at fremme sundhed og velvære, og er karakteriseret ved at være et middel til at vedligeholde kroppen eller en specifik fysisk fremtræden (Jensen, J. et al., 2018). Mens motion retter sig

primært mod kvantiteten af kropslige aktiviteter med henblik på at være sund, kan *bevægelse* siges at rette sig mod kvaliteten af kropslige aktiviteter, hvorved *motion og bevægelse* rummer både en sundheds- og dannelsesdimension (Jensen, J. et al., 2018).

Bekendtgørelsen har til formål at gøre motion og bevægelse til en integreret del af erhvervsuddannelsernes undervisning (Børne- og Undervisningsministeriet, 2023). Bekendtgørelsen er målrettet elever på erhvervsuddannelserne, og er et udtryk for en primær, borgerrettet forebyggelse. Dette eftersom den primære, borgerrettede forebyggelse netop centrerer sig om at forebygge sygdom, som opstår hos en rask målgruppe (Vallgård et al., 2014). I forlængelse heraf omhandler sundhedsfremme, at ændre eller forbedre sundhedsadfærd (Vallgård et al., 2014), hvorfor bekendtgørelsen ligeledes indeholder et sundhedsfremmende element. Dette eftersom bekendtgørelsen har til formål at understøtte en forbedret sundhedsadfærd blandt eleverne, således at motion og bevægelse bliver en mere integreret del af elevernes dagligdag. Ydermere findes strukturel forebyggelse, som er kendetegnet ved at sætte rammer for sundhedsadfærd gennem regulering (Vallgård et al., 2014). Bekendtgørelsen sigter netop mod at reducere sundhedsrisici og ændre miljøet, hvorfor denne kan ses som en strukturel forebyggelse. Dette eftersom bekendtgørelsen centrerer sig om at skabe ændringer på et institutionelt plan, som vil fordrø ændringer i skoleskemaet og i tilrettelæggelsen og gennemførelsen af undervisningen. I bekendtgørelsen fremgår det, at motion og bevægelse skal være af en varighed på minimum 45 minutter om dagen (Børne- og Undervisningsministeriet, 2023), men det er dog op til den enkelte uddannelsesinstitution at tage stilling til, hvordan denne bekendtgørelse kan tilrettelægges og integreres i undervisningen, således at den pågældende erhvervsuddannelse efterlever kravet (Børne- og Undervisningsministeriet, 2023). Der kan derfor forekomme forskelligheder i, hvordan erhvervsuddannelserne fortolker og omsætter bekendtgørelsen, og hvordan og i hvilken grad en implementering af motion og bevægelse er lykket.

På trods af indførelsen af bekendtgørelsen om erhvervsuddannelser, ses der ifølge den Nationale Sundhedsprofil 2021, fortsat et lavt aktivitetsniveau blandt de unge på erhvervsuddannelserne (Rosendahl et al., 2022). Der ses derfor fortsat et forandringspotentiale i at styrke implementeringen af motion og bevægelse på erhvervsuddannelserne. Udfordringer med at integrere mere motion og bevægelse på skoleområdet er en kendt problematik. Folkeskolen er ligeledes underlagt en lovramme, der betyder at eleverne skal motionere 45 minutter om dagen i skoletiden (Ladekjaer et al., 2022). Erfaringer herfra viser dog, at denne

lovgivning ikke har haft den ønskede effekt, og at effekten er mindst for dem, der har det største behov for et øget aktivitetsniveau (Ladekjaer et al., 2022). I henhold til rapporten skyldes dette i høj grad vanskeligheder relateret til selve implementeringen af de strukturelle lovmæssige krav (Ladekjaer et al., 2022). I den forbindelse viser rapporten, at bevægelse er et opmærksomhedspunkt, men at implementering af motion og bevægelse ofte er stærkt udfordret af de mange andre opgaver, som skolerne pålægges (Ladekjaer et al., 2022). Der ses i den forbindelse særligt udfordringer hos eleverne i de ældste klasser, hvor skolerne oplever, at det er særligt vanskeligt at implementere tilstrækkelig motion og bevægelse i skoletiden (Ladekjaer et al., 2022). I relation til implementeringen af bekendtgørelsen om erhvervsuddannelser, kan der forekomme lignende udfordringer knyttet til implementering af fysisk aktivitet. Dette eftersom erhvervsuddannelserne ligeledes kan have mange andre opgaver i undervisningsregi. Ligeledes må det antages, at bekendtgørelsen stiller krav til undervisernes kompetencer, herunder faglig viden, samt hvorvidt og i hvilken grad der er adgang til de nødvendige ressourcer for at kunne lykkes med en implementering af fysisk aktivitet i undervisningstiden.

2.3 Implementering af fysisk aktivitet på erhvervsuddannelser

Implementering er en væsentlig parameter for at en forandring eller intervention integreres, således at den er bæredygtig og har et langsigtet perspektiv (Skivington et al., 2021). Et dansk studie har undersøgt, hvad der har betydning for implementering af en skolebaseret indsats med sigte på at øge fysisk aktivitet, samt fremme den mentale sundhed blandt elever (Christiansen et al., 2021). Af studiet fremgår, hvad der kan fremme og hæmme implementeringen, og det fremhæves, at både faktorer på et individuelt- og organisatorisk niveau, har en betydning (Christiansen et al., 2021). Dette er i tråd med Dean Fixsens (2015) drivers, som netop er et bud på, hvilke faktorer, der er betydningsfulde at undersøge og justere med henblik på at opnå en succesfuld implementering (Fixsen et al., 2015). Ifølge Fixsen kan der skelnes mellem tre forskellige drivers, henholdsvis *competence-drivers*, *organisations-drivers* og *leadership-drivers* (Fixsen et al., 2015). *Competence-drivers* dækker over faktorer, som medvirker til at udvikle, forbedre og fastholde evner til implementering af en intervention (Fixsen et al., 2015). Dette indebærer først og fremmest en udvælgelse af ressourcepersoner, som besidder viden, færdigheder og evner til at drive implementeringen (Fixsen et al., 2015). Derudover rummer denne kompetence-driver træning og coaching, hvor træning af medarbejdere findes essentielt, når nye tiltag skal implementeres (Fixsen et al., 2015). *Competence-drivers* relaterer sig dermed til medarbejdere på erhvervsuddannelser, samt deres færdigheder og kompetencer med

hensyn til, at implementere motion og bevægelse. Med afsæt i Fixsen kan medarbejdere udgøre ressourcepersoner, der kan bidrage med væsentlige færdigheder og agerer som tovholdere for implementeringen af fysisk aktivitet. Dette fordrer, at medarbejderne besidder disse kompetencer og sætter dem i spil i en implementering af fysisk aktivitet i undervisningstiden, hvor der også er andre faglige opgaver, der skal prioriteres.

I et studie af Christiansen et al. (2021) fremgår det, at det i høj grad er fremmede for en implementering af fysisk aktivitet, hvis underviserne har præference for sport og allerede besidder kompetencer inden for fysisk aktivitet (Christiansen et al., 2021). Desuden ses at tilgængeligheden af understøttende systemer såsom materiale, workshops og supervision er af særlig betydning for en succesfuld implementering. Ifølge Christiansen et al. (2021), ses workshops at kunne fremme engagement og motivation blandt underviserne med hensyn til at integrere fysisk aktivitet i undervisningen, og at tilgængelighed af materiale i form af eksempelvis manualer og vejledninger relateret til fysisk aktivitet spiller en essentiel rolle i forhold til at understøtte implementeringen (Christiansen et al., 2021). I Fixsens (2015) forståelse af kompetence-drivers, ses der ligeledes et særligt fokus på vigtigheden af træning og supervision med henblik på at øge graden af viden og færdigheder i forhold til, at kunne gennemføre implementering af en bæredygtig indsats (Fixsen et al., 2015). Dette trækker tråde til erhvervsuddannelserne og implementeringen af bekendtgørelsen med krav om motion og bevægelse, hvor træning og understøttelse af undervisernes kompetencer findes særligt vigtigt at indtænke i implementeringen af fysisk aktivitet. Dette med henblik på at belyse, om der er et yderligere behov for træning på erhvervsuddannelserne med sigte mod at gøre medarbejderne bedre i stand til at kunne efterleve kravet om fysisk aktivitet i undervisningstiden. Betydningen heraf findes ligeledes særlig relevant, idet udfordringer med implementering på erhvervsuddannelser centrerer sig om, at underviserne oplever det som vanskeligt at efterleve de fagspecifikke krav samtidig med en prioritering af fysisk aktivitet i undervisningstiden. En anden faktor tager afsæt i en usikkerhed i forhold til, hvad fysisk aktivitet indebærer og hvordan bekendtgørelsens tidsramme på 45 minutters fysisk aktivitet dagligt skal forstås og anvendes (Søndergaard et al., 2017). I forlængelse heraf findes, at en løbende dialog med drøftelser omhandlede barrierer for implementering, er en betydningsfuld faktor i at fremme en succesfuld implementering (Christiansen et al., 2021).

Det fremgår endvidere, at den eksisterende kultur på erhvervsuddannelserne kan udgøre en fremmede eller hæmmende faktor, idet kulturen blandt henholdsvis elever, undervisere og

ledelse har betydning for en vellykket implementering af fysisk aktivitet. En kultur, hvor fysisk aktivitet er integreret, som en naturlig og væsentlig del af undervisningen, vil fremme en implementering, hvilket forudsætter en ledelsesstrategi, der understøtter dette (Søndergaard et al., 2017). Heraf følger at organisatoriske faktorer har betydning for en vellykket implementering, herunder at uddannelsen som organisation skal prioritere tid til fælles drøftelser og dialog (Christiansen et al., 2021). I Fixsens (2015) forståelse findes ligeledes en opmærksomhed på organisationens rolle i implementering, hvor organisations-drivers findes væsentlige og er kendetegnet ved at være faktorer, der skaber og opretholder inddragende og effektive organisatoriske og systematiske miljøer (Fixsen et al., 2015). Disse omfatter en faciliterende administration, samt systemer og data, der kan understøtte en implementeringsproces, og som skal sikre, at der er de nødvendige økonomiske, tidsmæssige og menneskelige ressourcer i forhold til at understøtte implementeringsprocessen (Fixsen et al., 2015).

I relation til implementeringen af bekendtgørelsen om erhvervsuddannelser med henblik på at fremme fysisk aktivitet, har erhvervsuddannelsernes organisatoriske rammer en væsentlig betydning. Dette indebærer, at underviserne har fysiske faciliteter og tidsmæssige ressourcer til rådighed med hensyn til at implementere fysisk aktivitet i forbindelse med deres undervisning. I tråd med Fixsens (2015) organisations-drivers, har de tidsmæssige faktorer betydning, herunder at underviserne gives en ramme og struktur for, hvordan de 45 minutter med fysisk aktivitet dagligt, kan implementeres i den tidsmæssige ramme for undervisningen. Der kan ses en potentiel udfordring i implementeringen af fysisk aktivitet, såfremt underviserne oplever, at de ikke har en tilstrækkelig tidsramme til rådighed til at løfte opgaven. Ligeledes kan der opstå udfordringer, såfremt organisationen ikke understøtter behovet for økonomiske og menneskelige ressourcer i en tilstrækkelig grad til at bekendtgørelsen kan efterleves.

Som en del af de organisatoriske rammer findes ledelsen ligeledes væsentlig i forhold til at skabe en succesfuld implementering af fysisk aktivitet. Her påpeger undervisere, at det er afgørende, at indsatsen prioriteres af ledelsen og at de bidrager til at støtte underviserne i selve implementeringen og i fastholdelsen heraf (Christiansen et al., 2021). Dette kan opnås ved, at der som en del af ledelsesstrategien, afsættes tid til møder og planlægning, således at underviserne løbende kan drøfte interventionen og dens virkning (Christiansen et al., 2021). Ledelsen udgør også en betydningsfuld rolle i Fixsens (2015) drivers, hvor ledelses-driver indebærer at ledelsen spiller en afgørende rolle, både når nye tiltag skal implementeres, men

også i forhold til at sikre opretholdelse af disse, når der sker ændringer over tid (Fixsen et al., 2015). Det er derfor essentielt, at ledelsesstrategien er tilpasset, så det er muligt at imødekomme de udfordringer, som en implementering kan møde undervejs (Fixsen et al., 2015). I tillæg hertil udgør ledelsen en væsentlig faktor med hensyn til at understøtte en kultur, hvor fysisk aktivitet prioriteres. Ledelsesstrategien har betydning for styring og prioritering af implementeringen, og hvordan bekendtgørelsen fortolkes, efterleves og prioriteres på tværs af de berørte aktører, herunder elever, undervisere og arbejdsgivere.

I forlængelse af ovenstående, betones betydningen af de individuelle, organisatoriske og ledelsesmæssige faktorer i forhold til en implementering, og at det er essentielt at tage højde herfor. Dette eftersom disse faktorer kan have afgørende betydning for om implementeringen lykkes og har et langvarigt sigte. I tråd hermed, er det væsentligt at identificere implementeringens kompleksitet og afdække hvilke faktorer, der influerer herpå. Ifølge Grüne et al. (2022) rummer implementering af fysisk aktivitet på erhvervsuddannelser en stor kompleksitet, som skal indtænkes for at denne lykkes tilstrækkeligt (Grüne et al., 2022). Af studiet fremgår det ydermere, at kompleksiteten kan bestå i at der er flere faktorer, som har betydning for en vellykket implementering. Studiet undersøger, hvordan en samskabelsesproces mellem de forskellige aktører i relation til en erhvervsuddannelse kan bidrage til at fysisk aktivitet implementeres som en bæredygtig indsats (Grüne et al., 2022). Det tyder derfor på, at inddragelse af organisationens forskellige aktører er centralt i forhold til at skabe en vellykket implementering. Hertil påvirkes en implementering af erhvervsskolernes organisering og kompleksiteten heraf.

2.4 Erhvervsskolens organisering

Erhvervsskolernes organisering involverer forskellige aktører og rummer mange forskellige uddannelser. I Danmark findes 101 erhvervsuddannelser, og disse er opbygget med et grundforløb bestående af undervisning på erhvervsskolen og et hovedforløb, der består af en læreplads i en virksomhed med kontinuerlige skoleperioder undervejs (Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier, s.d., a). På baggrund heraf, er erhvervsskolerne organiseret med forskellige del-organisationer baseret på de forskellige erhvervsuddannelser, som den enkelte skole rummer. Erhvervsuddannelser har sigte på beskæftigelse og er praktisk betonet, hvorfor uddannelsens struktur og indhold udvikles i samarbejde med arbejdsmarkedet. Dette betyder, at uddannelsen tilpasses løbende og er under direkte indflydelse af arbejdsgiverne inden for de

specifikke fagområder (Børne- og Undervisningsministeriet, 2023). I efteråret 2023 var 110.772 unge i gang med en erhvervsuddannelse, mens 27.373 unge fuldførte en erhvervsuddannelse i år 2023 (Danmarks Statistik, s.d.). Der ses et stort frafald på erhvervsuddannelserne, hvor under 60 procent fuldfører erhvervsuddannelsens samlede forløb (Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier, 2019). Dette taler ind i et øget fokus på at fremme indsatser, der kan være med til at øge sandsynligheden for, at elever på erhvervsuddannelser gennemfører deres uddannelse. Hertil kan fysisk aktivitet indtænkes, grundet dets fordele i forhold til, at fremme trivsel og kognitive færdigheder i undervisningstiden, hvilket kan være medvirkende til at øge andelen af unge, der gennemfører en erhvervsuddannelse.

Erhvervsskoler er organiseret, som selvejende uddannelsesinstitutioner, hvor en bestyrelse har det overordnede ansvar for ledelse og drift samt varetager ansættelsen af erhvervsuddannelsens daglige leder (Børne- og Undervisningsministeriet, 2022). Skolelederen er ansvarlig for skolens daglige drift og udvikling, herunder pædagogisk, administrativ og økonomisk ledelse af skolen (Børne- og Undervisningsministeriet, 2021). Det må desuden antages, at skolelederne ligeledes varetager sundhed på erhvervsskolerne som en del af den daglige drift, eftersom de er forpligtet til at efterleve bekendtgørelsens krav om minimum 45 minutters fysisk aktivitet dagligt i skoletiden. Kirchhoff et al. (2022) fremhæver, hvordan skolens ledelse og medarbejdere har en afgørende betydning med hensyn til at fremme sundhedskompetencer på skolerne, idet skoleledere har en nøglefunktion i udvikling af skolen og facilitering af sundhedsfremme (Kirchhoff et al., 2022). Derudover er medarbejdere også vigtige aktører i skolebaserede interventioner, idet de har en central rolle i forhold til læring og interaktion på skolerne (Kirchhoff et al., 2022). Dermed fremhæves, hvordan skolens ledelse og medarbejdere er essentielle aktører, idet skolens organisering kan være fremmende eller hæmmende for implementeringen af fysisk aktivitet på erhvervsskolen. Ifølge Kirchhoff et al. (2022) fungerer skoler ikke som isolerede organisationer, men er snarere integreret i bredere samfundssystemer, hvor et samarbejde mellem lokale organisationer og tilbud udgør en væsentlig faktor i forhold til at fremme sundhedskompetence på skolerne (Kirchhoff et al., 2022). Dette fremhæver betydningen af eksterne aktørers rolle i forhold til fysisk aktivitet på erhvervsskolerne, herunder hvordan lokale organisationer og arbejdsmarkedet indvirker på erhvervsuddannelsen, og kan have en fremmende eller hæmmende effekt på implementering af fysisk aktivitet.

Erhvervsskolernes organisering rummer høj grad af kompleksitet, eftersom erhvervsskolerne er organiseret på en måde, hvor de indeholder forskellige erhvervsuddannelser og dermed

involverer mange forskellige aktører på flere organisatoriske niveauer. På baggrund af denne flerstrengede organisering, kan implementering af fysisk aktivitet på erhvervsskolerne anskues som en kompleks intervention. En kompleks intervention er, ifølge Krogstrup (2016), kendetegnet ved en cirkulær proces uden entydigt kausalitetsforhold mellem intervention og genstandsfelt, og at sociale forhold påvirker interventionens virkning (Krogstrup, 2016). En implementering af fysisk aktivitet på erhvervsuddannelserne indebærer en kompleksitet, idet der ikke ses et lineært forhold mellem bekendtgørelsen om fysisk aktivitet og en vellykket implementering heraf. I modsætning til en kompleks intervention, betegnes en indsats som simpel, hvis denne er enslydende og ikke ændrer sig afhængig af kontekst-specifikke faktorer (Krogstrup, 2016). Bekendtgørelsen om erhvervsuddannelser og fysisk aktivitet har, som intervention, en simpel karakter, da denne udgør en lovramme, der er ens for alle erhvervsuddannelser. Implementering af fysisk aktivitet på erhvervsuddannelserne er social afhængig, og er under konstant forandring i takt med udskiftning af elever, undervisere, ledelse og et dynamisk arbejdsmarked, der influerer på erhvervsuddannelserne. Erhvervsuddannelserne udgør dermed en kontekst, som påvirkes af forskellige aktører og på forskellige niveauer, og som hele tiden tilpasser sig herefter, hvorfor en implementering af fysisk aktivitet på erhvervsuddannelser er kompleks. Dette fordrer, at implementeringen imødeser denne kompleksitet og inddrager de forskellige aktører i samarbejde om implementeringen af fysisk aktivitet.

Implementeringens kompleksitet kan være medvirkende til, at erhvervsskolerne fortsat oplever udfordringer med at efterleve bekendtgørelsen i tilstrækkelig grad. Dette tyder på, at der er behov for forandring. Særligt en forandring af den eksisterende implementering af bekendtgørelsen, hvor de organisatoriske faktorer og de forskellige aktører i og uden for organisationen indtænkes, således at erhvervsskolerne i højere grad kan lykkes med implementeringen af fysisk aktivitet. En sådan forandring må ligeledes antages at skabe en mere bæredygtig indsats, hvor fysisk aktivitet udgør en mere integreret komponent i organisationen.

2.5 Forandring på erhvervsskoler

Erhvervsskolernes arbejdsmarkedsrettede sigte, samt indførelsen af bekendtgørelsen omhandlende fysisk aktivitet på erhvervsuddannelserne, fordrer at skolerne tilpasser sig og implementerer forandringer både på et strukturelt og politisk niveau. Ifølge Jacobsen &

Thorsvik (2014) defineres en forandring som en ændring, hvor en organisation “*udviser forskellige træk på to forskellige tidspunkter*” (Jacobsen & Thorsvik, 2014). Forandring kan berøre flere dele af organisationen, herunder ændringer i organisationens opgaver, teknologi, mål og strategier. Ydermere kan forandring handle om ændringer i organisationens struktur og/eller kultur, samt ændringer i adfærd, kommunikation eller ny læring i organisationen (Jacobsen & Thorsvik, 2014). I relation til erhvervsskolernes implementering af fysisk aktivitet, vil en forandring berøre flere af de ovennævnte elementer. Dette eftersom en forankret indsats kræver, at der sker en ændring i prioriteringen af uddannelsens opgaver og indhold, og at organisationens strategi, og den grundlæggende kultur blandt ledelse, undervisere og elever på erhvervsuddannelser forandres.

En ændring på erhvervsuddannelserne med henblik på at implementere fysisk aktivitet, vil influere på flere forskellige aktører, herunder uddannelsens ledelse, eleverne, underviserne og arbejdsgivere, der er læremestre. En forandring vil være funderet i en ledelsesmæssig beslutning, hvor fysisk aktivitet og efterlevelse af bekendtgørelsen vægtes som en væsentlig parameter i relation til uddannelsens kvalitet og indhold. I en organisation vil en forandring, ifølge Jacobsen & Thorsvik (2014), ofte være planlagt og hierarkisk styret, hvilket betyder at der foretages ændringer, der tager afsæt i konkrete mål og som er styret af ledelsen. En planlagt og styret forandring baserer sig på en analyse af potentielle udviklingspotentialer, som er drevet af centrale aktører i organisationen, såkaldte *forandringsagenter* (Jacobsen & Thorsvik, 2014). På erhvervsuddannelser vil ledelsen udgøre forandringsagenter, der kan analysere behov for forandring og implementere en ændring af den eksisterende praksis. For at en forandring skal lykkes ses særligt to faktorer, som væsentlige herfor: 1) forandringsagenter skal skabe en oplevelse af, at der eksisterer et behov for forandring i organisationen, og 2) at forandringsagenter skal formå at håndtere en eventuel modstand mod forandringen (Jacobsen & Thorsvik, 2014). I forhold til erhvervsuddannelser vil det være væsentligt, at ledelsen som forandringsagenter, kan tydeliggøre behovet for at implementere fysisk aktivitet i skoletiden, således at undervisere og elever accepterer og efterlever dette. Ydermere er det essentielt at ledelsen formår at håndtere modstand relateret til forandringen på en hensigtsmæssig måde.

Modstand kan opstå, såfremt organisationens medarbejdere oplever, at der er uoverensstemmelse mellem forandringen og medarbejderens forventninger til organisationen som arbejdsplads (Jacobsen & Thorsvik, 2014). Modstand mod forandringer på baggrund af bekendtgørelsen om erhvervsuddannelser og krav om motion og bevægelse, kan eksempelvis

opstå, hvis undervisere på erhvervsuddannelser oplever at blive tildelt arbejdsopgaver i relation til fysisk aktivitet, som de ikke oplever, er overensstemmende med deres underviserrolle. Ifølge Jacobsen & Thorsvik (2014) kan modstand mod forandring ydermere forekomme, hvis medarbejderne oplever tab af identitet, ændrede magtforhold internt i organisationen, uønskede brud i sociale relationer og kollegaskab, samt øget ressourceforbrug i forbindelse med implementeringen af forandringen (Jacobsen & Thorsvik, 2014). Modstanden kan ligeledes komme fra eksterne aktører uden for organisationen, hvis disse ikke accepterer eller ønsker forandringen eller hvis forandringen medfører en begrænsning i aktørernes indflydelse på eller adgang til organisationen (Jacobsen & Thorsvik, 2014). Dette kan eksempelvis være tilfældet med eksterne virksomheder, idet disse betaler for elevernes praktikforløb, og dermed kan have indflydelse og skabe modstand mod forandring. I relation til erhvervsskolernes organisering med et arbejdsmarkedsrettet fokus, kan de eksterne aktørers accept og samarbejde omkring forandringen være afgørende for en vellykket forandring (Jacobsen & Thorsvik, 2014). Dette i kraft af, at arbejdsgivere har indflydelse på erhvervsskolernes indhold, og en forandring skal dermed understøttes af disse aktører. Modstand kan være konstruktiv for organisationen, idet dette kan give mulighed for at diskutere forandringen og justere eventuelle barrierer for implementeringen af ændringen (Jacobsen & Thorsvik, 2014). Modstand kan dog også have en destruktiv karakter, som forhindrer en forandring, og hvor de modarbejdende aktører ikke har øje for organisationens udvikling (Jacobsen & Thorsvik, 2014). Destruktiv modstand kan potentielt opstå, hvis arbejdsgivere, der er læremestre, ikke accepterer det øgede fokus på fysisk aktivitet, som en del af uddannelsens indhold og/eller oplever at have begrænset indflydelse på uddannelsen og kvaliteten af den arbejdskraft, som de beskæftiger gennem lærepladser og efterfølgende arbejde. Arbejdsgiverne kan på baggrund heraf udøve modstand mod forandringen og vanskeliggøre samarbejdet med uddannelsen. Arbejdsgiverne kan dog også bidrage til at udvikle og kvalificere forandringsprocessen, idet deres perspektiv findes væsentligt for uddannelsens indhold og kvalitet.

Erhvervsskolernes strategi for en forandring har ligeledes betydning for at denne kan gennemføres succesfuldt og uden at destruktiv modstand opstår. En forandringsstrategi, som er særligt velegnet til at imødekomme eventuel modstand og understøtte en mere bæredygtig indsats og implementering af forandring, er *deltagende udvikling*. Denne forandringsstrategi baserer sig på inddragelse af medarbejdere og aktører, hvor forandringen iværksættes i et ligeværdigt samarbejde med ledelsen. En forandring vil med afsæt heri foregå som en bottom-up proces, hvor alle aktører i organisationen bidrager med erfaring og læring fra det daglige

arbejde, som kan influere på forandringen. Den deltagende udvikling fremmer opbakning og accept af forandringen på tværs af organisationen (Jacobsen & Thorsvik, 2014). Denne forandringstilgang binder an til en samskabende proces, hvor alle involverede interessenter har en betydningsfuld rolle i forhold til at skabe forandring. I relation til erhvervsuddannelserne findes det væsentligt at indtænke denne forandringsstrategi med henblik på at fremme implementeringen af fysisk aktivitet. Her kunne det være fordelagtigt at inddrage ledelse og undervisere, eftersom disse er centrale aktører i forhold til implementeringen af fysisk aktivitet på erhvervsuddannelser. En aktiv inddragelse af disse aktører kunne danne grobund for en mere succesfuld implementering. Desuden kunne involveringen af disse aktører bidrage til udvikling af konkrete anbefalinger, der kan bidrage til at styrke en implementering, og hvor kompleksiteten i højere grad kan imødeses gennem øget samskabelse eller samarbejde på tværs af aktører og niveauer i erhvervsskolernes organisering. Dette kan være medvirkende til at fysisk aktivitet implementeres som et bæredygtigt element på erhvervsuddannelser.

3. Problemafgrænsning

På baggrund af ovenstående problemanalyse fremgår det, at fysisk inaktivitet er udbredt blandt danske unge, og særligt blandt unge, som går på en erhvervsuddannelse (Ibsen et al., 2022); (Rosendahl et al., 2022). Ydermere er personer med en erhvervsuddannelse i øget risiko for at opleve arbejdsrelaterede smerter i deres arbejdsliv sammenlignet med personer med en lang videregående uddannelse (Finansministeriet, 2019). Fysisk aktivitet kan medvirke til at mindske fysiske og psykiske sundhedsproblemer (WHO, 2022) samt reducere social ulighed i sundhed (Klinker et al., 2020). På baggrund heraf, er fysisk inaktivitet på erhvervsuddannelserne særligt relevant i et folkesundhedsmæssigt perspektiv, hvorfor der i specialet afgrænses til erhvervsskolerne i Danmark.

Efter implementeringen af skolereformen i 2015 på landets uddannelsesinstitutioner, ses en stigning i unges deltagelse i fysisk aktivitet i skoletiden, men det ses samtidig at fysisk inaktivitet fortsat er udbredt blandt unge (Rosendahl et al., 2022; Søndergaard et al., 2017). I tillæg hertil ses, at implementeringen af fysisk aktivitet på uddannelserne findes utilstrækkelig, hvor særligt erhvervsuddannelser oplever udfordringer med at implementere bekendtgørelsen om erhvervsuddannelsers krav om 45 minutters daglig motion og bevægelse i undervisningstiden (Søndergaard et al., 2017). Udfordringer med implementering af fysisk aktivitet er funderet i organisatoriske faktorer (Christiansen et al., 2021); (Søndergaard et al., 2017), hvor forskellige aktører har betydning for en implementering, herunder ledelse, medarbejdere, elever og eksterne aktører (Christiansen et al., 2021). En vellykket implementering fordrer et samarbejde og en samskabelse på tværs af organisationens aktører (Grüne et al., 2022), og i forlængelse heraf ses, at organisatoriske faktorer og ledelsen findes særligt betydningsfulde for en vellykket implementering af fysisk aktivitet på erhvervsuddannelser (Christiansen et al., 2021; Søndergaard et al., 2017). Dette peger på et forandringsbehov, der centrerer sig om en ændring af erhvervsskolernes organisatoriske sundhedskompetencer med henblik på en implementering af motion og bevægelse på en erhvervsskole. Grundet specialets sigte mod organisatorisk forandring findes ledelse og faglærere relevante til at belyse dette organisatoriske perspektiv, og dermed findes elever på erhvervsskoler ikke lige så betydningsfulde i denne sammenhæng trods deres betydning i en implementering på erhvervsskolen.

4. Problemformulering

Problemformulering:

Hvordan kan en erhvervsskoles organisatoriske sundhedskompetencer styrkes gennem samskabelse med ledelse og lærere på en erhvervsskole, med henblik på at fremme en implementering af motion og bevægelse?

Underspørgsmål:

- 1) Hvad er den eksisterende viden og praksis i forhold til implementering af motion og bevægelse på erhvervsuddannelser, og hvad hæmmer eller fremmer denne implementering?
- 2) Hvilke forhold har betydning for udviklingen af en erhvervsskoles organisatoriske sundhedskompetencer i forhold til at fremme motion og bevægelse på erhvervsskolen?

4.1 Problembearbejdning

For at besvare den overordnede problemformulering er der opstillet to underspørgsmål. Disse har til hensigt at besvare forskellige dele af specialets overordnede problemformulering. Til at belyse disse tages afsæt i en trefaset samskabelsesmodel, som er udviklet af Hawkins et al. (2017) og som er baseret på studiet "*Development of a framework for the co-production and prototyping of public health interventions*" (Hawkins et al., 2017). Samskabelsesmodellens første fase bidrager til at belyse det første underspørgsmål og undersøges ud fra en systematisk litteratursøgning, samt individuelle interviews med en erhvervsskoles interessenter. Det andet underspørgsmål tager afsæt i anden fase af Hawkins et al.'s (2017) samskabelsesmodel, og søges belyst gennem afholdelse af en samskabende workshop med ledelse og en faglærer fra en erhvervsskole. Til at besvare specialets overordnede problemformulering anvendes Trezona et al.'s (2017) framework *Organisational Health Literacy Responsiveness* som teoretisk afsæt, og dette anvendes i tilknytning til anden fase af Hawkins et al.'s (2017) samskabelsesmodel.

5. Videnskabsteoretisk position

I dette speciale tages afsæt i pragmatismen som videnskabsteoretisk position. Denne tilgang er ifølge Egholm (2014) funderet i en forståelse af, at viden skabes gennem interaktion og involvering af praksis. Pragmatismen findes sammenhængende med specialets problemformulering og metoder i form af en samskabelse, der inddrager erhvervsskolens erfaringer fra konkrete praksissituationer i forhold til implementering af motion og bevægelse.

Pragmatismens ontologi centrerer sig om, at en undersøgelse af et fænomen foregår processuelt, og at fænomenets betydning afhænger af dets konsekvenser (Egholm, 2014). Ud fra denne ontologi, forstås virkeligheden som dynamisk, hvor denne består af et samspil af forskellige praksisser, handlinger og betydninger. Med afsæt i pragmatismen sigtes der dermed mod en forståelse af handlingers betydning, og mod fremadrettede handlinger (Egholm, 2014; Rasmussen & Glăveanu, 2020). I relation til specialets undersøgelse af en erhvervsskoles organisatoriske sundhedskompetencer, anskues sandheden herom ikke som et alment gældende fænomen, men denne er afhængig af kontekstspecifikke faktorer, hvorfor sandheden vil være foranderlig. Denne måde at forstå sandhedsbegrebet bevirker, at de resultater der fremkommer ikke kan anses som værende endegyldige (Egholm, 2014; Rasmussen & Glăveanu, 2020). Dermed skal resultaterne bestræbe sig på at være mest mulig brugbare, sandsynlige og troværdige sammenholdt med de oplysninger, der er tilgængelige på det pågældende tidspunkt (Egholm, 2014). I dette speciale sigtes mod at opnå viden fra en erhvervsskoles praksis og handlinger i forhold til motion og bevægelse, og dermed afdække og udvikle erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer.

Menneskelige handlinger og erfaringer er, ifølge Egholm (2014), centrale aspekter i pragmatismens erkendelsesinteresse, hvor kroppen og bevidstheden forstås som uadskillelige, og som en del af menneskers handlinger. I forlængelse heraf forstås, at erkendelse opnås gennem disse handlinger og erfaringer fra praksissituationer, og handlinger ses som reaktioner på specifikke sansninger i konkrete situationer (Egholm, 2014). Pragmatismen centrerer sig om, at mennesket er tæt forbundet til den sociale verden, idet mennesket påvirker og former denne gennem handling og praksisser (Egholm, 2014). Dog ses det, at vaner kan brydes, og at nye handlinger dermed kan skabe forandring (Egholm, 2014). Med afsæt i pragmatismen forstås, at erfaringer fra erhvervsskolen findes betydningsfulde i forhold til at opnå viden om

erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer, og hvordan konkrete handlinger i forhold til motion og bevægelse kan udspille sig i erhvervsskolens organisering og praksis.

Foruden erfaringer og handlinger, som centrale aspekter, opererer pragmatismens epistemologi med *abduktion*. Dette indebærer, at nye eller ukendte fænomener undersøges på baggrund af eksisterende viden, men hvor der samtidig sigtes mod at opnå ny viden funderet i en spontan og umiddelbar tilgang til verden. Abduktion forstås dermed som en sammensmeltning af en deduktiv og induktiv tilgang (Egholm, 2014). Ifølge Egholm (2014) er erkendelse i denne forståelse baseret på forskerens undersøgelse, iagttagelse og fortolkning af handlinger i en kontekst. I dette speciale kan anvendelsen af en abduktiv tilgang bidrage til at opnå ny viden om en erhvervsskoles organisatoriske sundhedskompetencer, men hvor denne nye erkendelse fremkommer med afsæt i eksisterende viden og tidligere erfaringer. I specialet anvendes en abduktiv tilgang, hvor der indsamles empiri og foretages analyse ud fra både en induktiv og åben tilgang, men hvor der ligeledes inddrages teori ud fra en mere deduktiv tilgang med henblik på at opnå en dybere forståelse af erhvervsskolers organisatoriske sundhedskompetencer. Anvendelsen af både en deduktiv og induktiv tilgang bidrager som specialets abduktive tilgang i tråd med pragmatismen.

Pragmatismens betoning af handlinger og erfaringer, som betydningsfulde begreber taler ind i specialets metodiske valg og fokus på samskabelse. Pragmatismen som afsæt betyder, at de metodiske valg i specialet har til formål at indfange erfaringer og viden om en erhvervsskoles handlinger og praksis med henblik på, at opnå viden om erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer. Kelly & Cordeiro (2020) peger ligeledes på, at pragmatismen som videnskabsteoretisk position findes anvendelig til at opnå en dybdegående forståelse af organisatoriske processer og praksisser (Kelly & Cordeiro, 2020). Kelly & Cordeiro (2020) fremhæver ligeledes, at viden opnås gennem erkendelse, erfaring og handling, og at denne viden skal kunne anvendes til problemløsning eller forandring i en organisation, samt at en undersøgelse skal forstås, som en erfaringsmæssig proces. Dette udgør metodiske principper, som er anvendelige til at styrke en undersøgelse af organisatoriske faktorer og processer baseret på pragmatismen (Kelly & Cordeiro, 2020). I specialet kommer disse til udtryk gennem de metodiske valg, der anvendes med det formål at opnå viden om erfaringer og handlinger på erhvervsskolen, og derigennem udvikle skolens organisatoriske sundhedskompetencer. Specialets anvendelse af samskabelse, som metode, kan bidrage til at identificere forskellige tilgange og perspektiver, der kan være til stede i en implementering af motion og bevægelse på

erhvervsskolen. Denne indsigt ville kunne medvirke til et samarbejde om en forandring i praksis rettet mod at skabe bedre forudsætninger for motion og bevægelse og styrke erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer.

6. Teoretisk referenceramme

I det følgende afsnit beskrives specialets teoretiske referenceramme, hvor *Organisational Health Literacy Responsiveness* af Trezona et al. (2017) anvendes, idet denne teori bygger på en forståelse af, at organisatoriske systemer har betydning for de individuelle sundhedskompetencer blandt organisationens aktører. Teorien findes anvendelig til at undersøge en erhvervsskoles organisatoriske sundhedskompetencer i forhold til motion og bevægelse, og teorien anvendes i en del af specialets dataindsamling og analyse til at belyse en erhvervsskoles organisatoriske sundhedskompetencer og forandringspotentialer i forhold til at styrke disse.

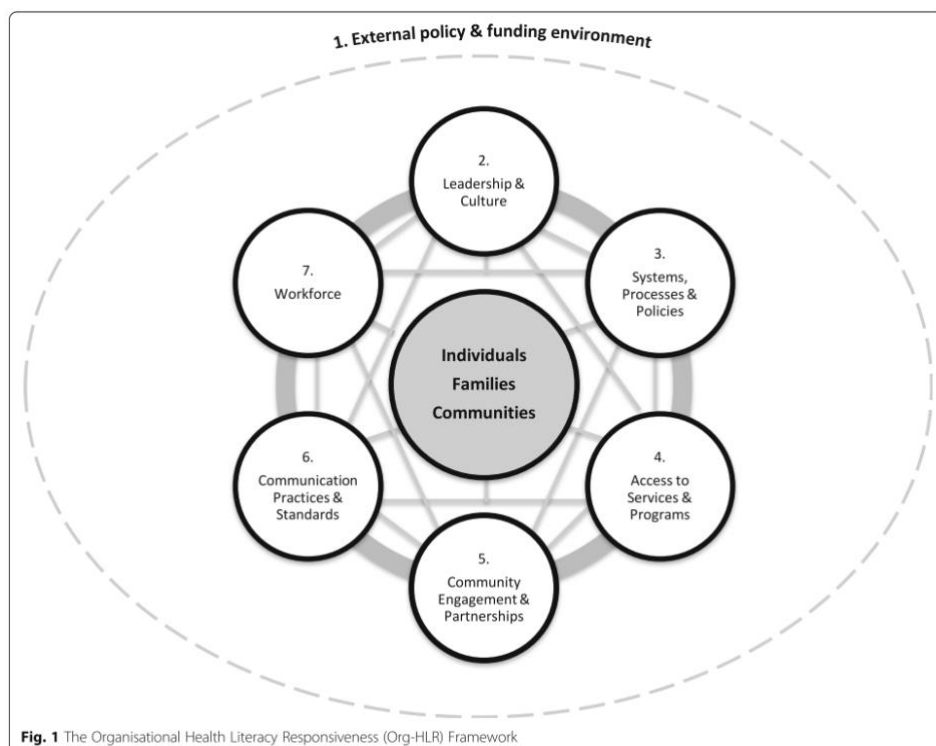
6.1 Organisatoriske sundhedskompetencer

Health literacy er ifølge World Health Organisation defineret som “*the cognitive and social skills which determine the motivation and ability of individuals to gain access to, understand and use information in ways which promote and maintain good health*” (World Health Organization, 1998). Health literacy er personlig viden og kompetencer hos et individ, og dette kan opnås gennem daglige aktiviteter, sociale interaktioner og opvækst (Nutbeam & Muscat, 2021). Individets personlige viden og kompetencer formes af de organisatoriske strukturer og tilgængeligheden af ressourcer, som gør det muligt for individet at få adgang til, forstå, vurdere og bruge sundhedsinformation, der fremmer og opretholder et godt helbred og velvære for dem selv (Nutbeam & Muscat, 2021). Ifølge Nutbeam & Muscat (2021) er et individs health literacy betinget af kulturelle og situationsmæssige krav, hvorfor et individ ikke alene har ansvar for egne sundhedskompetencer, men ansvaret for et individs health literacy påhviler i lige så stor grad organisationer og samfund (Nutbeam & Muscat, 2021). På baggrund heraf, ses at sundhedskompetencer påvirkes af samfundsmæssige betingelser, hvortil begrebet organisatorisk health literacy findes relevant til at beskrive dette.

Ifølge Trezona et al. (2017) har organisatoriske systemer betydning for de individuelle sundhedskompetencer blandt en organisations medarbejdere og interessenter. Begrebet *Organisational health literacy responsiveness* udgør ifølge Trezona et al. (2017), en central rolle i forståelsen af individuelle sundhedskompetencer, idet begrebet dækker over organisationers ansvar i forhold til at fremme sundhedskompetencer hos de individer, der er en del af organisationen (Trezona et al., 2017). Organisatorisk health literacy responsiveness

bidrager til at forstå, hvordan organisationer kan gøre støtte og sundhedsinformation tilgængeligt og samtidig tage hensyn til forskellige niveauer af sundhedskompetencer, så lige adgang til sundhed fremmes (Trezona et al., 2017). Den organisatoriske forståelse af health literacy rummer dermed en øget kompleksitet, idet begrebet bevæger sig hen mod et organisatorisk niveau som belyser, hvordan individets sundhedskompetencer i høj grad er indlejret i strukturelle faktorer. Dette eftersom kompleksiteten af disse organisatoriske systemer kan have afgørende betydning for individets sundhed i forhold til enten at være fremmende eller hæmmende for individets adgang til sundhedsinformation (Trezona et al., 2017). Organisationer kan forstås som komplekse systemer, idet disse er i konstant forandring i kraft af tilpasning til omgivelserne og udskiftning af medarbejdere, og heraf vil organisationens sundhedskompetencer ligeledes ændres dynamisk. Ifølge Trezona et al. (2017) kommer organisationers kompleksitet ligeledes til udtryk ved at sundhedskompetencer er indholds- og kontekstspecifikke, idet evnen til at få adgang til, bruge og forstå information i høj grad påvirkes af den kontekst, hvori oplysningerne anvendes til at træffe sundhedsrelaterede beslutninger (Trezona et al., 2017).

Trezona et al. (2017) har udviklet frameworket *Organisational Health Literacy Responsiveness* med det formål at udarbejde en ramme for arbejdet med sundhedskompetencer på et organisatorisk niveau, og dette er illustreret nedenfor:



Figur 1: Organisational Health Literacy Responsiveness Framework af Trezona et al. (2017)

Organisational Health Literacy Responsiveness Framework af Trezona et al. (2017) indeholder en beskrivelse af syv domæner, som bidrager til at styrke en organisations sundhedskompetencer og øger dens ansvarlighed i henhold hertil. De syv domæner i frameworket består af følgende: 1) "External policy and funding environment" 2) "Leadership and culture" 3) "Systems, processes and policies" 4) "Access to services and programs" 5) "Community engagement and partnerships" 6) "Communication practices and standards" 7) "Workforce" (Trezona et al., 2017). Trezona et al. (2017) påpeger, at en vigtig egenskab ved denne teoretiske ramme er at understøtte samtaler og handling på tværs af teams og medarbejdere i en organisation, da dette kan bidrage til dybdegående indsigt i organisationens styrkeområder og udviklingsmuligheder. Det fremgår af ovenstående figur, at seks domæner er placeret inden for den stiplede ydre linje, hvor denne linje repræsenterer domæne 1, "External policy and funding environment". De seks andre domæner, der er forbundet i en cirkel, beskriver en organisations karakteristiske værdier, praksisser og kapacitet, som kræves for, at en organisation effektivt kan reagere på behov for sundhedskompetencer blandt organisationens aktører. Disse domæner er illustreret, som forbundne cirkler grundet deres indbyrdes sammenhæng og forbundne natur (Trezona et al., 2017). I specialet benyttes de syv domæner som et teoretisk grundlag, hvor formålet er at analysere og identificere, hvordan en erhvervsskoles organisatoriske sundhedskompetencer kan styrkes i forhold til motion og bevægelse.

Første domæne beskriver en organisations eksterne politik og finansieringsmiljø ("External policy and funding environment"), og omhandler både regeringen og andre eksterne interessenters rolle i forhold til finansiering. Desuden indebærer domænet finansielle aftaler og politiske rammer, som organisationen er underlagt, herunder gældende aftaler, incitamenter eller andre politiske rammer, der har betydning for organisationen og dens drift. Det fremgår af ovenstående model, at dette domæne danner rammen for de resterende domæner, og det betoner, hvordan en støttende politik og finansiering påvirker organisatorisk kapacitet i forhold til sundhed (Trezona et al., 2017). I relation til specialets problemfelt, indebærer det første domæne, at erhvervsskoler er underlagt en bekendtgørelse, som udgør en ekstern politik og lovramme, der påvirker erhvervsuddannelsernes indhold, herunder motion og bevægelse i undervisningstiden.

Andet domæne beskriver ledelsen og kulturen i organisationen ("Leadership and culture"), og handler om organisationens værdier og etiske retningslinjer i forbindelse med sundhed. Ledelse

og kultur indebærer dermed, hvorvidt organisationen eksempelvis er drevet af at være inkluderende og sikre ligestilling på tværs af organisationens medarbejdere. Derudover fokuserer dette domæne ligeledes på organisatorisk ledelse og beslutningstagere, idet disse kan fremme blandt andet økonomistyring, planlægning, håndtering og løbende kvalitetsforbedring i forhold til sundhed (Trezona et al., 2017). I specialet belyses det andet domæne gennem inddragelse af aktører fra erhvervsskolen og dens ledelse med sigte på at afdække organisationens værdisæt i relation til motion og bevægelse, samt organisationens arbejde med planlægning og kvalitetsforbedring af organisationens organisatoriske sundhedskompetencer.

Tredje domæne beskriver de systemer, processer og politikker (“Systems, processes and policies”), der kræves inden for organisationen, for at en organisation kan sikre effektiv kommunikation både internt og eksternt, service- og programplanlægning, samt løbende præstationsmonitorering og evaluering af forløbet (Trezona et al., 2017). Det tredje domæne anvendes til at undersøge erhvervsskolens kommunikation, planlægning og systemer, der har betydning for motion og bevægelse på erhvervsskolen,

Fjerde domæne beskriver, hvorvidt organisationen giver adgang til tjenester og programmer (“Access to services and programs”), og hvorvidt disse er tilgængelige for alle organisationens medlemmer på tværs af forskellige baggrunde, herunder fysisk, økonomisk og kulturelt. Dette domæne beskriver ligeledes et behov for at implementere strategier i organisationen, der understøtter inklusion og støtter mennesker i at navigere i sundhedstiltag (Trezona et al., 2017). I specialet indebærer det fjerde domæne, hvordan erhvervsskolen som organisation arbejder med at implementere motion og bevægelse, og hvordan data eller services understøtter sundhedskompetencer blandt erhvervsskolens medarbejdere og elever.

Femte domæne beskriver fællesskabsengagementet og partnerskab (“Community engagement and partnerships”), og betoner behovet for at organisationen gennemfører meningsfuld inddragelse af interessenter og samfund i alle aspekter af planlægning og evaluering. Dette domæne omhandler vigtigheden af at engagere og udvikle partnerskaber med potentielle interessenter, herunder andre sundhedsorganisationer, for at forbedre koordineringen herimellem, og derigennem styrke organisationens planlægning og levering af sundhed (Trezona et al., 2017). Det femte domæne omhandler interessenter og omgivelser uden for organisationen, hvorfor erhvervsskolens samarbejde med eksterne interessenter, herunder arbejdsgivere med lærepladser, er genstandsfelt for specialets undersøgelse af dette domæne.

Sjette domæne beskriver kommunikationspraksis og standarder i organisationen (“Communication practices and standards”). Dette domæne beskæftiger sig med de strategier og tilgange, der anvendes på alle niveauer af organisationen med henblik på at effektivisere den mundtlige og skriftlige kommunikation, eksempelvis ved hjælp af sundhedsuddannende aktiviteter eller ved anvendelse af nye medier og teknologier. Derudover beskriver dette domæne også principper for at sikre, at denne kommunikation er tilgængelig, inkluderende og tilpasset til aktørernes specifikke oplysnings- og læringsbehov inden for sundhedsområdet. Det sjette domæne i modellen belyses i specialet gennem en afdækning af en erhvervsskoles kommunikation om motion og bevægelse, og implementeringen heraf. Desuden indebærer dette domæne, hvordan erhvervsskolen understøtter kommunikation på tværs af ledere, medarbejdere og elever med henblik på at fremme fysisk aktivitet.

Syvende og sidste domæne beskriver organisationens arbejdsstyrke (“Workforce”), herunder medarbejdere, og beskriver hvordan organisationen har til ansvar at sikre, at de opretholder en kompetent arbejdsstyrke. Dette ved at organisationen har ansvar for at rekruttere medarbejdere med de rette færdigheder og viden for faglig udvikling, samt sikre et støttende arbejdsmiljø med tilstrækkelige ressourcer (Trezona et al., 2017). Det syvende domæne undersøges i specialet gennem en afdækning af en erhvervsskoles personalemæssige ressourcer og kompetencer, herunder de forskellige medarbejdere og ledere, der arbejder med motion og bevægelse på erhvervsskolen.

7. Metode

I det følgende afsnit beskrives specialets metodiske fremgangsmåde, hvor *samskabelse* anvendes som metode i dataindsamlingen. De metodiske valg i specialets dataindsamling er funderet i Hawkins et al.'s samskabelsesmodel (2017) og specialets dataindsamling foretages derfor gennem to faser. I første fase udføres en systematisk litteratursøgning og individuelle interviews med henblik på at kortlægge den eksisterende evidens og praksis. Efterfølgende gennemføres en samskabende workshop med deltagelse af uddannelseschefer og en faglærer fra en erhvervsskole, hvor der gøres brug af samskabelse og deltagerobservation. Med afsæt i pragmatismens brug af abduktion anvendes tematisk analyse, som analysemetode til at identificere temaer på tværs.

7.1 Samskabelse

Samskabelse er, ifølge Voorberg et al. (2015), involvering af brugere af en indsats, og hvor samarbejde er et bærende element. Samskabelse som metode i specialets dataindsamling er i tråd med pragmatismens handlingsrettede perspektiv, hvor handlinger og erfaringer er centrale elementer i forståelsen af et genstandsfelt. Samskabelse kan dermed bidrage til at inddrage erhvervsskolens erfaringer og handlinger i forhold til motion og bevægelse, samt skolens organisatoriske sundhedskompetencer. Samskabelsesprocessen benyttes dermed i specialets dataindsamling for at sikre en aktiv deltagelse fra erhvervsskolens aktører. Ved at inkludere erhvervsskolens ledelse og faglærere i samskabelsesprocessen, skabes der en platform for samarbejde og dialog, der kan være med til at fremme en mere nuanceret og dybdegående analyse af skolens praksis. Inddragelse af aktører, kan være med til at give erhvervsskolen en øget ejerskabsfølelse i forhold til skolens organisatoriske sundhedskompetencer, og derigennem bidrage til bæredygtige og praksis relevante resultater.

Samskabelse er et nyt forskningsområde, hvorfor der ikke forefindes konsensus om de begrebsmæssige definitioner inden for litteraturen (Agger & Tortzen, 2015). Et forskningsreview omhandlende samskabelse peger på, at der eksisterer to centrale begreber indenfor samskabelse, hvilke er *co-production* og *co-creation*. Disse begreber har dog indholdsmæssig enslydende betydning, og defineres som en aktiv involvering af borgere eller brugere af en indsats, og hvor samskabelsen er funderet i et bæredygtigt samarbejde (Voorberg et al., 2015). Ifølge Petersen & Andersen (2022) skelnes dog mellem *co-creation* og *co-*

production ud fra, hvornår samskabelsesprocessen inddrages i arbejdet med en indsats eller forandring (Petersen & Andersen, 2022). Co-creation defineres som kortere midlertidige forløb, hvor formålet er at skabe og udvikle indsatser eller initiativer, hvorfor samskabelsesprocessen med afsæt i co-creation ofte afsluttes efter udviklingsfasen. Co-production indfanger derimod en samskabelsesproces, der har et længere tidsmæssigt perspektiv og hvor denne løber fra udviklingsfasen og til implementering af en indsats eller forandring. Co-production er kendetegnet ved et ligeværdigt samarbejde mellem initiativtager af en indsats eller forandring, og relevante interessenter samt ved en fast konstruktion for samarbejdet (Petersen & Andersen, 2022). I specialet tages afsæt i en forståelse af samskabelse, der er i tråd med begrebet co-creation, idet specialets samskabelse sigter mod at udvikle handlingsforslag, der kan bidrage til at styrke erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer gennem et samarbejde mellem specialegruppen og erhvervsskolens interessenter. Der sigtes mod at inddrage interessenter ligeværdigt i samskabelsen og identificere faktorer, der har betydning for en implementering.

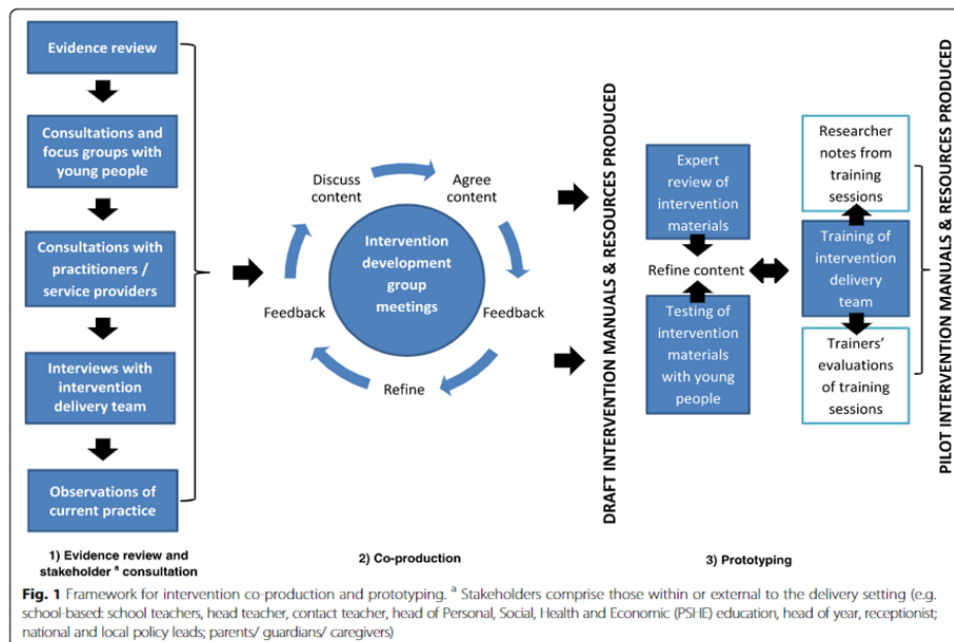
Samarbejdet i en samskabelsesproces indebærer ifølge Voorberg et al. (2015), at både interessenter og initiativtagere til forandringen bidrager ligeværdigt med ressourcer og viden. Samskabelse baserer sig på en forståelse af, at brugere og interessenter besidder relevant og væsentlig viden, der kan kvalificere arbejdet med en forandring (Voorberg et al., 2015). På baggrund heraf findes erhvervsskolens faglærere og ledelse relevante i en samskabelsesproces, der har til formål at afdække og udvikle skolens organisatoriske sundhedskompetencer og medvirke til at forandre implementeringen af motion og bevægelse. Samskabelse kan ifølge Agger et al. (2018) skabe værdi på flere niveauer, herunder værdi for brugere, organisationer og/eller samfundet (Agger et al., 2018). Samskabelse kan ligeledes skabe værdi på forskellige måder, herunder demokratisk og samfundsmæssig værdi, samt medvirke til at øge effektiviteten og styrke kvaliteten i en organisation. Ydermere kan samskabelse skabe værdi i form af innovation og kan bidrage positivt til den sociale kapital i samfundet (Agger et al., 2018). En samskabelsesproces, hvor der skabes værdi i en organisation i form af effektivitet og kvalitet, har fokus på kvalitetssikring, forbedring og effektivisering. I denne samskabelsesproces forventes det, at organisationer og interessenter handler ud fra et rationelt perspektiv, hvor der sigtes mod størst mulig nytte af indsatsen og hvor interessenter kan bidrage til øget effektivitet i organisationen. Samskabelsesprocessen i specialet vil basere sig på et samarbejde på tværs uddannelseschefer og en faglærer fra erhvervsskolen, hvor disse inddrages ligeværdigt i samskabelsen til at udvikle erhvervsskolens organisatoriske

sundhedskompetencer. Dette er i tråd med samskabelse i en demokratisk forståelse, der centrerer sig om et samarbejde, der baserer sig på netværk mellem forskellige interessenter, og hvor disse inddrages aktivt i samskabelsen og anskues som ligeværdige medskabere (Agger & Tortzen, 2015).

7.2 Hawkins et al.'s samskabelsesmodel

I specialet tages inspiration i *framework for the co-production and prototyping of public health interventions*, hvilket er en trefaset samskabelsesmodel udviklet af Hawkins et al. (2017). Frameworket af Hawkins et al. (2017) anvendes til at strukturere og facilitere en samskabelsesproces, der fokuserer på at inddrage aktører fra en erhvervsskole, og som er funderet i eksisterende evidens. Det er ligeledes med til at sikre en systematisk og teoretisk funderet tilgang til samskabelse og frameworkets faser kan anvendes til at afdække eksisterende evidens om erhvervsskolers implementering af motion og bevægelse, samt inddrage praksiserfaringer fra erhvervsskolens aktører. Dette findes væsentligt til at opnå indsigt i erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer med henblik på at styrke disse. Hawkins et al.'s (2017) framework findes desuden relevant, grundet dets sammenhæng med pragmatismens videnskabsteoretiske position, hvor inddragelse af erfaringer fra praksis findes centrale. I Hawkins et al.'s (2017) framework skelnes ikke mellem begreberne co-creation og co-production (se afsnit 7.1 *samskabelse*), og idet der i specialet tages afsæt i en forståelse af samskabelse, der er i tråd med begrebet co-creation, findes dette i overensstemmelse med de to første faser i Hawkins et al.'s (2017) framework.

Hawkins et al.'s (2017) framework for samskabelse anvendes grundet dets systematiske tilgang og dens samskabelsesproces i samarbejde med centrale interessenter. Frameworket inddeler samskabelsesprocessen i tre faser (Hawkins et al., 2017), hvor de forskellige faser i samskabelsen består af henholdsvis *evidence review and stakeholder consultation*, *co-production* og *prototyping*, hvilket ses illustreret i figuren nedenfor:



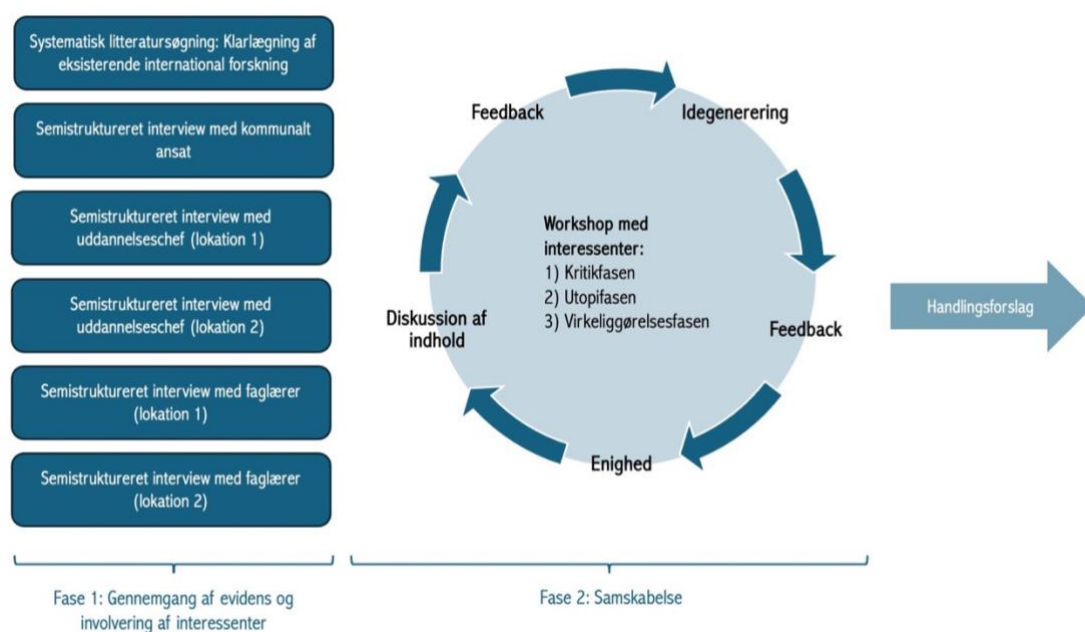
Figur 2: Framework for the co-production and prototyping of public health interventions' af Hawkins et al. (2017)

Frameworkets første fase består i en afdækning af eksisterende evidens om problemfeltet og involvering af interessenter, hvor sidstnævnte indebærer at gennemføre semistrukturerede interviews med interessenter for at inddrage deres viden og erfaringer (Hawkins et al., 2017). Hawkins et al. (2017) fremhæver, at inddragelse af interessenter medvirker til at øge opbakningen til interventionen, reducere modstand og understøtte en implementering. Ydermere bidrager interessenter med væsentlig viden i forhold til konteksten, behov og ressourcer (Hawkins et al., 2017).

Anden fase i Hawkins et al.'s (2017) framework for samskabelse er *co-production*, hvor samskabelsen iværksættes som en iterativ proces, hvor interventionen konstant forfines og forbedres, og derigennem sker en vekselvirkning mellem de forskellige faser (Hawkins et al., 2017). Ifølge Hawkins et al. (2017) indebærer co-production en workshop, som har til formål at udvikle og understøtte materiale og ressourcer til interventionen gennem en samskabende proces. Centrale interessenter udvælges på baggrund af deres erfaring og ekspertise med interventionen og dens tilpasning til konteksten. Denne fase indebærer gentagne møder, hvor elementer fra første fase er genstand for refleksion, og der inddrages nye idéer, som løbende finjusteres og tilpasses (Hawkins et al., 2017). Denne workshop indebærer ifølge Hawkins et al. (2017) en diskussion, hvor dialog og samarbejde pågår i en gentagende procession og refleksion med afsæt i interviewudsagn og perspektiver fra første fase af samskabelsen.

Denne sidste og tredje fase er prototyping, og indebærer en prototype af den intervention eller forandring, som er fremkommet gennem de foregående faser baseret på samarbejde og inddragelse af interessenter. I denne fase indgår en test af interventionens *acceptability* og *feasibility*, hvilket omhandler en afprøvning og pilottest af interventionen. I denne fase indgår ligeledes identificering af centrale usikkerheder, *key uncertainties*, der har betydning for interventionens udvikling og implementering (Hawkins et al., 2017).

Med afsæt i Hawkins et al.'s (2017) framework for samskabelse blev der i specialet udarbejdet et framework for specialets samskabelsesproces, der tager afsæt i de to første faser i frameworket. Nedenfor er specialets framework illustreret:



Figur 3: Specialets samskabelsesmodel inspireret af 'framework for the co-production and prototyping of public health interventions' af Hawkins et al. (2017)

I specialets første fase i samskabelsesprocessen udføres en systematisk litteratursøgning med henblik på at kortlægge eksisterende evidens omhandlende hæmmende og fremmende faktorer for implementeringen af motion og bevægelse på erhvervsskoler. Den systematiske litteratursøgning udgør et vidensgrundlag for udarbejdelse af materiale til specialets videre indsamling af empiri. Dermed kan den systematiske litteratursøgning bidrage til at kvalificere samskabelsesprocessen og specialets dataindsamling. I specialets første fase i samskabelsesprocessen foretages yderligere indsamling af empiri gennem semistrukturerede interviews med interessenter fra en erhvervsskole. Gennemførelse af interviews giver mulighed for at inddrage interessenters perspektiver og praksiserfaringer, som kan medvirke til at belyse

erhvervsskolens eksisterende praksis i forhold til motion og bevægelse. Første fase af specialets samskabelsesproces danner således grundlag for det videre arbejde med den anden fase. Anden fase indebærer en samskabende workshop med deltagelse af interessenter fra en erhvervsskole. Workshoppens indhold vil i specialet tage afsæt i samskabelsesprocessens første fase, herunder interview udsagn og evidens fra den systematiske litteratursøgning. Workshoppens har til formål at understøtte en samskabende proces blandt interessenter, som kan bidrage til at styrke erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer i forhold til implementering af motion og bevægelse.

7.3 Fase 1: Gennemgang af evidens og involvering af interessenter

Specialets første fase inspireret af Hawkins et al.'s (2017) samskabelsesmodel har til formål at kortlægge eksisterende evidens og inddrage interessenter med henblik på at få indsigt i eksisterende praksis. For at kortlægge den eksisterende evidens udføres en systematisk litteratursøgning, som skal bidrage til at identificere fremmende og hæmmende faktorer for implementeringen af motion på erhvervsskoler. Efterfølgende foretages semistrukturerede interviews med en erhvervsskoles interessenter for at få indsigt i erfaringer og handlinger i forhold til, hvad der kan hæmme og fremme en implementering af motion og bevægelse på erhvervsskolen. Den første fase vil danne grundlag for samskabelsesprocessens anden fase, som består af en samskabende workshop.

7.3.1 Systematisk litteratursøgning

7.3.1.1 Valg af database

Den systematiske søgning er foretaget i tre forskellige databaser henholdsvis Embase, ERIC og Scopus. Embase anvendes eftersom dette er en stor international sundhedsdatabase (Elsevier, s.d.). Databasen rummer blandt andet internationale tidsskrifter indenfor sundhed og folkesundhed (Lund et al., 2014). Etersom specialet tager udgangspunkt i en folkesundhedsmæssig problemstilling, findes denne database relevant at anvende. Ydermere anvendes databasen ERIC, da denne database er særligt velegnet til at fremsøge litteratur inden for uddannelse og undervisning (EBSCO, s.d.). Databasens fokus på uddannelse stemmer godt overens med specialets særlige fokus på erhvervsskoler, som et centralt element i undersøgelsen af genstandsfeltet. Scopus er anvendt, da det er en større database, som rummer en bred vifte af litteratur inden for blandt andet naturvidenskab og socialvidenskab (Lund et

al., 2014). Grundet databasens størrelse er den særlig relevant at inddrage med henblik på at finde relevant litteratur omhandlende implementering af motion og bevægelse på erhvervsskoler. De tre databaser er anvendt med henblik på at supplere hinanden og afdække genstandsfeltet for specialet fyldestgørende.

7.3.1.2 Søgestrategi

I den systematiske søgning er der gjort brug af bloksøgning med henblik på at skabe overblik og styrke gennemsigtigheden af specialets søgeproces. Dette er med til at sikre en systematisk tilgang funderet i specifikke søgefacetter, der hver har til hensigt at inddrage forskellige elementer til at belyse problemfeltet. Der er både gjort brug af kontrollerede emneord og fritekst ord, og dette er varierende for de forskellige databaser. De kontrollerede emneord blev anvendt, eftersom disse kan være med til at skabe en mere præcis søgning målrettet det ønskede fokusområde (Lund et al., 2014). I forlængelse heraf kan brugen af emneord hjælpe til at inkludere relevante synonymmer indenfor det ønskede forskningsområde, hvilket er med til at skærpe søgningen (Lund et al., 2014). De kontrollerede emneord anvendes kun i Embase, hvor de kan medvirke til at øge præcision og relevans af det fremsøgte, idet alle studier, der er blevet tillagt dette emneord, fremsøges. Dermed bliver der også fremsøgt studier relateret hertil eller som er synonym for det kontrollerede emneord. I modsætning til Embase, blev der i ERIC og Scopus ikke anvendt kontrollerede emneord i søgningen. I ERIC skyldes dette, at de kontrollerede emneord var for brede og generelle til præcist at identificere relevante studier i den systematiske søgning. Dette resulterede i en søgning med mange irrelevante studier, som forringede kvaliteten af det fremsøgte. Derfor blev der kun anvendt fritekst ord i ERIC, da dette muliggjorde en mere fleksibel og eksplorativ tilgang, som er nyttigt når terminologi og begreber kan variere betydeligt, eller hvor kontrollerede emneord muligvis ikke dækker alle relevante aspekter af emnet. Ligeledes blev der ikke anvendt kontrollerede emneord i Scopus, hvilket skyldes, at denne database ikke anvender kontrollerede emneord, men i stedet indekserer på baggrund af fritekstord. I Scopus er det dog muligt at begrænse, hvor fritekstordene optræder i studierne, og i søgningen i denne database er der begrænset til fritekstsøgning i titel, abstract og nøgleord, så fritekstordene indgår som hovedfokus.

For at kombinere synonymerne inden for hver facet og udvide søgningen, er der i Embase gjort brug af den boolske operator 'OR'. Ligeledes anvendes den boolske operator 'AND' med henblik på at kombinere de forskellige facetter og indskrænke søgningen i forhold til problemfeltets tre facetter. Den anvendte bloksøgning fremgår af nedenstående figur:

Tabel 1: Specialets bloksøgning for den systematiske litteratursøgning

	Facet 1: Erhvervsuddannelser		Facet 2: Motion og bevægelse		Facet 3: Implementering
ERIC					
Fritekst	"Vocational Education"	AND	"Physical activity"	AND	Implementation*
I alt: 25	80.546		14.825		105.738
Embase					
Subject Headings (MH)	'vocational education'/exp	AND	'physical activity'/exp	AND	
Fritekst	"vocational education*"		"physical activity*"		Implementation*
I alt: 23	13.426		641.902		513.154
Scopus					
Fritekst (Article title, Abstract, Keywords)	"vocational education*"	AND	"physical activity*"	AND	Implementation*
I alt: 12	24.149		305.305		1.833.160

Den første facet i bloksøgningen er "erhvervsuddannelser", og tager udgangspunkt i et af de primære genstandsfelter, der ønskes afdækket. Eftersom dette speciale ønsker at belyse organisatoriske sundhedskompetencer på en erhvervsskole, er det særligt vigtigt at indfange denne kontekst i den systematiske søgning. Problemfeltet centrerer sig om erhvervsuddannelser, og besvarelse af problemformuleringen beror derfor på, at opnå indsigt i erhvervsskolelæreres erfaringer og handlinger i forhold til en organisatorisk forandring, hvor motion og bevægelse fremmes. På baggrund heraf blev det fundet væsentligt, at erhvervsuddannelser, som genstandsfelt, belyses gennem den systematiske litteratursøgning, og til at indfange dette blev der gjort brug af begrebet "vocational education", eftersom dette begreb knytter sig til en erhvervsfaglig uddannelse i en international kontekst. Bloksøgningens anden facet "motion og bevægelse" er valgt, idet specialet undersøger, hvad der kan være fremmende og hæmmende for implementering af motion og bevægelse på erhvervsskoler. Bloksøgningens tredje facet "implementering" blev valgt, idet der i specialet sigtes mod at fremsøge litteratur relateret til organisatoriske forandringer, da specialet beskæftiger sig med organisatoriske sundhedskompetencer relateret til motion og bevægelse på erhvervsskoler. Dette skyldes, at "implementering" kan give indsigt i, hvordan implementering af politikker og strategier

omsættes til handling i en organisation, og at litteratur om implementering kan give indsigt i dynamikker, strukturer og udfordringer. "Implementering" som kontrolleret emneord eksisterede dog ikke i databaserne, og blev derfor anvendt som fritestord.

7.3.1.3 Inklusions- og eksklusionskriterier

På baggrund af specialets problemfelt og problemformulering er der opstillet en række inklusions- og eksklusionskriterier for de fremsøgte studier. Desuden opstilles disse med henblik på at sikre transparens, og dermed højne troværdigheden i udvælgelsen af de fundne studier (Lund et al., 2014). Inklusions- og eksklusionskriterierne gør det muligt at frasortere studier, der ikke vurderes relevante til at belyse problemfeltet, omhandlende implementering af motion og bevægelse. I nedenstående tabel er specialets inklusions- og eksklusionskriterier oplistet:

Tabel 2: Specialets inklusions- og eksklusionskriterier

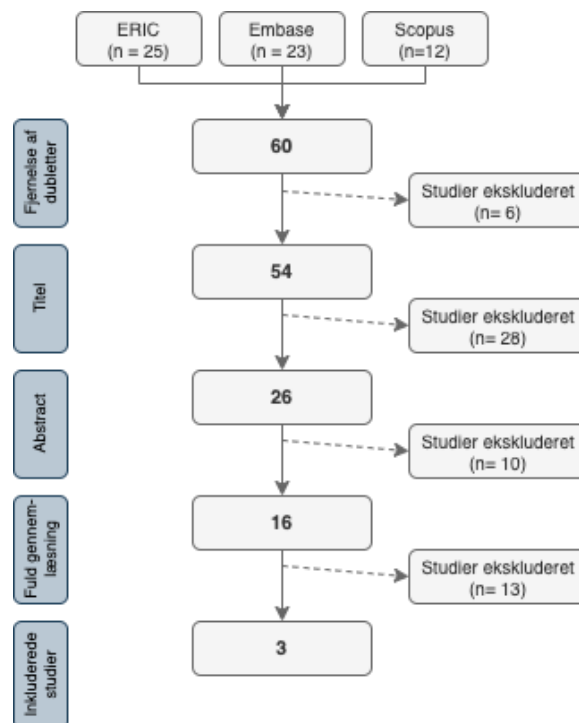
Inklusionskriterier	Eksklusionskriterier
- Studiet har fysisk aktivitet som primære fokusområde. - Studiet har en sammenlignelig aldersgruppe eller hvor konteksten er erhvervsuddannelser. - Studiet er sammenlignelig med en skolekontekst som en dansk erhvervsuddannelse.	- Studiet er i en folkeskole kontekst eller inddrager folkeskoleelever. - Studiets population er fra et ikke-vestligt land. - Studiets hovedfokus er sygdomsspecifikt eller tager kun afsæt i enkelte sygdomstilstande.

Ovenstående inklusionskriterier har til formål at inddrage studier, der kan belyse den eksisterende evidens i forhold til, hvad der hæmmer og fremmer implementeringen af motion på erhvervsskoler. Det første inklusionskriterium er opstillet for at sikre, at de fremsøgte studier primært undersøger fysisk aktivitet, eftersom dette speciale ønsker at belyse dette område. Dernæst er der opstillet inklusionskriterier, der har til formål at sikre, at målgruppen er sammenlignelig med specialets fokus på erhvervsuddannelser. Ydermere inkluderes studier, der har en sammenlignelig aldersgruppe, hvilket vil sige elever i alderen 16-25 år. Desuden inkluderes studier, som direkte omhandler erhvervsuddannelser og hvor skolekonteksten er sammenlignelig med en dansk erhvervsuddannelse. Det sidste inklusionskriterium relaterer sig til overførbareheden til en dansk kontekst, hvilket er essentielt for at sikre studiets relevans i forhold til besvarelse af specialets problemformulering.

Udover ovenstående inklusionskriterier er der opstillet en række eksklusionskriterier. Dette med henblik på at ekskludere studier, der ikke er relevante til at belyse problemfeltet eller som ikke er sammenlignelig med den givne kontekst eller målgruppe. På baggrund heraf ekskluderes studier, omhandlende folkeskoleelever eller hvor folkeskolen er omdrejningspunktet. Desuden ekskluderes studier i ikke-vestlige lande, idet disse ikke har sammenlignelige skolesystemer med danske erhvervsskoler. Derudover ekskluderes studier, hvis formål er at belyse noget sygdomsspecifikt eller tager afsæt i en konkret sygdomstilstand, idet dette ikke findes relevant i forhold til en implementering af fysisk aktivitet på erhvervsskoler.

7.3.1.4 Udvælgelsesproces

Udvælgelsesprocessen er inddelt i en række forskellige faser på baggrund af anbefalinger fra Lund et al. (2014), og er oplistet i nedenstående figur, der illustrerer udvælgelsesprocessen:



Figur 4: Specialets udvælgelsesproces i den systematiske litteratursøgning

Indledningsvist blev der på baggrund af bloksøgningen i de udvalgte databaser fremsøgt 60 studier i alt. For at sikre at de samme studier ikke fremgik mere end én gang, blev dubletter fjernet på tværs af de forskellige databaser. Denne proces blev udført ved hjælp af referenceprogrammet RefWorks funktion, der fjerner dubletter ved at sammenligne titler og

forfattere på tværs af søgningerne fra de forskellige databaser. På baggrund af dette blev der fjernet 6 studier, således at der var 54 studier tilbage på tværs af de tre databaser.

Dernæst blev studiernes titel gennemlæst med henblik på at ekskludere studier, der ikke findes anvendelige til at besvare specialets problemformulering eller studier, som ikke stemmer overens med de oplistede inklusionskriterier, og af denne årsag må ekskluderes. På baggrund af titel er det muligt at ekskludere studier, der ikke beskæftiger sig med det ønskede problemfelt eller den ønskede målgruppe. På baggrund af dette blev der ekskluderet 28 studier, som blev vurderet ikke at opfylde inklusionskriterierne. Herefter blev studiernes abstract gennemlæst, idet studiernes relevans i forhold til dets formål, metodevalg og resultater kunne fastslås på baggrund heraf. Studiernes abstract blev sammenholdt med inklusions- og eksklusionskriterier, for ligeledes at sikre studiernes relevans i forhold til specialets problemfelt. På baggrund af gennemlæsning af abstract blev 10 studier ekskluderet, da disse ikke blev vurderet relevante. Studier, der på baggrund af deres titel og abstract, blev fundet relevante i forhold til specialets problemformulering samt inklusionskriterierne, blev dernæst fuld gennemlæst. Dette med henblik på at vurdere, om studiet fortsat blev fundet anvendeligt på baggrund af en grundig og dybdegående gennemlæsning af studiets fremgangsmåde, formål og resultater. Efter en fuld gennemlæsning blev 3 studier fortsat vurderet relevante til at besvare specialets problemformulering og disse blev afslutningsvis kvalitetsvurderet ved brug af tjeklister, som passede til det enkelte studies design.

7.3.1.5 Kvalitetsvurdering

På baggrund af den systematiske litteratursøgning er der fundet frem til de videnskabelige artikler, som efter udvælgelsesprocessen opfylder de opstillede inklusionskriterier. Dernæst vurderes troværdigheden af de videnskabelige artiklers forskningsspørgsmål og dertilhørende resultater for at sikre en høj kvalitet forud for anvendelsen af disse. Der anvendes kvalitetsvurdering af de fundne artikler i den systematiske søgning, for at sikre at artiklerne er af en sådan kvalitet, at de er brugbare og overførbare i forhold til at besvare specialets problemformulering. Kvalitetsvurderingen og valg af tjekliste afhænger af artiklernes metodevalg og type.

I specialet er der gjort brug af Critical Appraisal Skills Programme's (CASP) Qualitative Studies Checklist (Critical Appraisal Skills Programme, 2023) til at kvalitetsvurdere kvalitative studier fremsøgt i den systematiske søgning. Denne checkliste udgør et

kvalitetsvurderingsværktøj bestående af ti spørgsmål, der systematisk vurderer studiets kvalitet. Hver af disse spørgsmål skal besvares med “ja”, “nej” eller “ved ikke”, og på baggrund heraf fungerer checklisten som et redskab, der skal systematisere vurderingen ved hjælp af en række spørgsmål (Critical Appraisal Skills Programme, 2023).

Ligeledes er der gjort brug af Mixed Methods Appraisal Tool (MMAT) (Hong et al., 2018) til at kvalitetsvurdere et studie, der anvendte en mixed method tilgang, fremsøgt i den systematiske litteratursøgning. MMAT er et kritisk vurderingsværktøj, der anvendes til at vurdere studier, der gør brug af både kvalitative og kvantitative metoder (Hong et al., 2018). MMAT, som kvalitetsvurderingsværktøj indebærer fem kategorier og giver mulighed for at vurdere den metodiske kvalitet. I kvalitetsvurderingen i specialet er studiet vurderet ud fra kategorien mixed method.

På baggrund af kvalitetsvurderingerne af de udvalgte studier fra den systematiske litteratursøgning vurderes tre studier at være af en kvalitet, der gør dem anvendelige i specialets analyse af fremmende og hæmmende faktorer i implementeringen af fysisk aktivitet på erhvervsuddannelser. Studiet *Acceptability, reach and implementation of a training to enhance teachers' skills in physical activity promotion* af Renko et al. (2020) havde til formål at undersøge den opfattede accept af interventionen "Let's Move It" (LMI) blandt personale på erhvervsskoler og gymnasier. Studiet blev vurderet ud fra MMAT (jf. bilag 1) eftersom der i studiet blev gjort brug af både kvantitative og kvalitative metoder. På baggrund af kvalitetsvurderingen opnåede studiet 5 “yes” og 2 “can't tell”, hvorved kvaliteten af studiet vurderes at være høj. Studiets kvalitet styrkes ved, at der tydeligt argumenteres for brugen af kvantitative og kvalitative metoder. Derudover er disse metoder beskrevet udførligt, samt der præsenteres en grundig beskrivelse af studiets kvalitative og kvantitative fund og analyse heraf. Dog svækkes studiets kvalitet, idet det ikke er tydeligt, hvorfor der vælges mixed method. Studiet findes relevant at inddrage i specialets videre analyse, da det belyser flere betydningsfulde organisatoriske faktorer i forhold til at implementere fysisk aktivitet på erhvervsskoler.

Studiet *Implementing the capability approach in health promotion projects: Recommendations for implementation based on empirical evidence* af Till et al. (2022) havde til formål at udarbejde anbefalinger for anvendelse af en kapabilitets tilgang i sundhedsfremmeprojekter. Studiet blev kvalitetsvurderet ved brug af CASP-tjekliste for kvalitative studier (Critical Appraisal Skills Programme, 2023), hvor studiet opnåede 6 “yes”, 3 “can't tell” og 1 “no” (jf.

bilag 2). På baggrund heraf vurderes studiets kvalitet at være høj grundet en udførlig beskrivelse af den metodiske tilgang og høje transparens. Dog svækkes studiets kvalitet, idet argumentationen for valg af metoder ikke beskrives. Studiet vurderes at være relevant til at belyse specialets problemformulering, da det peger på, hvad der kan have betydning for implementering af sundhedsfremmende aktivitet.

Studiet *Physical activity promotion in German vocational education: does capacity building work?* af Popp et al. (2020) havde til formål at undersøge anvendelsen af kapacitetsopbygning i implementeringen af fysisk aktivitet på to erhvervsuddannelser. I kvalitetsvurderingen af studiet anvendes CASP-tjekliste for kvalitative studier (Critical Appraisal Skills Programme, 2023), hvor studiet opnåede 9 “yes” og 1 “no”, hvorfor studiet vurderes at være af høj kvalitet (jf. bilag 3). Studiets kvalitet højnes af dets gennemsigtighed og detaljerede beskrivelser af den metodiske fremgangsmåde, samt at de anvendte metoder er sammenhængende med studiets formål. Studiet vurderes at være relevant til at belyse implementering af fysisk aktivitet på erhvervsuddannelser og medtages derfor i specialets analyse.

7.3.2 Semistruktureret interview

Til indsamling af specialets empiri tages afsæt i første fase af specialets samskabelsesmodel inspireret af Hawkins et al (2014), hvorfor semistrukturerede interviews anvendes som dataindsamlingsmetode. Ifølge Merriam & Tisdell (2016) findes interviews særligt egnet til at indfange informanternes meninger og holdninger. Med specialets positionering i pragmatismen, findes interviews særligt relevante til at opnå viden om erhvervsskolens erfaringer og handlinger med at implementere motion og bevægelse. Dette med henblik på at få indsigt i, hvad der virker fremmende og hæmmende for implementeringen af motion og bevægelse. Ifølge Merriam & Tisdell (2015) har et semistruktureret interview sigte mod at opnå specifik viden gennem informanternes beskrivelser og perspektiver i forhold til de temaer, der danner en struktur for interviewet (Merriam & Tisdell, 2015). Semistrukturerede interviews kan dermed medvirke til at opnå indsigt i erhvervsskolens praksis i forhold til motion og bevægelse, hvilket er i tråd med den videnskabsteoretiske positionering i specialet, hvor opnået viden baserer sig på erfaringer fra praksissituationer.

Det semistrukturerede interview er præget af åbenhed, men har samtidig et tydeligt formål og en struktur med afsæt i en interviewguide (Kvale & Brinkmann, 2009). Dette giver

intervieweren mulighed for spontant og fleksibelt at forfølge relevante udsagn eller nye perspektiver, der fremkommer i interviewet (Merriam & Tisdell, 2015). Gennem det semistrukturerede interview sigtes mod at opnå indsigt i faktorer der kan fremme og hæmme en implementering af motion og bevægelse, idet den udarbejdede interviewguide centrerer sig herom. Samtidig tillader metoden, at andre relevante perspektiver, der måtte opstå i dialogen mellem interviewer og informant, forfølges og uddybes.

7.3.2.1 Informanter

Ifølge Kvale & Brinkmann (2009) defineres antallet af informanter, der deltager i interview, ud fra problemformuleringen, samt den tidsmæssige ramme og de ressourcer, der er til rådighed til gennemførelse af interview og analyse af det empiriske materiale (Kvale & Brinkmann, 2009). På baggrund heraf, foretages der i specialet interview med to uddannelseschefer, to faglærere og en kommunal samarbejdspartner. Fire af informanterne kommer fra to forskellige afdelinger på en erhvervsskole, og vurderes at repræsentere forskellige perspektiver og forskellige organisatoriske niveauer, og det vurderes at dette antal er muligt indenfor den givne tidsramme og findes relevant til at belyse problemfeltet. På baggrund heraf, er der rekrutteret følgende informanter:

Tabel 3: Informanter i specialets semistrukturerede interviews

Informanter:	Jobbeskrivelse:
1	Uddannelseschef
2	Faglærer
3	Faglærer
4	Kommunal ansat inden for sundhed
5	Uddannelseschef

Udvælgelse af informanter og rekruttering heraf, tager afsæt i *purposeful sampling*, som ifølge Merriam & Tisdell (2015) er en rekruttering, der sker på baggrund af informanternes erfaringer og perspektiver. Dette med henblik på at få en dybere indsigt i informanternes erfaringer med, hvad der kan fremme og hæmme en implementering af motion og bevægelse. Der blev særligt gjort brug af *snowball sampling*, hvor rekrutteringen af informanter blev gennemført ved at spørge de allerede rekrutterede informanter om de havde kendskab til andre aktører, der kan bidrage med perspektiver på en implementering af motion og bevægelse. Snowball sampling

er, ifølge Merriam & Tisdell (2015), en rekrutteringsstrategi indenfor purposeful sampling som foregår ved, at informanterne giver adgang til et større netværk af potentielle informanter. I specialet anvendes denne rekrutteringsstrategi med sigt på, at få adgang til nye informanter som ellers havde været svære at rekruttere uden informanternes involvering i rekrutteringen. Centrale interessenter er ifølge (Hawkins et al., 2017) personer, der har erfaring eller ekspertise med det problemfelt, der ønskes undersøgt. Dette er ligeledes i tråd med pragmatismen, hvor der søges efter viden baseret på erfaringer. I relation til specialets problemformulering findes det særligt relevant at rekruttere aktører fra erhvervsskolen, der har erfaring med implementeringen af motion og bevægelse, og der sigtes mod at rekruttere informanter fra forskellige organisatoriske niveauer med det formål at indfange forskellige perspektiver.

7.3.2.2 Interviewguide

Forud for gennemførelsen af interviews udarbejdes en interviewguide, der har til hensigt at rammesætte interviewet ud fra en struktur, der understøtter at intervieweren lykkes med at inddrage temaerne og sikre at disse belyses tilstrækkeligt (Merriam & Tisdell, 2015). I dette speciale anvendes en interviewguide til at nedskrive interviewspørgsmål, der har til hensigt at belyse fremmende og hæmmende faktorer i forhold til en implementering af motion og bevægelse på erhvervsskolen. Interviewguiden udgør en ramme, men i gennemførelsen af semistrukturerede interviews tillader metoden, at man afviger fra denne, for at undersøge nye perspektiver (Kvale & Brinkmann, 2009). Dette speciales interviewguide søger at indfange faktorer, der kan virke hæmmende eller fremmende for en implementering, og interviewspørgsmål i interviewguiden er udarbejdet ud fra forskningsspørgsmål, der tager afsæt i Trezona et al.'s (2017) framework om organisatoriske sundhedskompetencer.

Ifølge Merriam & Tisdell (2015) bør interviewspørgsmål være korte og formuleret i et letforståeligt sprog, således at informantens forståelse af spørgsmålet understøttes og spørgsmålene skal være åbne for at kunne indfange detaljeret og deskriptivt empirisk materiale (Merriam & Tisdell, 2015). Trezona et al.'s (2017) framework anvendes som ramme for at få et nuanceret indblik i, om de organisatoriske sundhedskompetencer på erhvervsskolen virker fremmende eller hæmmende for implementering af motion og bevægelse.

Specialets videnskabsteoretiske ståsted i pragmatismen kommer ligeledes til udtryk ved, at spørgsmålene er formuleret med afsæt i handlingsrettede praksissituationer, hvilket er

essentielt inden for pragmatismen. Ud fra denne videnskabsteoretiske tilgang sigtes mod at indfange en erhvervsskoles praktiske anvendelse og konkrete handlinger, for at forstå de situationer og udfordringer, der måtte opstå på den givne erhvervsskole relateret til motion og bevægelse. Interviewspørgsmål, der er funderet i pragmatismen, gør det muligt at få en dybere forståelse af handlinger i praksis, og hvilke konsekvenser disse handlinger kan afstedkomme. De anvendte forskningsspørgsmål og interviewspørgsmål fremgår af interviewguiden (jf. bilag 4)

Udover interviewspørgsmål indeholder interviewguiden ligeledes briefing og debriefing, der har til formål at sikre at interviewpersonen er forberedt på interviewsituationen, samt afrunde og evaluere interviewprocessen efterfølgende. Dette bidrager til at skabe et trygt og tillidsfuldt interviewmiljø, der tillader en åben kommunikation, hvilket kan forbedre kvaliteten af interviewet. Interviewet indledes med en *briefing*, hvor informanten oplyses om formålet med interviewet og den efterfølgende håndtering af det empiriske materiale. I den indledende briefing er det endvidere muligt for informanten at stille spørgsmål til interviewet, såfremt der er behov for afklaring (Kvale & Brinkmann, 2009). I forbindelse med interviewets afslutning indgår en *debriefing*, som har til formål at afrunde interviewet, hvor informanten har mulighed for at komme med uddybende kommentarer og/eller spørgsmål (Kvale & Brinkmann, 2009). Debriefingen har til hensigt at afslutte interviewet, opsummere og besvare eventuelle spørgsmål.

7.3.2.3 Transskribering

Efter udførelsen af interview skal alle interviews transskriberes for at kunne analysere det sagte på skrift. Transskribering er, ifølge Kvale & Brinkmann (2009), processen når det mundtlige interview omsættes til skriftligt materiale, og er et centralt element, idet transskriberingen udgør den første del af den analytiske proces. Inden transskriberingen påbegyndes, er det ifølge (Kvale & Brinkmann, 2009) vigtigt at udarbejde nogle fælles transskriptionskonventioner. Disse skal sikre en konsistent tilgang til det empiriske materiale, således at fortolkningsmæssige misforståelser undgås, og det bliver nemmere at foretage sammenligninger og analyser på tværs af det empiriske materiale. Dette skyldes i høj grad, at transskriberinger er tidskrævende, og interviewene derfor transskriberes af forskellige personer. På baggrund heraf, er det i særdeleshed vigtigt, at alle gruppens medlemmer transskriberer efter de samme transskriptionskonventioner, så der ikke opstår store forskelle i

fortolkningen heraf. I tabellen nedenfor præsenteres specialets opstillede transskriptionskonventioner.

Tabel 4: Specialets transskriptionskonventioner for transskribering

Transskriptionskonventioner	
-	Udtalelser som “øh” og “mmh” medtages ikke
//	Angives når det, der bliver sagt er uforståeligt
[...]	angives når ord fjernes for at skabe en mere meningsfuld forståelse.
[ord]	angives når ord tilføjes for at skabe en mere meningsfuld forståelse.
((ord))	angives til beskrivelse af toneleje
ord	fjernelse af personfølsomme data

Transskribering af interview er ofte en langsommelig proces, hvorfor det kan være hjælpsomt at anvende et transskriberingsprogram, da det ofte er mere tidsbesparende sammenlignet med en manuel tilgang til transskribering (Merriam & Tisdell, 2015). I specialet foretages transskriberingen ved brug af en transskriptionsfunktion i skriveprogrammet Word, hvorefter specialegruppen foretager manuelle rettelser af transskriberingen gennem fuld gennemlytning og de fælles transskriptionskonventioner. Dette sikrer, at transskriberingen foretages systematisk og at alle gruppens medlemmer får overblik over og indsigt i det empiriske materiale.

7.4 Fase 2: Samskabelse

Specialets anden fase inspireret af Hawkins et al.'s (2017) samskabelsesmodel, gennemføres en workshop med en faglærer og to uddannelseschefer, der ligeledes deltog i semistruktureret interview i den første fase. Workshoppens har til formål at understøtte et samarbejde og vidensdeling mellem de involverede aktører og derigennem komme frem til konkrete handlingsforslag, som kan fremme en implementering af motion og bevægelse. Under workshoppens agerer en af gruppens medlemmer facilitator, mens de to andre deltager og samtidig observerer den samskabende proces med henblik på at indfange deltagernes kommunikation, interaktion, samarbejde og magtforholdene.

7.4.1 Samskabende workshop

Workshop anvendes i specialet som en samskabende tilgang til at involvere uddannelseschefer og en faglærer fra erhvervsskolen, og som dataindsamlingsmetode i anden fase inspireret af Hawkins et al.'s (2017) samskabelsesmodel. Workshop som metode er, ifølge Pedersen et al. (2020), velegnet til at iværksætte et samarbejde mellem forskellige aktører og derigennem sikre en inddragelse af forskellige perspektiver og erfaringer (Pedersen et al., 2020). Formålet med en workshop er at skabe løsninger, der kan bidrage til at styrke erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer relateret til motion og bevægelse. Denne proces sigter mod at øge aktørernes ejerskabsfølelse og engagement og derigennem skabe forandring.

7.4.1.1 Design af workshop

I dette speciale anvendes *Fremtidsværkstedet* som en metodisk fremgangsmåde til at samskabe i en workshop mellem interessenter. Fremtidsværkstedet har til formål at sætte en ramme for udvikling af utopier og erfaringsbaserede forestillinger om, hvad deltagerne ønsker og drømmer om og derigennem igangsætte initiativer, som trækker i denne retning (Gleerup & Egmos, 2022). Fremtidsværkstedet egner sig til udvikling af praksisnær og forandringsorienteret viden, hvor der ligeledes stræbes efter at opnå aktiv inddragelse af aktører fra praksis (Gleerup & Egmos, 2022). På baggrund heraf findes Fremtidsværkstedets aktive inddragelse af interessenter i praksis i tråd med specialets samskabende metode. Det er ligeledes i tråd med anvendelsen af pragmatisme, eftersom metoden bygger på eksperimentel tilgang til problemløsning, der prioriterer deltagernes praktiske erfaringer og løsninger. Fremtidsværkstedet engagerer interessenter i en reflektiv proces, hvorved deltagerne samarbejder om at identificere udfordringer, udforske mulige løsninger og derefter arbejde aktivt på en handlingsplan (Gleerup & Egmos, 2022).

Omdrejningspunktet for Fremtidsværkstedet er tre faser bestående af henholdsvis *kritikfasen*, *utopifasen* og *virkeliggørelsesfasen*, hvor hver af disse faser har et fast regelsæt. Indledningsvis rettes fokus på *kritikfasen* med henblik på, at få deltagerne til at italesætte kritik af alle tænkelige forhold, hvorefter der følger *utopifasen*, hvor fokus rettes mod at få deltagerne til at fremkalde ønsker og forestillinger om absolut ideelle forhold. Afslutningsvis følger *virkeliggørelsesfasen*, hvor deltagerne arbejder handlingsorienteret med en plan eller konkrete handlinger (Gleerup & Egmos, 2022). Udover fremtidsværkstedets tre faser, så består værkstedet af en briefing og en debriefing, for at sikre et trygt rum for deltagerne. På baggrund

af ovenstående er der udarbejdet en guide for workshopen og dens fremgangsmåde (jf. bilag 5).

7.4.1.1.1 Kritikfasen

Kritikfasen er fremtidsværkstedets første fase, og har til formål at afdække alt det, som deltagerne finder problematisk inden for værkstedets overordnede tema (Gleerup & Egmos, 2022). I denne fase introduceres deltagerne til værkstedets overordnede tema, som er motion og bevægelse på erhvervsuddannelser. Fremtidsværkstedet er tilrettelagt således, at deltagerne i kritikfasen inviteres til at ignorere hverdagens handletvang, kritisere uden forbehold og slippe fantasien løs (Gleerup & Egmos, 2022). Dette gøres ved at sikre, at metoderegler for den pågældende fase introduceres og fastholdes af facilitatoren, og disse lyder i kritikfasen: “Vi er konsekvent negative; vi formulerer os i korthed; vi kommenterer ikke hinandens bidrag.” (Gleerup & Egmos, 2022).

Kritikfasen igangsættes indledningsvis med en brainstorm, hvor deltagerne nedskriver deres kritik og byder ind med stikord, som beskriver deres erfaring eller oplevede problemer. Hvert problem eller stikord nedskrives på en post-it og placeres synligt foran de andre deltagere, hvor facilitatoren kommenterer og tager imod alle de stikord, der måtte fremkomme (Gleerup & Egmos, 2022). I denne proces er det vigtigt, at hverken deltagere eller facilitator redigerer eller fortolker på det pågældende stikord, men i stedet opmuntrer til, at alle tænkelige kritiske synspunkter eller erfaringer kommer frem (Gleerup & Egmos, 2022). Stikordene fungerer dermed som sproglige koder i egen ret, der dækker over forskellige erfaringer blandt deltagerne (Gleerup & Egmos, 2022). Efter den indledende brainstorm, når facilitatoren vurderer at dette har været udtømmende og der ikke bliver tilføjet flere stikord, så er det muligt for deltagerne at tematisere og analysere (Gleerup & Egmos, 2022). Dette gøres ved, at deltagerne gennem dialog kan beskrive de kritikker, som ifølge dem, er de allerstørste eller mest relevante problemer, og på baggrund heraf er det muligt for deltagerne at inddele stikordene i en række temaer. Undervejs i denne proces afsøger facilitatoren i samspil med deltagerne, om det er relevant at gruppere stikord under en fælles overskrift, eller om et stikord udgør sit eget tema (Gleerup & Egmos, 2022). De endelige temaer præsenteres for deltagerne, og der opnås konsensus blandt deltagerne.

7.4.1.1.2 Utopifasen

Efter kritikfasen indledes utopifasen, hvor formålet er at deltagerne skal se bort fra eksisterende problemer, og rette fokus mod det, de virkelig godt kunne tænke sig, hvis alt var muligt (Gleerup & Egmos, 2022). Ved igangsættelsen af denne fase er det nødvendigt, at facilitatoren understreger over for deltagerne, at de ikke skal udarbejde løsningsforslag til kritikfasen, men at de derimod blot skal italesætte hvad de ønsker, hvis alt var muligt i forhold til motion og bevægelse på skolen. Det er indlysende, at størstedelen af de mange radikale utopier ikke kan indfries, men dette kan fungere som et pejlemærke for, hvor man ønsker at bevæge sig hen, på trods af, at det måske ikke er muligt at indfri (Gleerup & Egmos, 2022).

I denne fase kan deltagerne ligeledes være tilbageholdende, idet deltagerne måske frygter at tilkendegive deres ønsker, og at fremstå naive (Gleerup & Egmos, 2022). Dertil er det vigtigt at facilitatoren bidrager til en god energi og stemning, således at beskedne forbedringsønsker kan udfoldes til utopier. Deltagernes utopier nedskrives ligeledes på post-it's, hvorefter disse skal tematiseres og drøftes i fællesskab, så deltagerne kan finde nogle overordnede temaer. Igennem denne proces er det muligt at placere de forskellige indledende utopier under ét eller flere temaer. Afslutningsvis afrundes disse af facilitatoren, og der opnås konsensus blandt deltagerne.

7.4.1.1.3 Virkeliggørelsesfasen

Værkstedets sidste fase er virkeliggørelsesfasen, og her er det hensigten at videreføre arbejde fra de forrige faser, og med afsæt i utopierne konkretisere handlinger, der kan arbejdes videre med for at bevæge sig tættere på utopierne. I virkeliggørelsesfasen arbejdes ud fra metodereglen: "Vi holder fast ved vores ønsker – hvordan kan vi begynde at gøre dem til virkelighed?" (Gleerup & Egmos, 2022). Dette for at sikre, at deltagerne holder fokus på de drømme, som kom frem under utopifasen, og arbejder hen imod at gøre disse til virkelighed. Formålet med virkeliggørelsesfasen er at bygge bro mellem overordnede ønsker og konkretisering af mulige første skridt gennem konkrete og praksisnære handlingsforslag (Gleerup & Egmos, 2022). Gennem en samskabende tilgang skal deltagerne gå i dialog, og finde frem til, hvordan de kan realisere de temaer, som blev udvalgt under utopifasen, og dette kan styrke realiserbarheden af de forandringstiltag, som handlingsforslagene måtte omhandle (Gleerup & Egmos, 2022). Her er det facilitatorens rolle at være nysgerrig og spørge ind til deltagerens handlingsforslag, så de konkretiseres. Virkeliggørelsesfasen afsluttes med en

opfølgende samtale, hvor deltagerne aftaler, hvordan de kan arbejde videre med ideerne, således at de kan realisere handlingsforslagene i erhvervsskolens praksis.

7.4.1.2 Planlægning og deltagelsesbetingelser

For at sikre, at den mest relevante deltagerkreds involveres, er denne forud for workshoppen afholdelse blevet identificeret. Deltagerkredsen er udvalgt i forhold til fremtidsværkstedets emne, som er erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer i forhold til motion og bevægelse, og dertil er der udvalgt en række aktører, som er i berøring med dette. I tråd med Hawkins et al.'s (2017) teori om samskabelse, er deltagerne fra specialets indledende interviews inviteret til at deltage i workshoppen, idet disse har medvirket til at kortlægge den eksisterende praksis. Hertil kan deltagerne fra interviewet uddybende bidrage med indsigt, idet de allerede har kendskab til interesseområdet. I deltagerkredsens sammensætning er der til dels taget højde for, at de har forskellige stillinger og arbejdsopgaver på den pågældende erhvervsskole, således at de kan bidrage med indsigt fra forskellige uddannelsesretninger, fagområder og organisatoriske niveauer. For at kvalificere deltagerkredsen er der under rekrutteringen fokus på at udvælge repræsentanter med en bred vifte af erfaringer. Der er desuden taget højde for, at værkstedet skal foregå i et trygt og fortroligt rum, så deltagerne føler, at der er plads til både positive og negative ytringer. Dette ved at sikre, at alle deltagerne forud for workshoppen er blevet oplyst om, hvem der deltager. Fremtidsværkstedet har til formål at sikre et ligeværdigt demokratisk udviklingsrum, men det kan aldrig lykkes at skabe et fuldstændigt magtfrit rum grundet deltagernes forskellige baggrunde (Gleerup & Egmose, 2022).

I tråd med specialets videnskabsteoretiske afsæt i pragmatismen, så ønskes indsigt i erfaringer fra de aktører, som ønsker at deltage i den samskabende proces, herunder workshop. Dertil er informanterne, der blev interviewet, inviteret til workshoppen, og disse har ligeledes fået lov at invitere andre aktører, der måtte have indsigt i motion og bevægelse på erhvervsskolen. På baggrund heraf gøres der i rekrutteringen til workshoppen, brug af *snowball metoden*, idet nogle deltagere vil være mere tilbøjelige til at deltage, hvis de kender nogen, der også deltager. Snowball metoden er ifølge Merriam & Tisdell (2016) en metode, der er formålsrettet, men hvor rekrutteringen foretages gennem netværk og hvor informanter spørges til deres kendskab til andre potentielle deltagere. I specialet er der anvendt følgende deltagerkreds:

Tabel 5: Deltagere i specialets samskabende workshop

Deltager:	Ansættelsesstilling:
1	Uddannelseschef
2	Faglærer
3	Uddannelseschef

Fremtidsværkstedet tidsmæssige rammer tidsmæssige rammer kan have betydning for kvaliteten af den empiri, som fremkommer på baggrund af værkstedet, og jo længere tid fremtidsværkstedet varer, jo mere dybde og grundighed kan deltagerne levere (Gleerup & Egmose, 2022). I dette speciale har fremtidsværkstedet en varighed på cirka 2 timer, idet dette er den tidsramme, der er mulig i forhold til deltageres tid til rådighed. Det vurderes at dette er en passende mængde tid til at afvikle alle værkstedets faser i tilstrækkelig grad, men samtidigt, at det ikke er for tidskrævende for deltagerne. Dette blev prioriteret højt, idet workshoppen blev afviklet på en hverdag, og deltagerne ikke havde mulighed for at afsætte mere tid. Workshoppen består af tre personer, der alle er blevet oplyst om indholdet for værkstedet, erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer i forhold til motion og bevægelse, forud for deres deltagelse, så de er bekendt med emnet. Derudover er deltagerne blevet orienteret om, at de ikke skal forberede sig på forhånd.

Workshoppen afholdes i et mødelokale på en af skolens adresser, for at sikre at det er velkendt og trygt for deltagerne, og at deltagelsen er nem tilgængelig. Ved at afvikle det i skolens lokaler, er det mindre tidskrævende for deltagerne, idet de dermed ikke skal transportere sig så langt. Lokalet indrettes med en flipover-tavle, som udgør fremtidsværkstedets centrum. I forlængelse heraf placeres bord og stole, så alle kan se hinanden og flipover-tavlen. Dette er nødvendigt, idet deltagerne skal op og stå undervejs, for at placere post-it's på tavlen. I specialets workshop optages lyden med henblik på at transskribere materialet, og dermed gøre det muligt at anvende det i den videre analyse og opnå indsigt i hvordan erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer kan udvikles. I workshoppen placeres en lydoptager på et bord imellem deltagerne. I transskriberingen af empirien fra workshoppen anvendes de samme transskriptionskonventioner, som er anvendt ved transskriberingen af individuelle interviews (jf. 7.3.2.3 *Transskribering*).

7.4.1.3 Facilitering af en workshop

For at opnå en vellykket workshop er det væsentligt, at der gøres brug af en facilitator af workshoppen, samt en eller flere observatører. En facilitators vigtigste opgave er ifølge Monthan (2022), at guide deltagerne igennem den samskabende proces og aktivere en dialog, men uden at kontrollere processen (Monthan, 2022). Specialegruppens facilitator skal styre dialogen mellem de deltagende aktører, så relevante temaer inddrages og dialogen centrerer sig om erhvervsskolens implementering af motion og organisatoriske sundhedskompetencer. Dog må facilitatoren forholde sig åben og fleksibel i forhold til at inddrage perspektiver fra deltagerne, som fremkommer spontant uden for de planlagte temaer for workshoppen. Monthan (2022) peger ydermere på, at facilitatoren skal sikre, at alle deltagere får plads til at dele sine perspektiver. Ved gennemførelse af en workshop peger Monthan (2022) ligeledes på, at det er væsentligt, at facilitatoren skaber et behageligt rum og at deltagerne orienteres om de praktiske rammer (Monthan, 2022). I specialets workshop, oplyses deltagerne om praktiske forhold og den tidsmæssige ramme for workshoppen, som er fastsat til 2 timer inklusiv en kort pause undervejs. Facilitatoren oplyser ligeledes om pseudonymisering og den efterfølgende bearbejdning af lydoptagelsen og feltnoterne fra workshoppen. Ydermere skal dagsordenen for workshoppen formidles, herunder hvilke temaer, der danner afsæt for dialog og samskabelse, og hvad der sigtes mod at opnå gennem workshoppen. En vellykket workshop kræver færdigheder hos facilitatoren, og ifølge Monthan (2022) bør facilitatoren inden workshoppen tilegne sig kendskab til deltagerne, så temaer og spørgsmål i workshoppen kan tilpasses deltagernes viden og ekspertise. I specialets workshop opnås indledende kendskab til deltagerne gennem individuelle interviews i samskabelsesprocessens første fase, og workshoppens formål italesættes dels ved rekruttering af deltagere til workshoppen samt ved workshoppens begyndelse.

7.4.1.4 Deltagerobservation

Foruden facilitatoren fra specialegruppen, er der desuden to deltagende observatører fra specialegruppen til stede ved workshoppen. Observatørerne er aktivt deltagende i workshoppen, og observerer undervejs. I umiddelbar forlængelse af workshoppens afslutning nedskriver observatørerne feltnoter med henblik på at disse kan supplere det transskriberede materiale af den optagede lyd fra workshoppen. Ifølge Szulevicz (2020) kan det være en fordel først at tage noter efter, at forskeren har forladt felten, idet det kan give forskeren større frihed til at deltage så naturligt som muligt i felten. Det kan dog ligeledes være en ulempe at vente

med nedskrivning af observationer, da det kan gøre det sværere for forskeren at få nedskrevet med lige så stor detaljegråd (Szulewicz, 2020). I dette speciales observationer sigtes mod at indfange en samskabende proces mellem deltagerne, hvorfor det findes væsentligt, at de to observatører deltager og minimerer risikoen for, at deltagerne oplever sig "overvåget".

Ifølge Merriam & Tisdell (2015) kan observationer bidrage som førstehåndsperspektiv i forhold til det fænomen, der ønskes undersøgt, og deltagerobservation kan anvendes, som en metode til at belyse et forskningsspørgsmål ud fra observationer (Merriam & Tisdell, 2015). Merriam og Tisdell peger på, at observation fordrer færdigheder og systematik hos observatøren, hvilket indebærer at observatøren må være opmærksom og skrive deskriptive feltnoter. For at systematisere deltagerobservationerne er der forud for workshoppen udviklet en observationsguide (jf. bilag 9). I specialet kan observation bidrage til at supplere forståelsen af deltagernes perspektiv på skolens organisatoriske sundhedskompetencer, idet observationsguiden sigter mod at indfange *interaktion*, *samarbejde* og *magtforhold*. De deltagende observatører vil dog samtidig forholde sig åbent over for andre perspektiver eller observationer, der kan forekomme spontant under workshoppen og nedfælde disse som feltnoter. Deltagerobservation kræver, ifølge Merriam & Tisdell, (2015), at observatøren forholder sig åbent i forhold til spontane indtryk og følelser under observationen, da disse kan have væsentlig betydning i forståelsen af mønstre eller temaer. Endvidere fordrer deltagerobservation ifølge Merriam & Tisdell (2015), at deltagerne, der observeres, har givet samtykke hertil og at observationer kan medvirke til at belyse handlinger, som deltagerne ikke selv italesætter. I specialets anvendelse af observation kan denne metode medvirke til at beskrive handlinger blandt deltagerne i workshoppen, som deltagerne ikke nødvendigvis selv tillægger betydning eller italesætter gennem dialogen i workshoppen.

7.5 Tematisk analyse

I specialet anvendes *tematisk analyse*, som analysemetode til at analysere specialets to faser bestående af systematisk litteratursøgning, interview og samskabende workshop med deltagerobservation. Analysemetoden gør det muligt at analysere empirien med henblik på at identificere mønstre, der kan afdække erhvervsskolars praksis og interessenteres handlinger relateret til implementering af motion og bevægelse og organisatoriske sundhedskompetencer, hvilket er i overensstemmelse med pragmatismen som specialets videnskabsteori. Med afsæt i pragmatismens fokus på at identificere handlingsmuligheder og løsninger på praktiske

problemer, så bidrager den tematiske analyse til at identificere områder af interesse, som kan bidrage med løsningsforslag til implementeringen af motion og bevægelse på erhvervsskoler og styrke erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer.

Analysen af den indsamlede empiri tager udgangspunkt i Braun & Clarke's (2006) tematiske analyse. Denne analysestrategi er kendetegnet ved at være en fleksibel analysemetode, og har til hensigt at skabe en detaljeret og dyb forståelse af det empiriske materiale ved at identificere, analysere og rapportere tematiske mønstre (Braun & Clarke, 2006). Et tema er kendetegnet ved at være i stand til at indfange noget centralt i materialet med sigte mod at kunne besvare forskningsspørgsmålet (Braun & Clarke, 2006).

Inden for tematisk analyse kan der skelnes mellem to forskellige tilgange, henholdsvis en semantisk og en latent (Braun & Clarke, 2006). Den semantiske tilgang er karakteriseret ved, at identificering af temaer er knyttet op på et eksplicit niveau (Braun & Clarke, 2006). Det vil sige, at der udelukkende tages afsæt i informanternes udsagn, hvorfor dette er en meget tekstnær metode. I modsætning hertil er en latent tilgang, hvor teoretisering og fortolkningsprocessen er et bærende element, og hvor der søges efter en dybere forståelse af empirien tidligt i processen (Braun & Clarke, 2006). Braun & Clarke (2019) belyser dog, hvordan den tematiske analyse kan anvendes med en kombination af de to tilgange, hvor disse supplerer hinanden i analysen (Braun & Clarke, 2019). I tråd hermed ses der i specialet træk fra både den semantiske og latente tilgang, hvor den semantiske tilgang benyttes med henblik på, at lade empirien tale, således at nye perspektiver kan træde frem. Den latente tilgang vil ligeledes anvendes i specialets tematiske analyse, idet den teoretiske forståelse af organisatoriske sundhedskompetencer ud fra Trezona et al.'s (2017) framework vil udgøre et centralt element i både kodningen og tematiseringen af empirien. Den latente anvendes særligt i anden fase bestående af workshop med deltagerobservation, mens den semantiske anvendes særligt i den første fase, hvor problemfeltet afdækkes gennem eksisterende evidens og individuelle interviews med interessenter.

Ifølge Braun & Clarke (2006) består den tematiske analyse af 6 forskellige faser, som indgår i en dynamisk proces, hvor det er muligt at veksle mellem faserne. De seks faser består i 1) "Familiarizing yourself with your data", 2) "Generating initial codes", 3) "Searching for themes", 4) "Reviewing themes", 5) "Defining and naming themes", 6) "Producing the report" (Braun & Clarke, 2006). I specialet tages der afsæt i disse seks faser, og der foretages en tematisk analyse for hver af de anvendte metoder, hvorfor der først er lavet en tematisk analyse

af studier fra litteratursøgningen, dernæst af de transskriberede interviews og slutteligt af henholdsvis feltnoter fra deltagerobservation og det transskriberede materiale fra workshop. Med afsæt i Braun & Clarkes (2006) faser blev empirien i den første fase i den tematiske analyse gennemlæst af alle specialegruppens medlemmer. Dette for at sikre, at alle blev fortrolige med materialet og ydermere for at skabe et overblik over empirien. Gennem den tematiske analyse blev der arbejdet ud fra en abduktiv tilgang. Dette for på den ene side at sikre åbenhed over for, hvad der viste sig i empirien, og på den anden side for at sikre, at kodningerne og temaerne afdækkede det ønskede område. I Braun & Clarkes (2006) anden fase blev den første indledende kodning foretaget, hvilket resulterede i en bred vifte af forskellige koder. Herefter blev tredje fase i den tematiske analyse påbegyndt, som bestod i at sortere og placere koderne i foreløbige hovedtemaer og dertilhørende undertemaer. Efter identificeringen af de foreløbige temaer fulgte Braun & Clarkes (2006) fjerde fase, som havde til formål at justere og tilpasse temaerne. Her blev sammenhængen mellem temaerne og hele det empiriske materiale vurderet. Såfremt der blev fundet manglende sammenhæng mellem temaerne, var det nødvendigt enten at omformulere de eksisterende temaer eller danne nye temaer. Herefter fulgte den femte fase, hvor temaerne blev forfinet yderligere og navngivet, således at temaerne indfangede det essentielle i forhold til at kunne belyse forskellige aspekter af problemformuleringen. Den sjette og afsluttende fase i Braun & Clarkes (2006) tematiske analyse indebar en sammenfattet afrapportering af fundene.

7.6 Forskningsetiske overvejelser

Inden for det kvalitative forskningsfelt, er det særligt vigtigt at tage hensyn til en række etiske forhold. Disse skal være en integreret del af hele det videnskabelige projekt, således at de etiske og moralske forpligtelser sikres. For at indfange de centrale etiske forhold har den internationale organisation World Medical Association udviklet Helsinki deklARATIONEN, hvor forskellige etiske principper for forskning er opstillet (World Medical Association, 2022). I Danmark spiller National Center for Etik en særlig rolle i forhold til de etiske retningslinjer, hvorfor der i dette speciale tages afsæt i deres forståelse af de fire mest fremtrædende etiske principper; *autonomi, godgørenhed, ikke-skade og retfærdighed* (Nationalt Center for Etik, 2024). Disse fire etiske principper skal som udgangspunkt forstås som ligeværdige i den forstand, at de hver især bidrager med vigtige etiske betragtninger, hvorfor rækkefølgen de præsenteres i, ikke er baseret på en vægtning af disse (Nationalt Center for Etik, 2024).

Det etiske princip *autonomi* omhandler respekten for deltagernes ret til selvbestemmelse (Nationalt Center for Etik, 2024). Det er således ikke tilladt at presse eller manipulere den enkelte til at deltage i forskning, eftersom deltagelse skal baseres på frivillighed (Nationalt Center for Etik, 2024). For at sikre dette princip, er det vigtigt at alle deltagere giver samtykke hertil inden deltagelse (Nationalt Center for Etik, 2024). I specialet er dette princip imødekommet ved udarbejdelsen af en samtykkeerklæring, som underskrives inden gennemførelsen af interviewene. Samtykkeerklæringen tager udgangspunkt i *Datatilsynets vejledning om samtykke* (Datatilsynet, 2021). Af den udarbejdede samtykkeerklæring fremgår det, at deltagelsen er frivillig og at det til enhver tid er muligt for deltageren at trække samtykket tilbage. Desuden fremgår en tydelig beskrivelse af formålet med specialet, samt hvordan data opbevares, behandles og bortskaffes. I forlængelse heraf indeholder samtykkeerklæringen oplysninger relateret til databeskyttelsesforordningen (GDPR-loven), som indbefatter information om behandling af personoplysninger i forbindelse med at indsamle, registrere, videregive eller slette personoplysninger (Datatilsynet, s.d.). Der er gennem den videre bearbejdning af empirien gjort brug af pseudonymisering med henblik på at beskytte informanterne mod genkendelighed i det empiriske materiale. Pseudonymisering er, ifølge Datatilsynet (s.d.) defineret ved, at personoplysninger ikke kan kobles direkte til en person uden brug af supplerende oplysninger (Datatilsynet, s.d.).

Princippet om *godgørenhed* handler om, at formålet med forskningen skal være baseret på gode intentioner (Nationalt Center for Etik, 2024). På baggrund heraf skal den positive værdi, som forskningen kan bidrage med, opveje de eventuelle negative risici eller ulemper som forskningen kan afstedkomme (Nationalt Center for Etik, 2024). I relation til dette omhandler det tredje princip *ikke-skade* netop, at forskningen ikke må gøre skade på deltageren og at der dermed er ting som ikke er acceptable inden for forskningen (Nationalt Center for Etik, 2024). I relation til specialet blev disse principper tilgodeset ved at gøre formålet med specialet klart og tydeligt for informanten, hvor der ønskes at skabe positiv værdi gennem at styrke erhvervsskoleres organisatoriske sundhedskompetencer. Specialet retter sig mod at skabe en positiv forandring på erhvervsskolerne, hvilket kan tilskrives målet med det etiske princip, *godgørenhed*, der handler om at forskningen skal have en overvejende positiv indvirkning.

Det etiske princip *retfærdighed* indebærer, at der skal skabes lige adgang til deltagelse i forsøg, således at det er muligt for alle relevante individer at medvirke (Nationalt Center for Etik, 2024). I specialet er dette princip forsøgt imødekommet ved at inkludere mange forskellige

aktører i form af forskellige ledere og medarbejdere på den pågældende erhvervsskole. Dette med henblik på at få et bredt og nuanceret perspektiv på problemfeltet omhandlende organisatoriske sundhedskompetencer.

8. Analyse

I følgende afsnit præsenteres specialets fund fra *Fase 1: Gennemgang af evidens og involvering af interessenter* og *Fase 2: Samskabelse af samskabelsesmodellen*. I den første del af analysen præsenteres fundene fra de inkluderede studier i den systematiske søgning. I forlængelse heraf, gennemgås resultaterne fra de individuelle interviews. Efterfølgende præsenteres fundene fra den anden fase, som blev udledt af workshopen, og afslutningsvis følger en sammenfatning af analyserne på tværs af de to faser.

8.1 Fase 1: Gennemgang af evidens og involvering af interessenter

Med inspiration fra Hawkins et al.'s (2017) beskriver følgende afsnit specialets trefasede samskabelsesmodel og fremanalyserer den viden, der er produceret i første fase af samskabelsen gennem systematisk litteratursøgning og individuelle interviews med ledelse og faglærere fra en erhvervsskole. Denne første fase har til hensigt at besvare specialets første underspørgsmål med henblik på at identificere, hvad der hæmmer og fremmer en implementering på erhvervsskoler. Empirien i den første fase er overvejende behandlet induktivt gennem en tematisk analyse, der beskriver hvilke faktorer, der henholdsvis fremmer og hæmmer en implementering af motion.

8.1.1 Analyse af systematisk litteratursøgning

På tværs af de tre inkluderede studier fremkommer tre temaer, der belyser, hvad der er fremmende for en implementering af fysisk aktivitet på erhvervsskoler. Derudover fremkommer to temaer, der omhandler hæmmende faktorer for implementering af fysisk aktivitet på erhvervsskoler.

8.1.1.1 Fremmende faktorer i en implementering af motion

8.1.1.1.1 Accept af en implementering

På tværs af de tre studier er acceptabilitet af implementering af sundhedsfremmende programmer et gennemgående tema på tværs af litteraturen, hvor det fremhæves, at det er

væsentligt, at der er en accept af implementeringen blandt de involverede interessenter. I studiet af Renko et al. (2020) fremkommer, at accept af et sundhedsfremmende tiltag, der skal implementeres, har en væsentlig betydning for at implementeringen lykkes, og derudover betones, at opbakning blandt kollegaer kan have en fremmende effekt på implementeringen. Dette perspektiv understøttes af studiet af Popp et al. (2020), der ligeledes peger på at støtte og opbakning på erhvervsskolen både på et individuelt plan hos den enkelte medarbejder og på et organisatorisk plan, kan være fremmende for en implementering af fysisk aktivitet. I tråd hermed, belyser studiet af Till et al. (2022), hvordan en implementering kan fremmes ved at involvere brugere og ledelse i implementeringsprocessen, således at der opnås accept og opbakning hertil. Studiet af Till et al. (2022) fremhæver, hvordan deltagelsesbaserede metoder er anvendelige i en implementering, for at sikre inddragelse af relevante aktører undervejs i processen. Dette binder an til resultaterne af studiet af Popp et al. (2020), der ligeledes peger på at systematisk inddragelse af aktører kan medvirke til at fremme en implementering, og at en planlægning af implementeringen med fordel kan basere sig på samarbejde og videns udveksling. Det tyder ifølge Popp et al. (2020) på, at dette kan medvirke til at indtænke kontekstuelle faktorer i en implementering, og at dette kan være en fremmende faktor i forhold til at lykkes med implementeringen.

8.1.1.1.2 En overordnet implementeringsstrategi og strukturelle faktorer

Den eksisterende litteratur peger på, at en fastlagt overordnet implementeringsstrategi for sundhedsfremmende indsatser kan være fremmende for en implementering, og studiet af Till et al. (2022) understreger, hvordan et rammeværk til at guide konceptualisering, implementering og evaluering af sundhedsfremmende projekter kan bidrage positivt til en implementering. Dette fremhæver vigtigheden af stærke implementeringsstrategier i implementeringen af fysisk aktivitet på erhvervsuddannelser. På baggrund af de inkluderede studier, tyder det på, at en implementering funderet i et konkret sundhedsfremmende tiltag, eksempelvis et træningsprogram eller en planlægningsmetode, kan bidrage positivt til at opnå en vellykket implementering. På tværs af de tre studier anvendes teoribaserede tilgange, hvor implementeringen tager afsæt i konkrete teoretiske tilgange. De tre inkluderede studier peger på, at teoribaserede tilgange kan medvirke til at understøtte en implementering, og at særligt deltagelsesbaserede tilgange har en positiv betydning i forhold til at opnå en vellykket implementering. Med afsæt i studiet af Renko et al. (2020) betones, at strategier for implementering, der er funderet i evidens, og som indtænker kontekstuelle faktorer, medvirker til at fremme en vellykket implementering af fysisk aktivitet på erhvervsskoler. I forlængelse

heraf ses, at overordnede strategier bidrager til at øge den organisatoriske understøttelse af implementeringen, og at dette har en væsentlig betydning for at opnå en vellykket implementering af blandt andet fysisk aktivitet.

I studiet af Till et al. (2022) fremhæves desuden, hvordan det kan virke fremmende for en implementering, at erhvervsskolen fastsætter overordnede mål, og at disse mål skal indtænke kontekstuelle faktorer for at understøtte implementeringen bedst muligt. I forlængelse heraf, betoner Popp et al (2020), hvordan systematisk inddragelse af interessenter i planlægning af implementeringen og undervejs, kan medvirke til at fremme fastsættelse af overordnede mål og en samlet strategi, og dermed øge den organisatoriske understøttelse af implementeringen. Ydermere fremhæver Till et al. (2022) vigtigheden i at indtænke strukturelle faktorer i implementeringen af en indsats, idet inddragelse af strukturelle forhold kan medføre en styrket forankring af fysisk aktivitet, og have en positiv indvirkning på medarbejdernes sundhedskompetencer. Det tyder på, at erhvervsskolels normer og værdier influerer på en implementering af fysisk aktivitet, og at skolens interne politikker i forhold til fysisk aktivitet kan have en betydning for at opnå en vellykket implementering. Ydermere ses, at skolens fysiske rammer, herunder tilgængelighed af lokaler og faciliteter til motion, kan være fremmende for en implementering af fysisk aktivitet.

8.1.1.1.3 Individuelle faktorer og kompetencer

Med afsæt i den eksisterende litteratur, ses at kompetencer blandt erhvervsskolels aktører og individuelle faktorer har en betydning i forhold til implementering af fysisk aktivitet. Det fremgår af studiet af Renko et al. (2020), at et fokus på at øge medarbejdernes kompetencer i forhold til fysisk aktivitet er med til at ruste dem bedre til at kunne varetage fysisk aktivitet, og at dette er særlig betydningsfuldt for en vellykket implementering. I forlængelse heraf fremgår det af studiet af Till et al. (2022), at individuelle faktorer på erhvervsskolels har en væsentlig betydning for implementering af fysisk aktivitet. Dette indebærer medarbejdernes fysiske færdigheder og sundhedskompetencer, hvor det ses at gode fysiske færdigheder og høj grad af sundhedskompetencer blandt medarbejderne er medvirkende til at fremme en implementering af sundhedsfremmende tiltag. Studiet af Renko et al. (2020) peger ydermere på, at medarbejdernes oplevelse af egen handlekraft, self-efficacy, og deres tiltro til at implementeringen bidrager positivt til deres arbejde, kan være medvirkende til at fremme implementeringen af fysisk aktivitet på erhvervsskolels.

I forlængelse heraf, ses at nye kapaciteter, der tilføres erhvervsskolen kan bidrage positivt til at understøtte en implementering, og Popp et al. (2020) peger på, at en tovholder for fysisk aktivitet kan bidrage til at fremme en implementering, og kan være et bidrag til at løfte kompetencerne på erhvervsskolen og medvirke til at understøtte en overordnet implementeringsstrategi. Ydermere ses, at øget opmærksomhed på fysisk aktivitet kan bidrage til at styrke implementeringen af sundhedsfremmende tiltag, og at en tovholder ligeledes kan understøtte dette. I studiet af Popp et al. (2020) fremgår desuden, at eksterne samarbejder, hvor eksterne aktører står for at facilitere fysisk aktivitet på erhvervsskolen, ligeledes kan have en positiv indvirkning på en implementering ved at tilføre eksterne kompetencer til erhvervsskolens implementering.

8.1.1.2 Hæmmende faktorer i en implementering af motion

8.1.1.2.1 Utilstrækkelige ressourcer

På tværs af litteraturen tyder det på, at tilgængelige ressourcer på erhvervsskoler har en væsentlig betydning for om en implementering lykkes, og det fremgår af studiet af Renko et al. (2020), at særligt begrænset tid til implementeringen kan udgøre en hæmmende faktor. I forlængelse heraf, peger studiet af Popp et al. (2020) på, at begrænsede økonomiske, tidsmæssige og fysiske ressourcer kan medvirke til at hæmme en implementering og udgøre en barriere herfor. Det fremgår, at mangelfulde eller utilstrækkelige faciliteter til fysisk aktivitet kan influere negativt på en implementering, og at mangel på økonomiske midler til implementeringen ligeledes udgør en væsentlig hæmmende faktor. I overensstemmelse hermed betoner Till et al. (2022), hvordan det kan være hæmmende for en implementering, hvis der ikke afsættes tid og ressourcer til at planlægge implementeringen, og hvis det ikke sikres, at der eksisterer en fælles forståelse af strategien for implementeringen.

8.1.1.2.2 Lav grad af relevans og mening

Med afsæt i den eksisterende litteratur tyder det på, at det kan være hæmmende for en implementering, hvis der ikke blandt erhvervsskolens medarbejdere er en positiv holdning og tilgang til fysisk aktivitet og implementeringen heraf. I forlængelse heraf fremgår det af studiet af Popp et al. (2020), at det kan være hæmmende for en implementering, hvis denne ikke synes relevant og meningsfuld for erhvervsskolens medarbejdere, og det tyder dermed på, at en implementering skal have en høj grad af relevans, for at kunne lykkes. I studiet af Renko et al. (2020) fremhæves ydermere, hvordan manglende kollegial støtte blandt medarbejderne kan udgøre en barriere for implementeringen af en sundhedsfremmende indsats, og det kan antages,

at den kollegiale støtte svækkes, hvis implementeringen ikke synes meningsfuld eller relevant. Det fremhæves desuden af Till et al. (2022), at forskelle i konceptualisering, implementering og evaluering af sundhedsfremmende projekter kan vanskeliggøre eller hindre sammenligning af deres effektivitet, og at forskellige opfattelser og tilgange til implementeringen dermed kan udgøre en hæmmende faktor. Ydermere fremgår det af Popp et al. (2020), at der kan opstå udfordringer i forhold til at etablere nye organisatoriske mål og forpligtelser for at fremme fysisk aktivitet på erhvervsuddannelser, og at dette kan medvirke til at vanskeliggøre og hæmme implementeringsprocessen.

8.1.2 Analyse af interview

I analysen af de indledende individuelle interviews fremkommer fire temaer, som har betydning for en erhvervsskoles implementering af motion. Disse temaer omhandler organiseringen af motion, erhvervsskolens kultur, motion som trivselsfremmende, ressourcer og forandringspotentialer for erhvervsskolernes implementering af motion og bevægelse.

8.1.2.1 Organisering af motion og bevægelse

Problematikker i forbindelse med organiseringen af motion og bevægelse på erhvervsskolen ses som et gennemgående tema på tværs af informanternes udsagn og erfaringer, hvor alle giver udtryk for nogle overvejelser og udfordringer, som skolen har måtte tage stilling til. Erhvervsskolens organisering af motion og bevægelse har det gennemgående træk, at skolens implementering af motion er afhængig af individuelle personer, og at dette ikke er rammesat eller organiseret gennem skolens målsætninger og strategier. En af uddannelsescheferne påpeger, at motion begynder at få en større vægtning i ledelsens strategi og målsætning i forhold til uddannelsens indhold og drift. En uddannelseschef beskriver i tråd hermed, hvordan skolens ledelse er begyndt at indtænke motion som en fast del af skoleskemaet, hvor der afsættes en tidsperiode dagligt til at lave motion i undervisningstiden. Uddybende italesættes dog, at motion i dette tilfælde indtænkes som én af flere mulige elementer, der kan indgå i skoleskemaet, som et afbræk fra de faglige timer, og som en del af en overordnet strategi funderet i et ønske om at implementere muligheden for valgfag i undervisningen, mere end en direkte prioritering af motion på skemaet.

En anden faktor, der påvirker erhvervsskolens organisering af motion og bevægelse er, hvordan erhvervsskolen fortolker begrebet 'motion og bevægelse' og hvad faglærere og ledelse oplever, at der skal til, for at motion er organiseret på en vellykket måde i uddannelsens undervisning.

En af uddannelsescheferne beskriver, hvordan motion forstås som al bevægelse i løbet af en skoledag, hvorfor den bevægelse, som eleverne foretager sig i den faglige undervisning på et af skolens værksteder eksempelvis løft af materialer, medtænkes som motion. Uddannelseschefen udtrykker det således:

“ude på værkstedet og går frem og tilbage [...] jamen så står de ved det bord og løfter og makker [...] og får bevægelse på den måde, [...]det er 45 minutters bevægelse [...]. Selvom de ikke sådan får det formelt skrevet ind i skemaet.” (Informant 1).

Dette tyder på, at skolens ledelse har en forståelse af, at eleverne allerede får motion i løbet af skoledagen, og at bekendtgørelsens krav om motion efterleves i kraft af den motion, der naturligt indgår i undervisningen, og hvor organiseringen af motion centrerer sig om en faglig opgave.

Det beskrives af en af erhvervsskolens uddannelseschefer, hvordan skolen har en indlejret pædagogisk strategi og en didaktisk tilgang, og at dette er et redskab, som de ansatte kan læne sig op ad i forhold til implementeringen af motion og bevægelse. Dog italesætter uddannelseschefen, at strategien ikke bærer præg af bekendtgørelsen, hvor der stilles krav om 45 minutters motion og bevægelse pr. undervisningsdag. Uddannelseschefen påpeger i forlængelse heraf, at det ikke ville være aktuelt med en overordnet strategi for motion, der indeholdt 45 minutters motion om dagen, idet skolens strategi skal indfange og være gældende på tværs af erhvervsskolens uddannelsesretninger, som spænder bredt:

“For eksempel kunne man jo godt [...] have besluttet sig for at skrive sådan en ny bekendtgørelse ind i strategien, som vi skal bevæge os alle sammen 45 minutter [...]. Der er vi slet ikke, og der er vi også alt for forskellige [...]. Der er simpelthen så langt fra vores landbrugs- eller datauddannelse og så til... ja, lad os bare sige mekaniker eller smed [...] det er svært at få det til at passe ind over det hele.” (Informant 1).

Med dette fremhæves, hvordan det kan være svært at ensrette en strategi i forhold til motion og bevægelse, idet erhvervsskolen består af en lang række forskelligartede uddannelsesretninger, der alle er vidt forskellige, og dermed har forskellige forudsætninger for motion, og hvor relevansen af motion ligeledes er divergerende. På baggrund heraf, beskriver uddannelseschefen ligeledes, at der ikke er opstillet overordnede krav eller fremsat en strategi fra direktionen vedrørende prioritering af motion og bevægelse på erhvervsskolen. Dog udviser uddannelseschefen en vis optimisme i forhold til mere strategiske og forankrede målsætninger

i forhold til motion, og beskriver, at det kan være, at det kommer engang og at *“det kan man håbe på”* (Informant 1). En af skolens faglærere beskriver, hvordan vedkommendes uddannelsesretning på erhvervsskolen organiserer motion og bevægelse på baggrund af bekendtgørelsen om erhvervsuddannelser:

“[...] for at det giver mest mening for eleverne og for undervisningen, så har vi valgt og i stedet for at implementere 45 minutter [motion og bevægelse] hver dag, så har vi valgt at trække en hel dag ud til det [...]. I undervisningen laver vi også små bevægelses icebreakers i løbet af dagen.” (Informant 2).

Af citatet kan udledes, at faglæreren har en erfaring med, at erhvervsskolen lykkes med at organisere motion og bevægelse på en måde, der er meningsgivende i deres kontekst ved at organisere motion på én ugentlig dag under uddannelsens grundforløb 1, hvor hele dagen afsættes til dette formål. Denne organisering italesættes på en måde, hvor det fremgår at faglæreren har en erfaring med at denne fremgangsmåde er mere hensigtsmæssig sammenlignet med at skulle implementere motion og bevægelse dagligt. Faglæreren beskriver, hvordan organiseringen af motion samtidig er baseret på engagement og interesse, og at der eksisterer en usikkerhed i organiseringen af motion, hvis denne faglærer slipper ansvaret for dette. Det tyder på, at erhvervsskolens organisering af motion er bæredygtig i den nuværende praksis, grundet enkelte faglæreres høje engagement, men at der ikke er en samlet strategi eller plan for organiseringen, der går på tværs af faglærere og uddannelseschefers individuelle og personlige interesser. En faglærer siger hertil:

“Man kunne jo sagtens have en eller anden [...] som måske kunne have ansvaret for alt det fysiske aktivitet, fordi så er der også en [...] man kan gå til, hvis man er i tvivl om noget eller en der ligesom kan uddelegere hvad der skal laves [...]. Der skal bare noget mere [motion] på skemaet. Det er en kæmpe succes på grundforløb 1, der skal bare være noget mere af det.” (Informant 2).

Dette tyder på, at faglæreren ser det som fordelagtigt, hvis erhvervsskolen havde en medarbejder, der var ansvarlig for organiseringen af motion, og som sikrede, at motion blev indtænkt i uddannelsen på en måde, så det var mere uafhængigt af faglærernes ressourcer. I modsætning hertil udtrykker en anden faglærer dog at organiseringen af motion på erhvervsskolen er vellykket, og at det opleves som positivt, at ansvaret for organiseringen og faciliteringen af motion lægges ud til de individuelle faglærere og ikke besluttet eller

rammesættes af skolens ledelse gennem strategier. Faglæreren beskriver dette på følgende måde:

“Ja, altså på en eller anden måde kan jeg godt lide, at den (ansvaret for organisering af motion) ligger hos mig eller en anden faglærer i mit team, fordi at så tror jeg, vi har større indflydelse [...]. Det er meget godt, at det ligger ude hos os, selvom det er en ekstra arbejdsopgave [...]. Altså at man går til kernen i stedet for at man går igennem en masse bindeled.” (Informant 3).

Af citatet fremgår det, at en organisering, der varetages på et mere overordnet ledelsesplan, i følge faglæreren kan risikere at distancere organiseringen og faciliteringen af motion fra faglærerne, og indskrænke deres frihed i forhold til planlægge og facilitere motionen i deres undervisning, så den er meningsgivende for dem og deres elever. Endvidere ses, at ledelsen bakker op om motion på erhvervsskolen, men at der ledelsesmæssigt ikke er sat en retning for motion på skolen. Det tyder derfor på, at skolen har en understøttende ledelse, men samtidig at ledelsens prioritering og opbakning i forhold til motion ikke er tydeliggjort for skolens medarbejdere gennem en fælles strategi.

Derudover peger en af erhvervsskolens uddannelseschefer på, at organiseringen af motion og bevægelse er uformel, herunder at både samtaler om motion på tværs af medarbejdere, iværksættelse af tiltag og eksekvering heraf, er funderet i en uformel struktur, hvor tilfældigheder dikterer hvor meget eller hvor lidt motion fylder på en undervisningsdag. Uddannelseschefen udtaler:

“Jeg tror egentlig at meget af det foregår ved kaffemaskinen [...]. Det bliver meget uformelt [...]. Det er sjældent, at det sådan er på dagsordenen, så det foregår sådan i... hvad man skal kalde ”det skjulte”. [...] Det er et sekundært emne, hvor der hurtigt er nogle emner, der kommer til at overskygge fysisk aktivitet, når man snakker skoledrift, så kommer det sgu noget længere nede i rækken, og derfor får den ikke så meget bevågenhed.” (Informant 5).

Uddannelseschefen udsagn tyder på, at der i ledelsen muligvis ikke aktuelt er en bevågenhed i forhold til at organisere motion i en mere formaliseret form, og at motion til dels anskues som en mindre væsentlig del af en overordnet strategi for skolens drift. Dette kan pege i retning af en divergerende forståelse på tværs af faglærere og uddannelseschefer med hensyn til motionens betydning, men samtidig en enighed på tværs, der tilsiger at en uformel organisering

af motion på erhvervsskolen fungerer tilstrækkeligt, når denne organisering baserer sig på faglærernes interesse. En uddannelseschef beskriver dog, hvordan ledelsen har et ansvar i at rammesætte motion, så bekendtgørelsen efterleves på erhvervsskolen, og der følges op på, hvad der fungerer og ikke fungerer blandt de motionstiltag som faglærerne selv iværksætter.

Med henblik på at imødegå de udfordringer med motion, som erhvervsskolen kan opleve, har kommunen tilbudt erhvervsskolen et samarbejde med lokale foreninger, der har til formål at give elever en bedre skoledag med mere bevægelse og skemalagt idrætsundervisning. Både faglærere og uddannelseschefer tilkendegiver, at dette eksterne samarbejde har været et værdifuldt indspark til at få sat motion på erhvervsskolens dagsorden. Samarbejdet med kommunen og lokale foreninger kan på flere uddannelsesretninger være den eneste form for organiseret motion, som er mulig i erhvervsskolens nuværende praksis, idet erhvervsskolen ikke har andre faciliteter eller aktiviteter at tilbyde eleverne. En af skolens uddannelseschefer beskriver blandt andet, hvordan et samarbejde med kommunen betyder at planlægning, koordinering og tilrettelæggelse af motion og bevægelse faciliteres af en kommunal medarbejder i samarbejde med lokale foreninger, hvilket betyder at faglærere ikke har ansvaret for aktiviteten, men blot skal møde op på et givent tidspunkt til en aktivitet hos en forening. En af uddannelsescheferne uddyber i forlængelse heraf, at det er kommunen, der selv har rakt ud, for at tilbyde et forløb, hvilket tyder på at kommunen har set et behov på erhvervsskolen i forhold til at give støtte og input til, hvordan de kan lykkes med at efterleve bekendtgørelsens krav til motion og bevægelse. Det beskrives af en kommunal samarbejdspartner, at den feedback de har modtaget fra erhvervsskolen, peger på, at et eksternt samarbejde med kommunen og lokale foreninger har fungeret som "*en løftestang*" (Informant 4) for implementering af motion.

8.1.2.2 Organisatorisk kultur og prioritering

Med afsæt i erfaringer fra faglærere og uddannelseschefer, tyder det på, at erhvervsskolens kultur spiller en væsentlig rolle i forhold til at prioritere motion og bevægelse, og at lykkes med implementeringen. Her fremhæves det, hvordan der på erhvervsskolen eksisterer en kultur, der er funderet i traditionelle værdier inden for industrien, hvor håndværket, faglig stolthed og en stabil indkomst bliver anset som væsentlige værdier. Det tyder dog på, at den nuværende kultur på erhvervsskolen, kan udgøre en begrænsende faktor i forhold til at implementere motion. En af skolens uddannelseschefer italesætter:

“Der er lidt et stykke fra det grundtvigske, sådan tankegang i forhold til at erhvervsskoler. [...] Det er sgu ud i industrien og arbejde, eller gøre noget og tjene nogle penge [...] Så er motion nogle gange tror jeg, sådan helt traditionelt, så er det noget man gør i fritiden.” (Informant 1).

Dette udsagn kan pege på, at erhvervsskolens traditionelle rødder influerer på, hvordan skolen aktuelt indtænker motion og bevægelse, og at skolens kultur og værdier ikke naturligt centrerer sig om motion, som et væsentligt element på erhvervsskolen. Dette eftersom, at der ifølge uddannelseschefen traditionelt hersker en kultur, hvor motion og bevægelse er noget man gør i fritiden, og at motion dermed ikke nødvendigvis synes at have relevans i en skolekontekst, men er et element som påhviler den enkelte elev at integrere i sin dagligdag. På baggrund heraf kan en af erhvervsskolens udfordringer være, at skolen kan medvirke til at fastholde en kultur, som kan være hæmmende for at implementere motion og bevægelse. Forståelsen af, hvad motion er, kan være definerende for, hvordan motion vægtes og italesættes på erhvervsskolen, og denne forståelse kan ligeledes være funderet i traditionelle værdier fra industrien. Denne forståelse kan bestå i, at motion forstås som en gode i tilværelsen, som kan indgå i en dagligdag, hvis der er overskydende tid til rådighed, når hverdagens arbejdsmæssige gøremål er opnået. Dette perspektiv udfoldes af en af en kommunalt ansat i forhold til erhvervsskolernes kultur:

“Altså det er jo stadigvæk en kultur, man kan sige, der hersker i samfundet. Altså jeg plejer at sige at groft sagt, så ser man idræt og bevægelse som fundamentet, eller man ser det som flødeskummen. [...] Der er nogen, der godt er klar over at idræt og bevægelse, det er fundamentalt for os, for at vi kan have det godt. Men der findes rigtig mange, som tænker det er flødeskummet.” (Informant 4)

Dette udsagn taler ind i en forståelse af, at værdisætningen af motion i høj grad defineres af den grundlæggende forståelse af, hvad motion er, og det fremgår endvidere, at der kan være divergerende opfattelser af, hvor stor betydning motion og bevægelse skal tillægges. Ud fra den kommunale samarbejdspartners perspektiv på motion, bør det forstås som et bærende element for menneskers trivsel og væren i verden, men samtidig påpeges, at ikke alle deler denne opfattelse af motion. Empirien peger på, at erhvervsskolens eksisterende kultur overordnet set, er i modstrid med dette perspektiv, men at erhvervsskolens forståelse af motion som en fritidsaktivitet, medvirker til at motion endnu ikke er blevet en indlejret del af skolens tankegang og handle-mønstre i praksis. Dog italesætter en faglærer, at der blandt skolens medarbejdere ligeledes eksisterer forskellige kulturer og forståelser af motion, hvilket kan være

medvirkende til at motion endnu ikke er blevet forankret på tværs af de forskellige uddannelser. En faglærer beskriver det således:

“Jeg tror, at man kan dele op i to typer kolleger. Der er dem, der er meget stålfast på, at det er det fagfaglige der er det vigtigste [...] Hvorimod at, det er måske, dér hvor [...] man gør eleverne mere aktive ved at trække dem lidt væk fra undervisningen [...] for at få noget ny energi til at komme tilbage til undervisning” (Informant 2)

Dette betoner betydningen af skolens kultur i forhold til motion, og de forskelligheder der ligeledes er til stede internt i organisationen. Det kan udledes, at erhvervsskolens sundhedskompetencer ikke aktuelt udgør en grundlæggende værdi på skolen, og at kulturen ikke tilsiger, at motion anses som en prioritet på lige fod med de faglige og håndværksmæssige elementer i uddannelsen. En af skolens uddannelseschefer italesætter, hvordan bekendtgørelsen var et tiltag, der blandt andet havde til hensigt at integrere motion, som en mere grundlæggende værdi og skabe en forandring i erhvervsskolernes nuværende kultur.

Et andet led i at skabe en ændring i erhvervsskolens kultur kan være gennem faglærere, hvor informanterne på tværs af interviewene betoner faglærernes betydningsfulde rolle i forhold til at motivere eleverne til at deltage i fysiske aktiviteter. Flere faglærere og uddannelseschefer påpeger, hvordan aktiv deltagelse og engagement fra faglærere har en afsmittende effekt på elevernes lyst til selv at deltage i motion. En faglærer udtaler:

“Jeg er ikke sådan en der står og pylrer, at de tackler mig eller et eller andet, det er jeg ikke. Så det tror jeg også det betyder noget, så hvis man bare stiller sig på sidelinjen som faglærer [...]. Men er man en del af det, så tror jeg også godt, man kan rive den der del af eleverne, der måske ikke helt gider det her fysiske [...]” (Informant 3).

Med dette fremhæves, hvordan egen deltagelse i motion kan have en positiv virkning på elevernes motivation til at deltage. Det tyder dermed på, at faglærerne kan agere som rollemodel i forhold til deltagelse i motion og bevægelse, og at dette kan være et led i at bryde den kulturelle opfattelse, hvor motion og bevægelse ikke er en særlig integreret del af erhvervsskolen. På baggrund af empirien ses dog samtidig en udfordring i, at ikke alle faglærere finder det interessant eller relevant at være en rollemodel i forhold til motion og bevægelse. Dette kan være grundet en forståelse af, at motion ikke er en væsentlig ting at afsætte tid og ressourcer til, eller det kan bunde i en usikkerhed i forhold til egne kompetencer til at deltage i

og facilitere motion. En af uddannelsescheferne italesætter betydningen af at have faglærere i sin afdeling, som har personlig interesse i motion og bevægelse:

“Jeg har nogle medarbejdere, som også har personlig interesse i at bevæge sig og lave noget motion, og det er jo klart dem, jeg kommer til at bruge meget som ambassadører til ligesom at skabe medhold og medløb for at det faktisk er en god idé, at vi kommer ud og laver noget motion.” (Informant 5)

Dette peger på, at faglærernes personlige interesse kan have en særlig betydning, og hvor faglærerne kan fungere som et bindeled mellem ledelsen, medarbejderne og eleverne, og være en motiverende rollemodel og frontfigur i forhold til at implementere motion. Faglærernes interesse kan dermed bidrage til en kulturændring, hvor motion og bevægelse bliver en mere integreret del af skolen. Dette betyder, at en kulturændring kan fremmes gennem interesse og engagement, men at faglærere, der ikke besidder dette, har dårligere forudsætninger for at lykkes med at agere tovholder eller rollemodel i forhold til motion. På tværs af faglærere og uddannelseschefer betones ligeledes, hvordan skolens medarbejdere har forskellig grad af viden og kompetencer i forhold til motion. Her italesætter flere informanter, at de mangler kompetencer og viden, og de ønsker at være bedre rustet til at kunne implementere motion og bevægelse. En af faglærerne belyser, hvordan vedkommende tænker at motion i højere grad kan implementeres på skolen:

“Det ville være, at det blev implementeret i deres skoleskema. At der skulle være noget fysisk aktivitet og til det kræver det jo [...] at vi får nogle medarbejdere der får nogle kompetencer inden for det eller nogle værktøjer til at kunne gøre det.” (Informant 2).

Dette perspektiv taler netop ind i vigtigheden af sundhedskompetencer på tværs af medarbejdergruppen, således at de oplever at kunne varetage opgaven og stille sig forrest ved fysiske aktiviteter. Manglende kompetenceudvikling af medarbejderne på erhvervsskolen kan ses som en udfordring i forhold til at understøtte organisationen og dens ansatte i at varetage motion og bevægelse i skoletiden.

På erhvervsskolen ses endvidere, at ledelsen ikke indtænker sundhedskompetencer i ansættelse af nye medarbejdere, og at den eksisterende kultur i forhold til motion ligeledes afspejles i skolens rekruttering. En af skolens uddannelseschefer italesætter, hvordan faglige kompetencer og erhvervserfaring vægtes i en ansættelsesproces, og at eventuelle sundhedskompetencer relateret til fysisk aktivitet ikke er en prioritet:

“Det er sgu ikke meget motion der nødvendigvis er i det (ansættelsessamtalen) [...] det er overhovedet ikke noget, der bliver set på, når man ansætter. Altså det er ikke sådan [...] at man er særlig kvalificeret, hvis man ved noget indenfor motion og bevægelse.”
(Informant 1).

Dette peger på, at motion ikke indtænkes som en væsentlig faktor i forhold til medarbejdernes kompetencer til at varetage deres arbejdsopgaver på erhvervsuddannelsen. Dette tyder på, at erhvervsskolen ikke prioriterer disse kompetencer, og at der ikke er en særlig bevågenhed på kompetenceudvikling indenfor motion. En af uddannelsescheferne siger dog hertil, at det ses som en fordel, hvis en ny medarbejder har kompetencer inden for motion og bevægelse. På tværs af informanternes udsagn ses et tydeligt ønske om at prioritere motion og bevægelse mere, og ligeledes at indtænke dette i højere grad i forbindelse med ansættelser. Flere informanter italesætter dog vanskeligheder i forhold til dette grundet begrænsede ressourcer, der bevirker at der ikke er økonomisk råderum til at prioritere sundhedskompetencer i samme grad som faglige kompetencer.

8.1.2.3 Trivselsfremmende og inkluderende motion

Med afsæt i det empiriske materiale, ses at erhvervsskolen anskuer motion og bevægelse som et tiltag, der hovedsageligt kan understøtte trivsel blandt eleverne og derigennem forebygge at elever frafalder uddannelsen. Det tyder på, at trivsel er et bærende aspekt i forhold til at lykkes med at fastholde elever i deres uddannelsesforløb, og samtidig at en god trivsel kan bidrage til at gøre uddannelsen attraktiv for nye elever. Trivsel italesættes som en del af erhvervsskolens målsætning, hvor motion og bevægelse anvendes som et tiltag til at opnå denne målsætning. I forlængelse heraf peger empirien på, at motion indgår som en mulig understøttende faktor for organisationens overordnede mål, men samtidig at motionens sundhedsmæssige fordele som selvstændigt tiltag ikke vægtes i et organisatorisk og ledelsesmæssigt perspektiv. Flere informanter peger på, at motion og bevægelse er blevet integreret i uddannelsesforløbets opstart med henblik på at styrke sammenhold, fællesskab og danne relationer blandt nye elever på uddannelserne.

På tværs af empirien ses endvidere, hvordan motion er skemalagt og organiseret som en social aktivitet ved uddannelsens første seks måneder, men at motion ikke derudover er integreret, som en fast del af skolens hverdag i den resterende del af uddannelsen. Dette kan være sammenhængende med skolens opfattelse af motion som en social aktivitet, hvorfor det på

erhvervsskolen har størst relevans, når nye elever skal lære hinanden at kende. Motion opfattes dermed som et tiltag, der kan understøtte sociale relationer, som danner forudsætning for et trygt læringsmiljø på uddannelsen. En faglærer udtrykker:

”Vi kan se at de (eleverne) bliver mere aktive i undervisningen, og også at de bliver bedre til at arbejde sammen, [...] Vi har ikke så meget primært på, at de skal komme i god form. Dét, der er det primære fokus er, at de får nogle gode kammeratskaber.”
(Informant 2)

Empirien peger på, at motion kan udgøre en katalysator for positive forandringer på erhvervsskolen. Dette både på organisatorisk plan i forhold til at fastholde elever i uddannelse og på et individuelt plan i forhold til øget trivsel blandt skolens elever. En af erhvervsskolens uddannelseschefer beskriver, hvordan der blandt ledelsen er en opmærksomhed på, hvordan erhvervsskolen kan lykkes med at forebygge frafald og gøre skolen til en attraktiv uddannelsesinstitution. Dette perspektiv deler en anden uddannelseschef, der betoner hvordan et stærkt sammenhold blandt skolens elever kan understøttes af motion og bevægelse, og at motion har til formål at fremme trivsel blandt eleverne:

“Det skaber faktisk et rigtig godt sammenhold og det skaber noget andet end [...] det at være på skole. [...] vi har rigtig stor fokus på at prøve at lave en masse trivselsfremmende tiltag, og der ser vi også at motion og bevægelse er en del af et trivselsfremmende tiltag.” (Informant 5).

Det fremgår, at erhvervsskolens ledelse er optaget af, hvordan de kan sikre et miljø på skolen, hvor eleverne har lyst til at være, og hvor der skabes de bedste forudsætninger for fællesskaber på tværs af eleverne. En af erhvervsskolens faglærere beskriver endvidere, hvordan motion og bevægelse kan bidrage til at skabe et miljø på skolen, hvor eleverne kan lide at være, og hvor der er plads til at have det sjovt. Faglæreren eksemplificerer at motion som tiltag kan være medvirkende til at *”få rensset hovedet ved at have pulsen op”* (Informant 2), og at motion bruges af faglærerne som en aktiv pause, der kan bidrage til at tilføre ny energi i et fagtungt skoleskema, have det sjovt sammen og samtidig tilskynde eleverne til at bevæge sig. En faglærer beskriver endvidere, hvordan motion indtænkes som et dannelsesaspekt, hvor fysiske aktiviteter kan bidrage til at udvikle eleverne som mennesker og styrker deres sociale kompetencer. Faglæreren udtrykker: *“Det er jo, der, de bliver dannet, og dannet er et bredt begreb, men man er dannet menneske [...] til at arbejde sammen med andre eller indgå i et*

fællesskab eller kommunikere med andre.” (Informant 2). Faglæreren belyser herved, hvordan motion kan have forskellige formål og kan bidrage på forskellige måder ind i erhvervsskolens uddannelsesmiljø.

På tværs af faglærere og uddannelseschefer betones, hvordan elever stopper på uddannelsen grundet fysiske skader og sygdom, som udspringer af de fysiske krav, som er indlejret i undervisningen på erhvervsuddannelser. Det tyder på, at erhvervsskolen har en opmærksomhed på, at uddannelsen fordrer fysiske færdigheder blandt eleverne, og at elever i fysisk god form har bedre forudsætninger for at gennemføre uddannelsen og undgå skader. En anden faglærer uddyber, at nogle håndværksmæssige erhvervsuddannelser netop har indbygget et mere fysisk krævende aspekt end andre uddannelser:

“Jamen, der skal man jo være fysisk aktiv, så man skal kunne bevæge sig og hoppe op og ned og stå i nogle trælse stillinger og sådan nogle ting, og det er altså en del af at være i god form, så det er en god idé at være aktiv [...] hvis man skal være håndværker (Informant 3).

Det tyder dermed på, at der er en bevidsthed blandt erhvervsskolens faglærere i forhold til de forebyggende effekter af motion, og betydningen heraf i relation til håndværksmæssige uddannelser. I tråd hermed giver en faglærer udtryk for ikke at opleve, at eleverne egenhændigt implementerer motion i deres fritid med henblik på at forebygge skader og vedligeholde eller opbygge de fysiske færdigheder, der kræves på uddannelsen og i det videre arbejdsliv. Faglæreren peger på, at det kunne være gavnligt, at dette indtænkes i erhvervsskolens uddannelsesforløb, således at de fysiske aspekter af uddannelsen blev vægtet i højere grad, og dermed potentielt kunne medvirke til at reducere fravær og frafald. Det tyder dermed på, at ledelsen understøtter motion og bevægelse, og anser dette som et værdifuldt bidrag til erhvervsskolens uddannelsesforløb, men på en måde, hvor motion opfattes som et redskab til at opnå andre mål for erhvervsskolen.

Som et led i at skabe et trivselsfremmende miljø for motion og bevægelse blandt eleverne på erhvervsskolen, italesætter både uddannelseschefer og faglærere, at skolen ligeledes arbejder på at skabe et inkluderende miljø, hvor det er muligt for alle elever at deltage i skolens motionstilbud. Faglærerne spiller en central rolle i forhold til at skabe og sikre et inkluderende miljø med plads til elevernes forskelligheder, idet disse har det primære ansvar for eleverne i forbindelse med aktiviteter på skolen og afvikling heraf. Dette både i forhold til elever, som

har en fysisk begrænsning, men også i forhold til elever, som er svære at motivere til at deltage i den pågældende idrætsaktivitet. På tværs af faglærerne beskrives, hvordan de håndterer disse forskelligheder og arbejder med at skabe et miljø, hvor alle kan deltage. En strategi, som går på tværs af faglærerne, er at give eleverne forskellige roller som relaterer sig til den fysiske aktivitet, som motionen centrerer sig om. En af faglærerne eksemplificerer dette med følgende:

“Vi planlægger muligheder ud fra at alle kan deltage. [...] Jeg har et godt eksempel, hvor vi har haft en [elev med funktionsnedsættelse] igennem forhindringsbanen derude, så det er bare et spørgsmål om hvordan man tænker det, altså så der bliver noget samarbejdsopgaver med at få [eleven] båret igennem nogle af de her forhindringer”¹
(Informant 2).

Dette udsagn peger på, at faglærerne gør sig pædagogiske og didaktiske overvejelser i forhold til, hvordan vedkommende kan sikre, at motion ikke kun bliver sjovt og inkluderende for de elever, der er fysisk kompetente og har erfaring med motion. Derimod iværksættes der konkrete tiltag, som understøtter et inkluderende miljø omkring motion, og hvor den fysiske aktivitet tilpasses, så alle har mulighed for at deltage på tværs af forskellige forudsætninger. På baggrund heraf ses, at det er essentielt at faglærerne besidder kompetencer til at kunne tilpasse og nytænke aktiviteterne inden for motion og bevægelse, således at der skabes et inkluderende miljø, hvor der er lige muligheder for deltagelse. En anden faglærer udtrykker i overensstemmelse hermed, at vedkommende har positive erfaringer med at give alle elever en rolle i aktiviteten, hvilket kan være en rolle både uden for aktiviteten eller som aktivt deltagende. En faglærer beskriver, hvordan en elev kan inkluderes i motionen gennem eksempelvis at tage billeder eller hjælpe med noget praktisk i relation til aktiviteten. Faglærernes evne til at skabe dette fællesskab og inkludere eleverne i motion synes derfor at være af væsentlig betydning for om implementering af motion og bevægelses lykkes.

Et andet vigtigt redskab til at sikre deltagelse i motion og bevægelse, involverer ifølge en faglærer tydelig og direkte kommunikation målrettet eleverne. I relation til dette udtrykker en faglærer: *“Og hvis jeg ikke gør det nemt og overskueligt for dem, at synliggøre for dem, hvad det er vi skal, så har de ikke ro i maven til at møde op, så kommer de simpelthen ikke.”* (Informant 2). Med dette fremhæves, hvordan faglærerne har en central rolle i forhold til at sikre en formidling, der forbereder eleverne på den motion, som de skal deltage i. Dette grundet

¹ Følgende citat er blevet redigeret, således at beskrivende ord om eleven er blevet undladt, for at anonymisere eleven af etiske årsager.

kommunikationens betydning i forhold til at skabe forudsigelighed og styrke motivation blandt eleverne. Faglærerne udtrykker endvidere, at kommunikationen er helt central, eftersom den kan bidrage til at mindske elevernes usikkerhed, hvilket har stor betydning for, om eleverne overhovedet deltager. De faglærere, der faciliterer motionen på erhvervsskolen, italesætter ydermere at de tilpasser deres kommunikation til den elevgruppe, de skal motivere til at deltage. Faglæreren udtrykker, at kommunikationen tilpasses ud fra de elever, der har størst behov for en tydelig kommunikation. Faglæreren giver et eksempel herpå: *"De har brug for kasser og rammer. Hvad skal jeg nu? Hvad skal jeg bagefter? Hvor mødes vi? Hvad skal jeg huske? [...], hvis vi ikke skriver de skal have løbesko med, så møder de op i sikkerhedssko"* (Informant 2). Her udtrykker faglæreren, hvordan tydelig kommunikation har en afgørende betydning, da der ellers kan opstå misforståelser, der kan medføre at motion er vanskeligt at gennemføre og dermed være hæmmende for en succesfuld implementering af motion og bevægelse på skolen.

8.1.2.4 Forandringspotentialer på erhvervsskolen

Med afsæt i erfaringer og udsagn fra faglærere og uddannelseschefer tyder det på, at der eksisterer en række barrierer for en implementering af motion og bevægelse på erhvervsskolen. Det italesættes, at disse barrierer udgør faktorer, der af faglærere og uddannelseschefer dels anskues, som potentialer for en ændret praksis på erhvervsskolen, men samtidig også en opfattelse af, at disse barrierer er funderet i strukturelle og økonomiske rammer, som informanterne ikke oplever at have direkte indflydelse på. En uddannelseschef italesætter, at erhvervsskolens ressourcer er knappe, og at det faglige indhold derfor vægtes i højere grad end motion. I overensstemmelse hermed påpeger en kommunal samarbejdspartner, at erhvervsskolen er en forretning, der skal hænge sammen, og at erhvervsskolens ledelse først og fremmest allokerer ressourcer til det driftsmæssige og faglige aspekt af uddannelsen.

Foruden den lovmæssige ramme, der kan begrænse erhvervsskolens muligheder for at implementere motion og bevægelse, ses ydermere, at andre ressourcer foruden økonomi, også er knappe. Dette er særligt gældende for tid, herunder både medarbejdernes tid og den tid, der er til rådighed på et uddannelsesforløb på erhvervsskolen. Denne tid er rammesat, og skal indfange de læringsmål og målsætninger, som er defineret af eksterne politikker og lovgivning, der ligger uden for ledelsen og medarbejdernes indflydelsesområde. En uddannelseschef belyser denne udfordring:

“Det er jo altid sådan, at man synes, at man i forvejen løber lidt hurtigt, og når jeg så fortæller mine lærere; ‘Nu skal vi gøre det her hver dag’, så siger de; ‘jamen hvad så med alt det, som vi ikke kan nå?’” (Informant 5).

Ekstern politik vedrørende erhvervsskolens indhold kommer dermed til at diktere, hvordan tiden skal bruges under et uddannelsesforløb, og medarbejdere vil dermed skulle afsætte tid udover den almindelige arbejdstid, såfremt de besidder et ønske om at implementere motion. Dette udsagn peger endvidere på, at et tilvalg af motion og en prioritering heraf vil være på bekostning af en ringere faglig kvalitet og/eller at medarbejderne skal løbe hurtigere for at kunne lykkes med at implementere motion og bevægelse. Dette samtidig med, at der er faglige målsætninger, der skal prioriteres og opnås. På tværs af alle informanter italesættes denne problematik, og en uddannelseschef udtrykker det således: *“Første problem er, at man ikke føler, at der er tid nok til at eleverne lærer det faglige, [som] de faktisk skal. Så derfor kommer det sådan lidt ubelejligt, at de også skal dyrke motion.”* (Informant 1). Med dette antydes, at det ikke er muligt for ledelsen at prioritere motion, idet der allerede eksisterer en udfordring i forhold til ikke at have nok tid til at løse andre opgaver, som eksempelvis at lykkes med uddannelsens faglige mål. Uddannelseschefen siger i tillæg hertil: *“Hvordan skal vi få råd til det, men også hvor skal tiden til det komme fra? Hvad er det så eleverne ikke skal lære? Hvis det er, at man skal bruge en dag om ugen på motion.”* (Informant 1). Flere informanter påpeger i overensstemmelse med dette, at en prioritering af motion udfordres af, at dette sandsynligvis vil betyde et fravalg af faglig læring blandt eleverne, hvilket kan medføre modstand fra de virksomheder, hvor eleverne har læreplads.

Udsagn fra uddannelseschefer peger endvidere på, at faglærerne har en stor ærekærhed omkring deres faglighed, hvorfor det faglige indhold vægtes højest ud fra et ønske om at klæde eleverne bedst muligt på til deres håndværk eller arbejdsliv, og faglærerne besidder en faglig stolthed i, at sikre at elevernes faglighed lever op til de efterspurgte krav i virksomhederne. En af skolens uddannelseschefer beskriver netop, hvordan skolens samarbejde med arbejdsmarkedet, kan vanskeliggøre prioritering af motion:

“Der vil være mange mestre, der vil sige: ‘hvad fanden, hvis jeg skulle undvære min elev herude (hos virksomheden) til at gå på skole, og så står han fandme i en gymnastiksal og spiller håndbold. Fandme edeme nej. Så vil jeg hellere have ham hjem og tjene nogle penge til mig’ [...]. Vi låner egentlig bare eleven, han er tilknyttet værkstedet, så derfor vil det blive set meget mærkeligt på, hvis vi begyndte at dyrke

sådan organiseret motion med dem” (Informant 1).

Det fremgår, at skolens prioriteringer og allokering af ressourcer også er defineret af prioriteringer og værdier på arbejdsmarkedet, hvor skolens elever er tilknyttet under uddannelsen. Erhvervsskolens implementering af motion og bevægelse udfordres af, at skolen er afhængig af et samarbejde med virksomheder, der generelt set ikke ser relevansen af motion i forhold til den arbejdsstyrke, de efterspørger på arbejdsmarkedet. Det tyder på, at virksomhedernes mestre overordnet set ikke bakker op om en eventuel prioritering af motion, og dermed ikke opfatter sundhedskompetencer som væsentlige i en kontekst af erhvervsuddannelser. Dette kan betyde, at implementering af motion og bevægelse beror på, at disse eksterne samarbejder, kan se en relevans og mening i denne implementering.

En af skolens uddannelseschefer påpeger ligeledes, hvordan en benhård prioritering er nødvendig, idet de økonomiske ressourcer er begrænsede og ydermere at lovrammen ikke har indtænkt økonomi til at efterleve denne:

“Jeg graver af den samme sandkasse som altid [...]. Så er der ting jeg ikke kan gøre og så kommer motionen længere ned på listen igen, så det [...] der er med sådan en bekendtgørelse er, at der fulgte ikke noget med.” (Informant 1).

Ud fra ovenstående ses, at eksterne politikker og økonomi har en væsentlig betydning i forhold til motion. Erhvervsskolens muligheder for at implementere motion og bevægelse begrænses af en lovmæssig ramme, der ikke er efterfulgt af tilstrækkelige ressourcer til at efterleve denne, herunder at der ikke tages højde for de økonomiske ressourcer. Denne sammenhæng betones af en uddannelseschef, der udtrykker: *“Der er ikke sådan allokeret midler til det. Og i forvejen er det stramt, altså. [...]. Det er stramt på erhvervsskolerne i øjeblikket i forhold til midler [...]. Så er det godt nok ikke motion, der altid kommer forrest.” (Informant 1).* Af citatet fremgår det, at uddannelseschefen efterspørger øremærkede økonomiske midler til at implementere motion og bevægelse, og at dette skulle understøttes af den politik, som erhvervsskolen skal operere indenfor. Uddannelseschefen påpeger ydermere: *“Hvis nu en bekendtgørelse, skriver det er 45 minutters motion hver dag, og derfor [...] bliver der allokeret midler [...]. Sådan nogle ting, der ville kunne rykke noget.” (Informant 1).* Dette tyder på, at det ville være fremmede for en implementering af motion på erhvervsskolen, at der fra politisk side blev givet midler til at efterleve den lovgivning, som definerer at motion og bevægelse skal implementeres på erhvervsskoler. Erhvervsskolen efterspørger en større sammenhæng mellem

de lovkrav, som skolen er underlagt og de ressourcer, som skolen har til rådighed til at løse opgaven.

På tværs af faglærere og uddannelseschefer er der en opmærksomhed på potentialet i motion på erhvervsskolen, og et ønske om at implementeringen af motion skal styrkes. En af uddannelsescheferne påpeger dog, at dette kan møde modstand blandt nogle medarbejdere, der ikke opfatter motion, som et relevant tiltag på erhvervsskolen, og at det kan udgøre en udfordring, såfremt ingen medarbejdere kan eller ønsker at tage ejerskab over implementeringen af motion. En faglærer beskriver det således:

“Der er ikke tilstrækkelige ressourcer. Den tid jeg bruger [...], det er noget jeg skal gøre ud over min planlægningstid i forhold til min undervisning [...], hvis man skulle smide det over på en anden medarbejder, så sorterer de det fra [...]. Det er mere arbejde vi giver os selv [...].” (Informant 2).

Det fremgår, at implementeringen af motion og bevægelse på erhvervsskolen prioriteres forskelligt på tværs af skolens medarbejdere, og at der ikke organisatorisk er sikret tid til motion i skoletiden. Det tyder på, at der blandt faglærerne er velvillighed og interesse for at få motion mere på dagsordenen, men at der også er medarbejdere, der ikke kan afse tid til dette, idet den brugte tid på motion går fra andre opgaver, som nogle af faglærerne vægter højere.

Empirien peger ydermere på, at skolen ikke indtænker sundhedskompetencer eller færdigheder i forhold til motion i en rekrutteringsproces af nye medarbejdere. Flere af erhvervsskolens faglærere og uddannelseschefer italesætter dog, at det kunne være ønskeligt, at der var ressourcer til at sådanne kompetencer kunne prioriteres i en ansættelse og i de valg, som ledelsen træffer. Det udtrykkes dog samtidig, at de faglige kompetencer i de fag, som medarbejderne underviser i, altid vil vægtes højest i en ansættelse og at det mere ses som en bonus, hvis en potentiel ny medarbejder besidder kompetencer til implementering af motion og bevægelse. Dette peger på, at der eksisterer en velvillighed og åbenhed blandt ledelsen i forhold til motion på erhvervsskolen, men at dette potentiale ikke forløses grundet utilstrækkelige ressourcer, og at erhvervsskolen derfor oplever sig nødsaget til at anskue kompetencer i forhold til motion, som en supplerende positiv bonus i medarbejderkompetencer. En uddannelseschef beskriver disse medarbejderkompetencer som “skråstregs-funktioner”, hvor medarbejderne foruden faglige kompetencer også har interesse for eller kompetencer i forhold til motion:

“Når vi ikke har nogen, der har ejerskab, så [...] bliver det etableret som en skråstregs-funktion og et add-on til det andet, som underviseren gør. Og der har vi en del undervisere som har mange skråstregs-funktioner, og dermed [...] gør det bare, at det ikke får 100% bevågenhed, men at det bliver sådan en ekstraopgave.” (Informant 5).

Uddannelseschefen belyser dermed, hvordan motion og implementeringen heraf bliver en opgave, der kun varetages af medarbejdere, der har ressourcerne til det, hvilket medfører at motion ikke tilstrækkeligt forankres på erhvervsskolen. Empirien peger dermed på, at erhvervsskolens rekruttering og organisatoriske ramme for kompetenceudvikling kan være genstand for forbedring.

Dette kan endvidere understøttes af faciliteter, der kan gøre det nemmere for engagerede medarbejdere at bringe motion med ind i undervisningen. En af erhvervsskolens uddannelseschefer italesætter, at faciliteter i virkeligheden er den største barriere: *“Vi har ikke faciliteter til at lave fysisk aktivitet, og det ser jeg faktisk som værende en af vores store begrænsninger. Altså hvis vi nu havde en eller to haller, så ville det være fedt.”* (Informant 5). Det fremgår dermed, at skolens faciliteter kan udgøre en begrænsning i skolens implementering af motion, og at manglende faciliteter på skolen kan medføre, at motionen skal foregå uden for skolens områder. Dette kan gøre det vanskeligt at forankre motion, som en del af skolens organisering og undervisning, grundet at motion dermed ikke er nemt tilgængeligt, men kræver mere planlægning. Heraf følger at eleverne ofte skal transportere sig væk fra skolens område, for at deltage i motion i skoletiden, hvilket kan bevirke at motion fravælges både af elever og medarbejderne i undervisningen. Dette grundet at en eventuel transport tager tid, som flere medarbejdere mener kunne være brugt bedre på mere faglig undervisning.

På tværs af erhvervsskolens ledelse er der en opmærksomhed på de udfordringer, der eksisterer i skolens fysiske rammer i forhold til motion og bevægelse. Dette kan danne grundlag for en ændring i erhvervsskolens rammer, såfremt ledelsen får mulighed for at have indflydelse på fremtidige faciliteter i eventuelle nye bygninger eller ændringer af eksisterende. Dermed er implementeringen af motion afhængig af medarbejdernes kompetencer til at indtænke motion i de nuværende rammer i og udenfor skolen. Dette kræver en kultur og et engagement, der oplever at motion er et vigtigt element i uddannelsen, og at der afsættes ressourcer til at planlægge fysiske aktiviteter under de omstændigheder, der er til stede. Det kan tale ind i, at erhvervsskolen besidder et potentiale i at udvikle kompetencer blandt ledelse og medarbejdere til ikke at blive begrænset af manglende faciliteter.

8.2 Fase 2: Samskabelse

I følgende afsnit præsenteres de centrale temaer, som er fremanalyseret på baggrund af workshoppen. Empirien fra workshoppen er blevet behandlet overvejende deduktivt gennem en tematisk analyse, der er baseret i Trezona et al.'s (2017) framework *Organisational Health Literacy Responsiveness*. Analysen har således været rettet mod at besvare andet underspørgsmål af specialets problemformulering med henblik på at belyse, hvilke forhold, der har betydning for udviklingen af en erhvervsskoles organisatoriske sundhedskompetencer i forhold til at fremme motion og bevægelse på erhvervsskolen.

8.2.1 Analyse af samskabende workshop

På baggrund af workshoppen ses der, at fem domæner, herunder (2) ledelse og kultur, (3) systemer, processer og politikker, (4) adgang til tjenester og programmer, (5) fællesskabs engagement og partnerskaber samt (7) arbejdsstyrke ud fra Trezona et al.'s (2017) framework har væsentlig betydning for erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer. I forlængelse heraf, ses et forandringspotentiale i at styrke disse domæner med henblik på at udvikle erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer. Disse domæner fremkom på baggrund af en tematisk analyse, hvor tre temaer fremkom som betydningsfulde: erhvervsskolens kultur, ressourcer og medarbejdernes kompetencer. De fremanalyserede temaer og forandringspotentialer i forhold til erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer, belyses i det følgende ud fra Trezona et al.'s (2017) framework.

8.2.1.1 En ændret kultur på erhvervsskolen

I workshoppen italesætter deltagerne, hvordan erhvervsskolens kultur spiller en væsentlig rolle i forhold til implementering af motion. Dette er i tråd med temaet omhandlende erhvervsskolens kultur, der fremgår på tværs af de indledende interviews med interessenter (jf. 8.1.2.2 *Organisatorisk kultur og prioritering*). Temaet omhandlende erhvervsskolens kultur kan anskues ud fra Trezona et al.'s (2017) framework og dets andet domæne, ledelse og kultur, idet erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer påvirkes af den eksisterende kultur, både internt i organisationen og blandt eksterne samarbejder såsom læremestre.

I workshoppens kritikfase fremgår det af de nedskrevne kritikpunkter (jf. bilag 6), at der på tværs af alle deltagerne er enighed om, at den eksisterende kultur centrerer sig om de håndværksmæssige færdigheder, og at motion og bevægelse derfor ofte træder i baggrunden.

Dermed anses motion ikke som en integreret del af erhvervsskolens kultur, og deltagerne beskriver, hvordan dette påvirker elevernes motivation i forhold til at deltage i motion. En af uddannelsescheferne beskriver dette på følgende måde:

“Hvad er det vi som erhvervsskole har kultur for. Der har vi rigtig meget kultur for, at vi er en stærk faglighed, og vi har hver vores faglighed, [...] hvis jeg er i tømrerlære, så er det, det jeg identificere mig med, og så er det der, at jeg har mit fokus. [...] Og så tyr man til det du kender, og der kender jeg min erhvervsmæssige faglighed.[...]”
(Deltager 3)

Ovenstående citat peger på, at der blandt medarbejderne på erhvervsskolen er en indlejret kultur, hvor fagligheden er det primære fokusområde. Det tyder på, at denne kultur er en forankret del af erhvervsskolen, hvilket gør det vanskeligt at ændre denne kultur. Derudover fremgår det, at der ligger en tryghed i fagligheden, idet uddannelseschefen beretter, at det ofte er den, man “tyr” til. På baggrund af observationer (jf. bilag 9) ses, at deltagernes holdning til motion er modstridende med den dominerende kultur på erhvervsskolen, idet der observeres, hvordan deltagerne er engagerede og aktive. I forlængelse heraf ses det, at alle byder ind, og at de gennem deres interaktion udviser motivation i forhold til motion, og at samarbejde herom. Det kan tyde på, at deltagerne repræsenterer en del af organisationen, som anskuer motion som et tiltag, der kan bidrage positivt til erhvervsskolens sundhedskompetencer, hvis dette indlejres i højere grad i skolens kultur.

Udover skolens interne kultur, italesætter en anden deltager, hvordan det især er vanskeligt at få integreret motion, når eleverne skal ud til en læremester. Dette eftersom, der sker et skifte i elevens tilknytning til skolen, hvor skolen i høj grad erstattes af læremesteren. Den eksisterende kultur hos læremestrene, kan derfor formodentlig påvirke, hvordan eleverne vægter motion og tænker herom. Det ses at motion ofte kan blive nedprioriteret, idet dette ikke vægtes som en relevant færdighed hos læremesteren, eftersom fokus i høj grad er orienteret mod de faglige mål. På den måde kan det være vanskeligt at inkorporere motion, både på grund af kultur, men også fordi der er andre prioriteter som vægtes højere på erhvervsskolen og ude hos læremestrene.

I workshoppens utopifase fremgår det af de nedskrevne utopier (jf. bilag 7), at deltagerne har drømme, der primært er relateret til, at skolen skal have et fælles mål for motion, gennemføre skolemesterskaber og have mere motiverede elever. På tværs af faglærere og

uddannelseschefer italesættes, at dette taler ind i erhvervsskolens kultur, og et ønske om at ændre denne, således at motion og bevægelse bliver en mere integreret del af uddannelsen. En af uddannelsescheferne fremhæver et ønske om at afholde en fælles idrætsdag eller et skolemesterskab med henblik på at få mere motion på uddannelsen. Ønsket udspringer af en tidligere erfaring fra en anden arbejdsplads, hvor en sportsdag har haft en positiv og afsmittende effekt på elevernes motivation til at deltage i motion. Uddannelseschefen uddyber, at dette tiltag kan indebære at konkurrere i forskellige discipliner på tværs af skolerne, og at dette kan være med til at fremme motion og bevægelse på erhvervsuddannelsen, og ligeledes kan være medvirkende til at skabe en form for fællesskab blandt elever og medarbejdere.

I utopifasen taler faglæreren og uddannelsescheferne ligeledes om, hvordan et fælles mål kan bidrage til at igangsætte en kulturændring i forhold til motion på erhvervsskolen. En af uddannelsescheferne italesætter:

“Hvis man har et fælles mål, der handler om, at motion bare er integreret og en klar del af uddannelsen, mere end at det sådan er et mål man skal opnå. [...] Hvis det skal lykkes, så skal det være en del af kulturen, [...] der er det overhovedet ikke en del af kulturen endnu” (Deltager 1).

Dette peger på, at der blandt erhvervsskolens ledelse er en opmærksomhed på, at motion i den eksisterende kultur mere indtænkes, som et selvstændigt mål eller et isoleret element, der kan inddrages sporadisk. På tværs af deltagerne blev der talt om, hvordan et fælles mål kunne bidrage til dels at sætte motion på dagsordenen, og dels at inspirere skolens medarbejdere og elever til at indtænke motion som en del af erhvervsskolens kultur.

I workshoppens virkeliggørelsesfase tager faglæreren og uddannelsescheferne afsæt i de foregående faser, og de er i denne fase optaget af, hvordan der kan igangsættes en forandring af kulturen på erhvervsskolen. Det fremgår af de nedskrevne ideer til virkeliggørelse (jf. bilag 8), at der på tværs af deltagerne er forskellige bud på, hvordan en kulturændring kan igangsættes. Dette indebærer en øget grad af systematik i forhold til motion, fastlagte motionsdage og motion på medarbejdernes strategidag samt tiltag, der kan skabe forandring i læremestrenes kultur. Dette taler ind i Trezona et al.'s (2017) framework og dets tredje domæne, der omhandler hvordan politikker og strategier kan understøtte de organisatoriske sundhedskompetencer. Med afsæt heri kan tiltag, der er systematiseret, have en positiv indvirkning på erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer.

En af uddannelsescheferne beskriver, hvordan motion ikke indtænkes i ledelsens planlægning af uddannelsesforløb, og at dette anses som problematisk i forhold til at implementere motion:

“Mit problem er bare lige nu, [...] så vil alt for mange synes, at det (motion) var unødvendigt. [...] i forhold til at vi ikke har fået kultur nok ind i forhold til at motion og bevægelse skal være en del af en erhvervsuddannelse. [...] Vi skal have en sten i gang med at rulle omkring det her, [...] så tror jeg, det ville komme naturligt, at alle fik lyst til at gøre det, men lige nu er skridtet for langt fra, hvor vi er nu, og så til at nu har vi motion” (Deltager 1).

Dette peger på, at uddannelseschefen ønsker, at der sker en forandring i erhvervsskolens kultur, der vil betyde en større værdisætning og prioritering af motion, allerede i ledelsens planlægning af uddannelsesforløb. Det tyder endvidere på, at uddannelseschefen oplever, at der er påbegyndt en ændring i kulturen gennem de tiltag med motion, der allerede eksisterer på erhvervsskolen, og at dette ønskeligt kan medføre, at motion bliver en tiltagende accepteret del af uddannelsen, som flere kan se en relevans i på tværs af ledelsen og medarbejderne.

Ydermere er faglæreren og uddannelsescheferne enige om, at kulturen blandt elevernes læremestre har betydning for en ændret kultur. Det udtrykkes, at denne kultur er præget af en holdning til motion, der tilsiger at dette skal dyrkes i fritiden, og at motion ikke skal prioriteres som en del af erhvervsskolens uddannelsesforløb. Med afsæt i denne udfordring taler deltagerne om, hvordan der kan sættes gang i en kulturændring, og en af faglærerne peger på, at en denne ændring kan iværksættes ved at betone, hvordan motion indvirker på elevernes arbejde:

“så skal man dreje det i forhold til netop at modvirke skader og rygskeer, [...] fordi det ser vi også bare at mange af de her, der ikke er vant til at dyrke motion, [...] jamen så kommer skaderne, fordi de simpelthen ikke er trænede eller klar til det.” (Deltager 2).

På baggrund heraf, ses at faglæreren indtænker, hvordan motion kan gøres attraktivt og relevant for læremestrene, og at netop forebyggelse af skader gennem motion, kan være et element, der kan motivere læremestrene til at støtte op om motion på uddannelsesforløbene. Faglæreren og uddannelsescheferne taler i forlængelse heraf om, at kulturen blandt læremestrene er forankret i en stolt historie og tradition i forhold til håndværk, hvorfor en kulturændring ikke kan lykkes inden for en kort tidshorisont, men at denne forandring skal forekomme gennem små tiltag og

ændringer, der giver plads til en tilvænningsproces. En af uddannelsescheferne udtrykker det således:

“så vænner mester til, okay, der er en fodboldturnering en gang hvert halve år derude og begynder at tænke at det faktisk godt kan være en del af det, at de går i skole og de trives med det, og så kan man begynde at implementere det andet der. Så det skal sådan blive en del af kulturen” (Deltager 1).

Det peger på, at en kulturændring på erhvervsskolen også involverer læremestrene, og at denne ændring forventes at tage lang tid og kræver vedholdenhed og tålmodighed. Dette taler ind i et forandringspotentiale i forhold til løbende at implementere små tiltag, og dermed sætte en udvikling i gang, der kan skabe ændringer i kulturen over tid. I forlængelse heraf taler faglæreren og uddannelsescheferne om, hvordan skolens årlige strategidag, hvor alle skolens medarbejdere deltager i forskellige workshops, kan danne grobund for en proces hen imod en ændring af skolens kultur i forhold til motion. En af uddannelsescheferne beskriver strategidagen på følgende måde:

“Vi har sådan en årlig strategidag herude, hvor at man,[...] så skal man have workshops [...] 20 forskellige workshops, man kan vælge imellem, og måske en af dem, kunne jo godt være motion og bevægelse på erhvervsskoler, og så fik vi faktisk også et præg om, hvor mange melder sig til det, hvor er vi henne i forhold til sådan kulturen” (Deltager 1).

Dette peger på, at det kan være et realistisk handlingsforslag at indtænke motion i strategidagens workshops, og at dette kan bidrage til at gøre ledelsen klogere på, hvordan holdningen er til motion blandt medarbejderne. Dette kan også pege på, hvilket udgangspunkt, der eksisterer i forhold til en kulturændring, der peger i retning af mere motion på erhvervsskolen. En af uddannelsescheferne udtrykker sig positivt i forhold til motion på strategidagen, som et konkret handlingsforslag: *“Motion på strategidagen [...]. Den er helt omkostningsfri, i mit hoved.”* (Deltager 3). Dette taler ind i, hvordan uddannelseschefen ikke ser nogle umiddelbare barrierer, der vil gøre det vanskeligt at arbejde videre med dette handlingsforslag, og at det derfor kan være et nemt tiltag at integrere i den nuværende praksis. Faglæreren erklærer sig enig og udtrykker: *“Jeg tror heller ikke, der er nogen, der vil sige, det kommer aldrig til at fungere. Det tror jeg ikke der vil være, fordi det er ret små ting, det er jo de små snebolde, der bliver til store.”* (Deltager 2), hvortil den sidste deltager bekræfter at:

"Ja, det kunne sagtens sættes i værk." (Deltager 3). Det tyder på, at deltagerne overensstemmende synes, at det er en god idé at arbejde videre med dette efter workshoppens afslutning, og at motion på strategidagen dermed kan bidrage til at styrke implementeringen af motion og igangsætte en kulturændring på skolen.

Erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer kan med afsæt i andet domæne, ledelse og kultur, ud fra Trezona et al.'s (2017) framework styrkes gennem en ændret kultur, der i højere grad understøtter implementering af motion, og hvor en ledelsesmæssig beslutning om at indtænke motion i skolens strategidag, kan bidrage positivt i forhold til denne ændring. Det ses endvidere, at erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer kan fremmes gennem en højere grad af overordnede strategier og systematik i forhold til motion på erhvervsskolen, hvilket binder an til Trezona et al.'s (2017) tredje domæne. Ydermere kan femte domæne i Trezona et al.'s (2017) framework belyse, hvordan erhvervsskolens samarbejde med læremestrene ses som en influerende faktor i forhold til skolens organisatoriske sundhedskompetencer. I den eksisterende praksis ses et forandringspotential i at opnå en større grad af accept og opbakning blandt læremestrene i forhold til motion, som en del af erhvervsskolens uddannelsesforløb, hvilket kan være medvirkende til at øge erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer.

8.2.1.2 Ressourcer til motion

På baggrund af analysen fremkom erhvervsskolens ressourcer til motion som et gennemgående tema, hvilket ud fra det første domæne i Trezona et al.'s (2017) framework belyser betydningen af økonomiske ressourcer i forhold til erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer. Endvidere ses der, med afsæt i tredje domæne, hvordan erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer kan styrkes gennem systemer og politikker, der understøtter implementeringen af motion, herunder at motion er planlagt som aktivitet, der indgår i et fastlagt skema. Ydermere findes, at dette tema indfanger en udfordring i forhold til en begrænset tilgængelighed af motion, hvilket ud fra Trezona et al.'s (2017) fjerde domæne kan svække erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer.

Med afsæt i workshoppens kritikfase fremgår det af de nedskrevne kritikpunkter (jf. bilag 6), at ressourcer i form af økonomi, tid og faciliteter er af væsentlig betydning for implementeringen af motion og bevægelse på erhvervsskolen. Faglæreren og uddannelsescheferne belyser, at det kan være vanskeligt at prioritere motion og bevægelse,

fordi det ofte bliver på bekostning af andre områder. En af faglærerne påpeger, hvordan der er en økonomisk ramme, som skal dække udgifter både til undervisning og eventuelle fysiske aktiviteter, hvorfor en prioritering af motion dermed betyder en nedprioritering af undervisningsrelaterede ting. Dette taler ind i, at erhvervsskolen står over for en konstant prioriteringsopgave, hvor de hele tiden er nødsaget til at opveje motion over for andre områder, som de mangler ressourcer indenfor. I forlængelse heraf udtaler en af uddannelsescheferne, at der eksisterer forskellige holdninger til denne prioritering internt i organisationen. En uddannelseschef beskriver følgende:

“Den uddannelseschefsmakker jeg har, han ser ikke, at det her (motion) er økonomien værd. [...] men det er sådan set også, fordi at det er en økonomisk post, man godt kan mærke ved at prioritere det.” (Deltager 1).

Af udsagnet fremgår det, at der blandt uddannelsescheferne er forskellige opfattelser af, hvordan motion og bevægelse skal prioriteres, og at det ikke er alle i ledelsen, der tillægger motion en høj værdi. Endvidere tyder det på, at prioriteringen af motion beror på individuelle prioriteringer blandt skolens uddannelseschefer, og at der ikke prioriteres ressourcer til motion af erhvervsskolens øverste direktion og i den overordnede økonomiske ramme for skolens drift.

I workshoppens utopifase fremgår det ligeledes af de nedskrevne utopier (jf. bilag 7), at faglæreren og uddannelsescheferne har drømme angående faciliteter til motion, øget tilgængelighed af foreninger/eksternt samarbejde, eksterne sponsorer og flere ressourcer til motion og bevægelse. En af uddannelsescheferne peger på, at det kunne være ønskværdigt, hvis der blev allokeret penge til motion og bevægelse, så erhvervsskolens afdelinger ikke selv skal foretage denne prioritering blandt mange andre områder, som ligeledes er præget af et begrænset økonomisk råderum:

“Hvis nu der var nogen, der sagde, du får en million på hver uddannelse, så er det ikke engang sikkert at det vil være motion [...]. Der skal noget til, før det kommer op på første række, fordi så alle folk vil straks sige flere faglærere og bedre udstyr, så vi kan gøre undervisningen bedre. [...] Og så vil motion komme et stykke ned på den liste der, [...] så skal det være økonomi dedikeret til motion, altså ellers så bliver de brugt til alt muligt andet.” (Deltager 1)

Uddannelseschefen beskriver i dette udsagn, hvordan en styrket implementering af motion på erhvervsskolen fordrer, at der medfølger økonomi, som er dedikeret hertil. Dette eftersom flere

økonomiske ressourcer ikke nødvendigvis vil gøre en forskel, hvis de ikke udelukkende bliver afsat til motion. Uddannelseschefen italesætter, at det i høj grad kræver at motion bliver prioriteret, således at det tillægges en større værdi end i skolens nuværende prioritering. Foruden allokering og prioritering af økonomiske ressourcer, italesætter deltagerne, hvordan udstyr og påklædning til motion, har betydning for tilgængeligheden af motion, idet en del af skolens elever ikke har dette til rådighed. Faglæreren og uddannelsescheferne taler om, hvordan det kunne være et ønskescenarie, at der var en ekstern sponsor, der kunne bidrage med beklædningsgenstande til eleverne, således at motion blev mere tilgængeligt for alle elever. En af uddannelsescheferne udtrykker:

“Når en elev startede hos os, [...] så havde de sponsoreret et træningssæt og et par sko til eleverne, som de fik stukket i hånden og sagt det her, det er klar til når du starter på grundforløbet, fordi der skal vi ud og lave noget fedt, og så havde man det grejer på. [...] så det der med at skabe sammenholdet bare ved et specifikt stykke beklædningsgenstand.” (Deltager 3)

Dette tyder på, at der er et forandringspotentialer i at gøre det mere inspirerende og nemt for eleverne at indgå i motionsaktiviteter på uddannelsen, hvor tøj og udstyr stilles til rådighed. Desuden peger faglæreren og uddannelsescheferne på, at dette ligeledes kan have betydning for elevernes sammenhold og trivsel. Faglæreren siger i forlængelse heraf, at det også kan influere på sammenholdet på den måde, at eventuelle forskelligheder nedtones: *“Så fjerner man også den der barriere, der ligger med. Hvem kommer i det fede sportstøj, hvem kommer i det umoderne.” (Deltager 2).* Dette taler ligeledes ind i, hvordan udstyr kan påvirke, hvor tilgængeligt og nemt eleverne oplever deltagelse i motion. Deltagerne taler endvidere om, hvordan de ser en mulighed i, at kommunen kan påtage sig et betalingsansvar i forhold til at etablere faciliteter i form af idrætshaller tilknyttet erhvervsskolen:

“også på et kommunalt plan og sige alle uddannelsesinstitutioner skal have nogle faciliteter til idræt nært omkring sig. Det har vi som fokus i [bynavn] Kommune, at det skal ske, så derfor køber vi nu 15 haller.” (Deltager 3).

Dette tyder på, at deltagerne ønsker, at der bliver tildelt nye faciliteter til motion, som kan bidrage til at gøre motion mere tilgængeligt på erhvervsskolen, og at dette kan være et mere realistisk scenarie, hvis skolen får tilført dette gennem ekstern støtte.

I virkeliggørelsesfasen centrerer den samskabende proces mellem deltagerne sig ligeledes om, hvordan motion kan gøres mere tilgængeligt. Ud fra de nedskrevne forslag til virkeliggørelse (jf. bilag 8) fremgår ydermere skemalagt motion, såsom et formiddagsbånd, grejbank og faciliteter. I samskabelsen fremhæver deltagerne, hvordan en tilbagevendende fodboldturnering kan medvirke til at sikre en større grad af systematik og dermed skabe en forandring på erhvervsskolen, hvor motion i højere grad kan planlægges og integreres i skolens undervisning. Faglæreren og uddannelsescheferne går i dialog om, hvordan en højere grad af skemalagt motion i uddannelsesforløbene, kan bidrage til at styrke implementeringen heraf. Deltagerne samarbejder i denne proces om forskellige mulige tiltag, der kan være med til at sikre, at motion indtænkes i skoleskemaet og bliver tilgængeligt blandt andet gennem flere og bedre faciliteter til motion, samt skemalagte motionsaktiviteter. Faglæreren og uddannelsescheferne udtrykker blandt andet et ønske om, at skolens faciliteter forbedres. På tværs af deltagerne betones, at motion i skolens hverdag skal være nemt tilgængeligt og ikke kræve en masse forberedelse for medarbejderne, og ej heller skal kræve et bad eller omklædning for eleverne. En af uddannelsescheferne kommer med et forslag til, hvordan motion kan blive mere tilgængeligt for eleverne på erhvervsskolen:

“Jeg forestiller mig, for eksempel hvis vi kigger nede på boldbanen, så står der sådan en vending machine, og. [...] så kan du jo trække en fodbold, du kan trække en basketball, hvor du kan trække floorball og stave, og så scanner du en QR-kode, så bliver der trukket 100 kroner på mobilepay, så får du en bold ud og når du returnerer din bold, så får du dine penge tilbage” (Deltager 3).

Dette taler ind i, at der er en bevidsthed om at sikre tilgængelighed af motion i forhold til eleverne uden for undervisningen, og at mere tilgængelige faciliteter kan inspirere eleverne til at blive mere fysisk aktive i skoletiden. Uddannelsescheferne udtrykker sig ligeledes positivt i forhold til dette forslag og tilkendegiver, hvordan skolens boldbane aktuelt ikke anvendes grundet manglende tilgængelighed af eksempelvis bolde, idet disse på nuværende tidspunkt skal hentes i skolens reception.

Faglæreren og uddannelsescheferne taler desuden om, hvordan skemalagt motion i undervisningstiden kan bidrage til at øge tilgængeligheden og implementeringen, så motion indtænkes som en kontinuerlig og fast del af uddannelsesforløbene. Deltagerne taler om, hvordan erhvervsskolen kan drage erfaringer fra en anden erhvervsskole, der har indtænkt motion på mere systematisk vis gennem ugentlig fastlagt motion, som er en integreret del af

skoleskemaet. En af uddannelsescheferne beskriver, hvordan skolen aktuelt er ved at finde ud af, hvordan et lignende tiltag kan implementeres i erhvervsskolens kontekst. Uddannelseschefen beskriver dette nye tiltag som et "formiddagsbånd", hvor motion er et af flere mulige aktiviteter, som vil indgå i skoleskemaet i 20-30 minutter hver formiddag: "*så kan man simpelthen vælge sig ind på sådan nogle bånd, så gå til guitar eller hvad ved jeg, bånd hver eneste dag, og [...] det kunne også være mountainbike.*" (Deltager 1), hvortil der uddybes: "*[...] det skal i hvert fald prøves af, og det skal gives tid til at komme til at virke ordentligt*" (Deltager 1). Det tyder på, at skemalagt motion kan være et realistisk tiltag, der kan bidrage til at gøre motion mere tilgængeligt, både blandt medarbejdere og elever, og at der blandt ledelsen er villighed til at afsætte tid til at se virkningen heraf. Det peger på, at erhvervsskolen allerede er ved at tage skridt i retning af at gøre motion mere integreret i skoleskemaet, og derved øge tilgængeligheden af motion. Faglæreren og uddannelsescheferne udtrykker enighed om, at dette "formiddagsbånd" kan udgøre et konkret handlingstiltag, der kan arbejdes videre med efter workshoppens afslutning.

På baggrund af workshoppens virkeliggørelsesfase ses, at deltagerne har gode idéer til handlingsforslag, der kan øge tilgængeligheden af motion, og at et fast skemalagt "formiddagsbånd" er et realistisk tiltag. Det ses dog også, at faglæreren og uddannelsescheferne er enige om, at flere faciliteter vil være et mere sandsynligt scenarie ved tilførsel af økonomiske eller materielle ressourcer fra eksterne samarbejder, der ligger uden for skolens rammer. Handlingsforslaget med et "formiddagsbånd" kan bidrage til at styrke skolens organisatoriske sundhedskompetencer i forhold til motion. Med afsæt i fjerde domæne i (Hawkins et al., 2017) frameworkets omhandlende adgang til services i forhold til sundhed, kan erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer endvidere styrkes gennem flere faciliteter til motion, og gennem øget tilgængelighed af motion. Dette kan bidrage til at sikre en implementering af motion, der centrerer sig om en fast struktur, og hvor der er de nødvendige fysiske rammer og udstyr til rådighed.

8.2.1.3 Medarbejdernes kompetencer til motion

I workshoppens kritikfase fremgår det af de nedskrevne kritikpunkter (jf. bilag 6), hvordan begrænsede kompetencer og utilstrækkelig viden om motion udfordrer medarbejdernes mulighed for at implementere motion i skoletiden. Med afsæt i Trezona et al.'s (2017) framework kan dette belyses ud fra det syvende domæne, arbejdsstyrke, hvor øgede medarbejderkompetencer i forhold til motion kan bidrage til at fremme erhvervsskolens

organisatoriske sundhedskompetencer. En uddannelseschef beskriver medarbejdernes kompetencer i det følgende:

“Jeg har tre undervisere [...]. Ja, en af dem, han går til lidt motion en gang imellem i den lokale idrætsforening, men resten gør ikke. Så det er jo ikke dem der lægger sig ned og siger ‘Nu skal vi tage nogle armbøjninger drenge’ eller ‘Nu skal vi gøre det her’, for de ved jo faktisk ikke, hvordan de lige skal gribe det her an, Og det kan jeg godt forstå faktisk.” (Deltager 3)

Uddannelseschefen italesætter her, hvordan der kan være stor forskel på medarbejdernes færdigheder og at det kan være vanskeligt for faglærerne, at facilitere motionsaktiviteter, hvis de ikke har erfaringer hermed fra deres fritidsliv. Det tyder på, at skolen ikke i den eksisterende praksis indtænker udvikling af medarbejdernes kompetencer til motion som en del af skolens dagsorden, og at der ses et forandringspotentiale i at faglærerne dermed understøttes i, hvordan motion kan indtænkes og afvikles i skoletiden. Udsagnet peger desuden på, at der er en forståelse blandt ledelsen i forhold til, at det kan være vanskeligt at løfte opgaven med motion i skoletiden, når medarbejderne ikke i tilstrækkelig grad besidder kompetencerne hertil.

I utopifasen ses der på tværs af deltagernes nedskrevne utopier (jf. bilag 7) forskellige drømme i forhold til, hvordan manglende kompetencer hos faglærere kan imødekommes. På baggrund heraf fremkommer et ønske om at have en person på erhvervsskolen med særligt kendskab og kompetencer indenfor motion og bevægelse. Faglæreren og uddannelsescheferne giver udtryk for, at det kan bidrage positivt til en implementering af motion, hvis der er én person som kan varetage alt omhandlende motion, herunder afvikling af motion og kontakt til foreninger, og som ligeledes kan understøtte medarbejdernes kompetencer gennem sparring og støtte. En af uddannelsescheferne udtrykker følgende i forhold til dette ønske:

“Så underviserne havde en person, de kunne rådføre sig med og sige: [...] ‘Hvad skal jeg gribe fat i? Og kan du måske være med i den time, hvor jeg kommer med eleverne, fordi jeg er faktisk lidt usikker?’ [...] Så tror jeg, at der ligesom falder sådan en byrde fra underviseren, som ikke synes, at idræt måske er det fedeste.” (Deltager 3)

Dette peger på, at rekruttering af en medarbejder dedikeret til motion potentielt kan bidrage til et samarbejde, der kan støtte faglærerne, og dermed skabe tryghed i forhold til at inddrage motion og bevægelse i deres undervisning. Dette samarbejde kan medvirke til at mindske de barrierer i forhold til motion, der kan opstå på baggrund af faglærernes utilstrækkelige

kompetencer og viden i forhold til motion. Dette kan samtidig betyde, at faglærerne ikke oplever, at de skal fravælge fagligt undervisningsindhold og afsætte tid, grundet et tilvalg af motion, da en ny medarbejder varetager dette. Ydermere beskriver deltagerne, hvordan en sådan medarbejder kunne bidrage med kontakt til foreningerne eller andre samarbejdspartnere.

Workshoppens virkeliggørelsesfase binder an til temaet om kompetencer i den foregående fase, og der ses på tværs af alle deltagernes nedskrevne virkeliggørelser (jf. bilag 8), at implementering af motion på erhvervsskolen, fordrer enten et kompetenceløft af de eksisterende medarbejdere i forhold til motion og/eller at motion på erhvervsskolen varetages af en ny medarbejder, der har idrætsfaglige kompetencer. Desuden peger faglæreren og uddannelsescheferne på, at en tilbagevendende fodboldturnering og erfaringsudveksling blandt medarbejderne, kan bidrage til at styrke implementeringen af motion.

I virkeliggørelsesfasen udtrykker en af uddannelsescheferne, at mere motion på erhvervsskolen kræver, at der blandt skolens medarbejdere findes nogle personer, der har lyst til og evner at være fanebærere for motion og dens betydning på erhvervsskolens uddannelser:

“Det kræver bare de gode forgangsmennesker. Ja, altså det kræver ildsjæle der gerne vil det, [...] hvis du skal lave en ændring på en arbejdsplads. Der skal der være nogle kapaciteter, der virkelig synes [...] det er en megafed idé. For du vil også stå med 80% af medarbejderne, som tænker ‘Hvorfor?’.” (Deltager 3).

Dette udsagn tyder på, at individuelle kræfter, der besidder engagement i forhold til motion, kan gøre en forskel med henblik på at sætte motion på dagsordenen. Det fremgår dog også, at uddannelseschefen har en opmærksomhed i forhold til, at der blandt skolens medarbejdere vil være et flertal, som ikke anser motion som et relevant tiltag. Med afsæt i dette skabes en dialog på tværs af deltagerne, der handler om, hvordan potentiel modstand fra andre medarbejdere kan imødeses og indtænkes i et konkret handlingsforslag i forhold til motion på skolen. I dialogen opstår der flere idéer og en af uddannelsescheferne betoner, hvordan skolen allerede kan trække på positive erfaringer med at integrere motion gennem personbårne tiltag, hvor engagerede medarbejdere kan inspirere og blive løftestang for en ændret praksis i forhold til motion. En af uddannelsescheferne beskriver, hvordan personalets motionsforening drives af engagerede medarbejdere, og dette peger på, at erhvervsskolen har medarbejdere, der besidder kompetencer og engagement i forhold til motion. Dette kan være et godt afsæt for

erfaringsudveksling på tværs af medarbejdere og kan potentielt inspirere de medarbejdere, som kan have svært ved at se sig selv ind i en motionsaktivitet.

I forlængelse heraf taler deltagerne om, hvordan fælles personalearrangementer med motion kan skabe grobund for at medarbejderne tilegner sig erfaringer og oplevelser med motion. Faglæreren beskriver, hvordan dette kan være medvirkende til at: *“gøre afstanden kortere til noget, der kunne være sjovt at prøve af med sine elever, simpelthen udsætte sig selv for dét, som vi ville udsætte eleverne for”*. (Deltager 2). Dette peger på, at fælles arrangementer omhandlende motion kan understøtte, at motion bliver en aktivitet, som medarbejderne er fortrolige med og kan se en mening med. På denne måde kan medarbejdere, der har en positiv holdning til motion som en del af uddannelsen, inspirere andre medarbejdere til at lave motion og indtænke dette i undervisningen. Ud fra feltnoter fra deltagerobservationer fremgår det, at deltagerne i workshoppen kan inspirere andre medarbejdere på skolen, idet deres interaktion og samarbejde er observeret som værende ligeværdigt og med ivrighed og dedikation i forhold til emnet. Deltagerne observeres som særligt engagerede, hvilket kan danne afsæt for at motivere og engagere andre på erhvervsskolen til at deltage i fælles arrangementer. Dette kan potentielt medvirke til at fremme en positiv holdning på tværs af skolens medarbejdere, og det kan bidrage til at øge erhvervsskolens sundhedskompetencer gennem øget opbakning og accept af motionstiltag.

En af uddannelsescheferne har en anden idé til, hvordan medarbejdere og elever kan inspireres til motion, og hvordan motion kan indgå mere systematisk i erhvervsskolens uddannelsesforløb. Uddannelseschefen har en positiv erfaring med, hvordan en fodboldturnering kan gennemføres på nogle fastlagte tidspunkter i løbet af et år, og dermed fungere som en tilbagevendende fysisk aktivitet. Dette kan inspirere skolens medarbejdere og elever til at lave motion og indtænke det som en del af uddannelsesforløbene. Deltagerne udtrykker enighed om, at en fodboldturnering er et realistisk tiltag, der relativt nemt kan omsættes til handling i den eksisterende praksis, og taler ydermere om, hvordan de to repræsenterede afdelinger i workshoppen kan iværksætte dette:

“Jeg kunne rigtig godt tænke mig at starte en fodboldturnering op, [...] og det kan være det første år, så er det kun [uddannelse] mod [uddannelse]. [...] men så tror jeg virkelig på, at det kommer til at vokse. Så tror jeg, det kommer til at blive en ting.” (Deltager 1).

Hvortil en anden uddannelseschef uddyber: *“fordi så kan vi sige, så kan vi prøve at løbe med den. Så kan vi lave den gode historie på internettet og blandt kollegerne.”* (Deltager 3). Denne dialog mellem de to deltagere peger på, at en fodboldturnering kan bidrage til at skabe større grad af engagement blandt skolens andre medarbejdere i forhold til motion. Det peger på, at deltagerne anser det som et realistisk scenarie, at en fodboldturnering kan være et af de første skridt henimod en ændret organisatorisk kultur og praksis i forhold til motion, og deltagerne tilkendegiver et ønske om at arbejde videre med at lave en tilbagevendende fodboldturnering på tværs af skolens uddannelser.

I virkeliggørelsesfasen fremkommer ligeledes et forslag, der bygger videre på en idé fra utopifasen i forhold til at skabe forgangspersoner for motion gennem en ansættelse af en idrætskonsulent. En af uddannelsescheferne siger hertil:

“Jeg tænker bare, vi har sgu konsulenter i så mange funktioner, [...] kunne man med vores interne bevilling finde en stilling, hvor en person var ansvarlig for, [...] hvordan får vi gang i noget fysisk aktivitet. [...] for at skabe en, der har fokus på det. Hvis man rigtig gerne vil det som skole, så bliver man nødt til at lægge nogle æg i den kurv, og det kunne være en løsning.” (Deltager 3)

Dette taler ind i, at der blandt skolens ledelse ses en opmærksomhed på, at en ledelsesmæssig og økonomisk prioritering af motion er afgørende for, at motion kan implementeres på skolens uddannelsesforløb. Udsagnet peger på, at ansættelse af en ny medarbejder kan fungere som en rollemodel og tovholder i forhold til motion, og deltagerne udviser enighed om, at det vil være et betydningsfuldt tiltag, at en ny medarbejder kan varetage alle opgaver omhandlende motion. En af uddannelsescheferne betoner, hvordan en ny medarbejder kan være medvirkende til, at det bliver nemmere for de andre medarbejdere at integrere motion i deres undervisning, og samtidig at dette kan frigive tid og ressourcer hos de medarbejdere, der i den eksisterende praksis bruger tid på at planlægge og koordinere motionsaktiviteter. Faglæreren tilkendegiver hertil: *“Det ville være nemt og fedt.”* (Deltager 2) og uddyber i forlængelse heraf: *“det er jo det jeg gør nu, og der går rigtig meget tid med det.”* (Deltager 2). Det tyder på, at der blandt faglæreren og uddannelsescheferne er enighed om, at ansættelse af en ny medarbejder, hvis arbejdsopgaver er dedikeret til motion på skolen, kan løfte en arbejdsbyrde fra faglærerne, som har mange andre opgaver, de skal varetage i løbet af en skoledag. Dette tiltag kan desuden imødegå eventuel modstand fra medarbejdere på skolen, som ikke kan se sig selv have en faciliterende rolle i forhold til motion grundet manglende kompetencer eller usikkerhed i

forhold til motion. Desuden taler deltagerne om, hvordan en ny medarbejder kan være medvirkende til at inspirere skolens medarbejdere i forhold til motion, og fungerer som en forgangsperson i forhold til at styrke implementeringen af motion på tværs af erhvervsskolens uddannelser.

Overordnet tyder det på, at erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer kan styrkes ved at sikre forgangspersoner i forhold til at implementere motion. Dette taler ind i syvende domæne, arbejdsstyrke, i Trezona et al.'s (2017) framework, hvor kompetencer betones som væsentlige i forhold til de organisatoriske sundhedskompetencer. Endvidere findes, at erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer kan styrkes ved at afsætte mere tid til motion blandt andet gennem fastlagte motionsarrangementer, således at medarbejderne i højere grad har mulighed for at prioritere dette. Deltagernes handlingsforslag i forhold til implementering af en fodboldturnering kan være medvirkende til at understøtte netop dette og derved styrke skolens organisatoriske sundhedskompetencer.

8.3 Sammenfatning af analyse

På tværs af den systematiske litteratursøgning og det empiriske materiale fra interview og workshop ses, at de faktorer, der bliver fremhævet som centralt, særligt kan forstås ud fra første, andet, tredje og syvende domæne ud fra Trezona et al.'s framework (2017). Det er således økonomi, ledelse og kultur, interne politikker og procedurer samt arbejdsstyrke og kompetencer, der fremstår som de mest betydningsfulde domæner i forhold til at opnå en forandring af erhvervsskolers organisatoriske sundhedskompetencer.

Det fremgår på tværs af analysen, at tilgængeligheden af ressourcer er et centralt element i en vellykket implementering af motion på en erhvervsskole. I den systematiske søgning fremhæves det på tværs af de inkluderede studier, hvordan ressourcer i form af tid og økonomi spiller en betydningsfuld rolle for implementeringen af motion, og hvordan mangel herpå kan udgøre en hæmmende faktor. Dette underbygges ligeledes af det empiriske materiale, hvor det fremgår, at et manglende økonomisk råderum i forhold til motion og bevægelse udgør en hæmmende faktor for implementeringen. Dette eftersom det kan være vanskeligt at prioritere motion, da pengene til dette skal tages fra andre områder som ligeledes synes at have en væsentlig betydning. I tråd hermed peger empirien på, at allokering af penge, som er dedikeret til motion, kan være medvirkende til at fremme erhvervsskolens implementering heraf. Med afsæt i første domæne ud fra Trezona et al.'s framework (2017) kan økonomiske ressourcer,

herunder eksternt allokerede midler til skolen, have en væsentlig betydning for skolens organisatoriske sundhedskompetencer, og begrænsede økonomiske midler kan dermed svække erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer. Desuden kan det ud fra andet domæne forstås, at en begrænset intern økonomisk prioritering på skolen ligeledes kan være med til at hæmme erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer.

Ydermere fremgår det af den eksisterende litteratur, at lærernes holdning til motion spiller en betydningsfuld rolle i implementeringen af motion og bevægelse, og at dette ligeledes har betydning for erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer. Dette taler ligeledes ind i fundene fra det empiriske materiale, hvor det ses at faglærernes interesse og engagement spiller en central rolle i at lykkes med implementeringen. Det fremgår, at der er en stor forskel på lærernes lyst til at facilitere motion, og på lærernes kompetencer inden for motion. Utilstrækkelige kompetencer eller manglende opbakning til motion kan svække erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer, og på tværs af litteraturen og det empiriske materiale betones vigtigheden af kompetencer blandt medarbejdere i forhold til at kunne varetage motion på erhvervsskolen. Vigtigheden af kompetencer og udvikling heraf taler ind i Trezona et al.'s (2017) syvende domæne, arbejdsstyrke. Ud fra dette teoretiske perspektiv, kan utilstrækkelige kompetencer blandt skolens medarbejdere og manglende opbakning til motion svække erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer, og derved ses et forandringspotentiale i at styrke disse organisatoriske sundhedskompetencer med henblik på at understøtte implementeringen af motion. Den eksisterende litteratur fremhæver, hvordan udvikling og forbedring af kompetencer kan udgøre en fremmende faktor for implementeringen af motion, og det empiriske materiale peger på et ønske om et kompetenceløft på erhvervsskolen. Med afsæt i Trezona et al.'s (2017) syvende domæne, kan et løft af eksisterende medarbejders kompetencer eller eventuel rekruttering af en ny medarbejder med motionsfaglige kompetencer bidrage til at fremme erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer og styrke implementeringen af motion.

Det empiriske materiale peger ydermere på, at erhvervsskolens kultur har en fremtrædende rolle i forhold til implementering af motion og bevægelse, og at erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer påvirkes af en tradition og kultur, der er funderet i en forståelse af motion som en fritidsaktivitet. Dette betyder, at motion derfor ikke prioriteres på en måde, hvor det er lykket at implementere motion som en indlejret del af skolens organisering. Disse aspekter er medvirkende til at svække skolens organisatoriske

sundhedskompetencer samt hæmme implementeringen af motion. Med henblik på at styrke de organisatoriske sundhedskompetencer betoner det andet domæne i Trezona et al.'s (2017) framework, betydningen af kulturelle og ledelsesmæssige forhold, og med afsæt heri forstås, at erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer svækkes i kraft af skolens eksisterende kultur. Empirien peger dog på, at der på erhvervsskolen er et ønske om at ændre denne praksis, og bevæge sig hen mod en kulturændring, der bidrager til at motion prioriteres i større grad. Det ses endvidere, at der er ledelsesmæssig opbakning til at understøtte implementeringen af motion og igangsætte en kulturændring, der kan bidrage hertil. Dette kan bidrage til at styrke erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer, idet en understøttende kultur og ledelse har en væsentlig betydning for de organisatoriske sundhedskompetencer.

Med afsæt i den eksisterende litteratur og det empiriske materiale tyder det endvidere på, at strukturelle forhold har en betydning for implementeringen af motion, og den eksisterende litteratur peger særligt på, at overordnede strategier og teoribaserede tilgange kan bidrage til at styrke implementeringen. Empirien betoner, at erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer svækkes, idet skolen ikke i den nuværende praksis har en overordnet strategi i forhold til implementering af motion. I forlængelse heraf ses, at en ledelsesmæssig beslutning om en overordnet strategi, ud fra Trezona et al.'s (2017) andet domæne, kan bidrage til at styrke de organisatoriske sundhedskompetencer og dermed medvirke til at fremme skolens implementering af motion. Den eksisterende litteratur fremhæver endvidere, hvordan konkrete strategier for implementering har en væsentlig betydning i at opnå en vellykket implementering og tilmed kan medvirke til at styrke både medarbejdernes sundhedskompetencer, og erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer. Det empiriske materiale tyder på, at erhvervsskolen i den nuværende praksis ikke har fastlagt en overordnet tilgang, der kan understøtte implementeringen af motion. Ud fra Trezona et al.'s (2017) tredje domæne svækkes erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer af skolens manglende overordnede strategi, og en større grad af fastlagte politikker og strategier for implementeringen af motion, kan dermed bidrage til at øge erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer.

Med afsæt i Trezona et al.'s (2017) framework kan de organisatoriske sundhedskompetencer øges gennem en forandring af de ovennævnte domæner. Denne forandring kan bestå i konkrete handlingsforslag på erhvervsskolen, der kan bidrage til at ændre erhvervsskolens praksis. På

baggrund af workshoppens samskabende proces fremkom tre handlingsforslag, hvis formål er at bidrage til en forandring af erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer. De tre tiltag består af et "formiddagsbånd", motion på medarbejdernes årlige strategidag og afholdelse af en tilbagevendende fodboldturnering. Ud fra disse handlingsforslag tyder det på, at en større grad af systematik og strategi i forhold til implementeringen af motion, kan være medvirkende til at fremme skolens organisatoriske sundhedskompetencer. Dette ud fra, at tredje domæne i Trezona et al.'s (2017) framework, kan styrkes gennem en overordnet strategi i forhold til motion. Ydermere ses at en øget tilgængelighed af motion, herunder tilbagevendende arrangementer og motionstiltag, kan have en positiv indvirkning på erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer. Ud fra andet domæne i Trezona et al.'s (2017) framework, kan dette ses som et led i at igangsætte en kulturændring på skolen, der kan medvirke til at understøtte motion i højere grad.

9. Diskussion

I nedenstående afsnit diskuteres specialets fund med henblik på at udfolde, hvordan disse fund kan bidrage til en forandring og udvikling af erhvervsskolars organisatoriske sundhedskompetencer. Ydermere diskuteres forskellige aspekter af specialets metodevalg, og hvordan disse valg kan have influeret på specialets fund og besvarelsen af problemformuleringen.

9.1 Resultatdiskussion

9.1.1 Er implementering af motion et spørgsmål om ressourcer

På baggrund af specialets fund, findes at den økonomiske prioritering og allokering af ressourcer, er et væsentligt aspekt i implementeringen af motion på erhvervsskolen. Det er særligt vigtigt at vurdere, hvordan de begrænsede økonomiske ressourcer anvendes bedst muligt for at opnå mere motion, og samtidig sikre de faglige mål på uddannelserne. Erhvervsskolerne har et ansvar for at efterleve bekendtgørelsen, men samtidig er bekendtgørelsens krav om motion beskrevet forholdsvis åbent og i en vejledende form. Der sker altså en tilpasning til den lokale kontekst, og implementering af motion og bevægelse defineres i høj grad af den ressourcemæssige prioritering, der foretages på hver enkelt skole. Det betyder, at implementeringen af motion gennemføres på forskellige måder og ud fra forskellige forudsætninger på de forskellige erhvervsskoler, men ligeledes forskelligt internt på tværs af afdelinger på erhvervsskolen. Bekendtgørelsen er politisk funderet, og rammesætter implementeringen af motion, men denne top-down tilgang tager ikke højde for erhvervsskolernes ressourcer til at implementere motion. Det er derfor op til erhvervsskolernes ledelse at beslutte, hvordan økonomien skal distribueres, så både det faglige indhold og motion prioriteres på en måde, hvor bekendtgørelsens krav efterleves. Specialets fund er dermed i tråd med Christiansen et al. (2021), da dette studie ligeledes betoner vigtigheden af ledelsens rolle i forhold til, at stille ressourcer til rådighed i form af tid og materialer, og understøtte en implementering gennem løbende drøftelse af motionstiltag.

I relation til specialets fund kan det betyde, at der på nogle skoler opnås en vellykket implementering i kraft af en ressourcemæssig og økonomisk prioritering heraf, mens motion på andre skoler ikke implementeres som en indlejret del af skolens uddannelsesforløb. På baggrund af dette, kan der opstå en skævvridning, hvor elever tilbydes forskelligt indhold

afhængig af hvilken skole, de tager deres uddannelse på. En lokal ressourcemæssig prioritering kan dog også være medvirkende til at understøtte en implementering af motion, idet kontekstspecifikke faktorer i højere grad kan indtænkes i implementeringen, og ledelsen kan allokere ressourcer ud fra skolens specifikke forudsætninger og mål. I forlængelse af spørgsmålet om ressourcemæssig prioritering, som findes særligt fremtrædende i specialets fund, kan der opstå spørgsmål i forhold til om flere økonomiske midler er fremmende for en implementering af motion på erhvervsskoler, eller om en vellykket implementering i højere grad handler om, hvordan de tilgængelige ressourcer prioriteres. Dette prioriteringsspørgsmål er sammenhængende med den kultur og holdning til motion, der, ifølge specialets fund, dominerer på erhvervsskolerne, hvor motion overordnet set ikke anskues som et grundlæggende element i en skole eller arbejdsmæssig kontekst. Ud fra denne kultur og forståelse er det et individuelt ansvar at forebygge skader og opretholde et fysisk funktionsniveau, der kan holde til et skoleforløb og et arbejdsliv, der stiller fysiske krav. Dette leder til en diskussion af om motion på erhvervsuddannelser og forebyggelse af skader er et samfundsmæssigt ansvar, og om politisk indblanding og strukturelle tiltag kan bidrage til at fremme en implementering af motion på erhvervsskoler.

9.1.2 Er motion et personligt eller samfundsmæssigt ansvar

Ud fra et samfundsmæssigt perspektiv er det ligeledes afgørende at overveje, hvordan motion på erhvervsuddannelserne kan bidrage til folkesundheden, herunder reduktion af arbejdsskader eller andre livsstilsrelaterede sygdomme, hvilket kan medføre langsigtede økonomiske besparelser i samfundet. På trods af disse gavnlige samfundsmæssige effekter (Jensen, C. T. et al., 2022; Rask et al., 2022; Rosendahl et al., 2022) opstår der i relation til specialets fund en diskussion om, hvorvidt det offentlige og staten skal blande sig i elevernes aktivitetsniveau ved at gennemføre strukturelle tiltag på en uddannelsesinstitution, eller hvorvidt dette er et privat anliggende. Det fremgår af specialets fund, at der er forskellige holdninger til dette, og at flere af erhvervsskolens medarbejdere ikke finder det relevant at inddrage motion i undervisningen, hvorimod andre medarbejdere opfatter motion, som en væsentlig del af et godt uddannelsesforløb grundet de sundhedsfremmende og forebyggende aspekter ved motion. Ud fra et samfundsmæssigt perspektiv kan det at understøtte motion på uddannelsesinstitutioner, være et led i at fremme en sund befolkning, men i modsætning hertil er det danske samfund funderet i værdier omhandlende autonomi og menneskets ret til at træffe frie valg blandt andet på baggrund af oplysning. Derfor påhviler der politisk og samfundsmæssigt et ansvar i forhold

til oplysning om motion, og strukturelt at sætte rammerne for, at befolkningen lykkes med at efterleve de givne oplysninger. En vellykket implementering af motion på erhvervsskoler kan, ifølge specialets fund, bidrage til at forebygge skader og medvirke til at skabe gode forudsætninger for at elever, der tager en erhvervsuddannelse, kan bidrage på arbejdsmarkedet og være fysisk funktionsdygtige hele arbejdslivet.

I relation til specialets fund har erhvervsuddannelser en politisk bevågenhed, idet der samfundsmæssigt, ses et behov for at uddanne fagligt kompetente elever, der er fysisk funktionsdygtige til at bidrage i de håndværksmæssige fag på arbejdsmarkedet i mange år fremover. I forhold hertil kan motion indtænkes som et af de grundlæggende tiltag, der kan bidrage til at gøre erhvervsuddannelser attraktive for nye elever, og samtidig sikre at eleverne fysisk kan efterleve de krav, som arbejdsmarkedet stiller. Modsætningsvis, så kan motion potentielt gøre uddannelsen mindre attraktiv for nogle elever, idet der i de håndværksmæssige fag eksisterer en kultur, hvor motion ikke opfattes som et meningsfuldt og relevant element af hverken uddannelse eller arbejde. I tråd med specialets fund, kan en strukturel og politisk understøttelse af motion på erhvervsuddannelser dog samtidig være et led i at ændre denne kultur hen mod at se motion som et element, der kan styrke de håndværksmæssige fag i kraft af motionens sundhedsfremmende og forebyggende virkninger. Foruden de samfundsmæssige økonomiske besparelser ved en sund befolkning, kan en implementering af motion have en betydning for erhvervsskolernes økonomi. Dette eftersom reduceret frafald grundet fysiske skader eller mistrivsel kan betyde, at skolens elever i højere grad gennemfører uddannelserne, og dermed får skolen en højere grad af økonomisk støtte. Dermed kan der ligeledes være et økonomisk incitament ved at prioritere motion og bevægelse på erhvervsskolerne, idet dette kan medføre øget finansiering og støtte, samt reducere omkostningerne ved frafald af elever.

9.1.3 Er et tilvalg af motion altid et fravalg af faglighed

På baggrund af specialets fund, er endnu en central udfordring i implementeringen af motion og bevægelse på en erhvervsskole, balancen mellem tid til det faglige udbytte og tid til fysisk aktivitet i skoleskemaet. Erhvervsskolernes uddannelsesforløb er påvirket af skift mellem teoretisk undervisning på skolen og mesterlære på arbejdsmarkedet. Dette betyder at uddannelsesforløbet er opbygget på en måde, hvor eleverne skal opnå et stort fagligt udbytte i de relativt korte undervisningsperioder, hvor de er på erhvervsskolen. Det fremgår af specialets fund, at tid er en begrænset ressource, og det kan være vanskeligt for erhvervsskolerne at omstrukturere det eksisterende skoleskema på en måde, hvor motion forankres uden at skolen

er nødsaget til at fjerne noget fagligt indhold fra skemaet. En prioritering af motion på skoleskemaet kan dog, ifølge Kantomaa et al. (2016), medvirke til at forbedre elevernes kognitive funktioner og øge deres trivsel, hvilket potentielt kan styrke elevernes faglige præstationer (Kantomaa et al., 2016). Derigennem kan motion på trods af, at det fratager nogle timer fra det faglige, være med til at sikre at eleverne får et større fagligt udbytte af undervisningen.

I relation til specialets fund, kan en prioritering af tid til motion i skemaet dog også betyde en forringelse af uddannelsens faglige kvalitet, hvis der gives for meget afkald på det faglige indhold. Specialets fund er i overensstemmelse med Søndergaard et al. (2017), og betoner at en implementering af motion og bevægelse kan udfordres af en prioritering, hvor motion tager tid fra fagligt indhold på skoleskemaet. Dette tyder på, at der er behov for at indtænke tid til motion i en sådan grad, at der opnås positive virkninger herved, men samtidig at der fortsat er tid i skemaet til at efterleve de faglige målsætninger. Denne balance kan være udfordrende for erhvervsskolen, og fordrer kompetencer og ressourcer til at foretage denne prioritering. Det tyder på, at erhvervsskolerne vægter det faglige indhold grundet bekendtgørelsens vægtning heraf, samt at elevernes faglige kompetencer er afgørende for skolens kvalitet og det stykke arbejde, som de kan levere på arbejdsmarkedet. Der er derfor en praktisk udfordring i at finde tid til at implementere motion og bevægelse, hvorved en implementering af motion kræver en forandring af den eksisterende struktur, der sikrer både uddannelsens håndværksmæssige og faglige indhold, og samtidig kan understøtte dette gennem motionstiltag. Dette peger på, at et tilvalg af motion i skoleskemaet ikke nødvendigvis er et fravalg af fagligt indhold, men at motion kan bidrage til at understøtte det faglige indhold og styrke uddannelsens kvalitet. Dette vil ligeledes betyde, at erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer fremmes, men dette kræver, at skolen besidder kompetencer til at indtænke motion, som en integreret del af undervisningen frem for at anskue motion som en isoleret aktivitet uden sammenhæng med den faglige undervisning.

9.1.4 Kan erhvervsskoler opnå en bæredygtig implementering af motion

Med afsæt i specialets fund tyder det ydermere på, at accept af motionstiltag på erhvervsskoler har betydning for, om der kan opnås en vedvarende og bæredygtig implementering, hvor motion er en forankret del af erhvervsskolens organisering. På baggrund af specialets fund ses, at en del af erhvervsskolens medarbejdere anser motion som et privat anliggende, hvilket kan udgøre en hæmmende faktor for en implementering af motion og svække erhvervsskolens

organisatoriske sundhedskompetencer. Dette kan danne grobund for en modstand mod implementeringen af motion, hvorfor en implementering er nødsaget til at imødegå denne modstand for at kunne lykkes.

I relation til en implementering af specialets fund, hvor erhvervsskolens medarbejdere, elever og læremestre inddrages i højere grad, kan medvirke til at øge accepten af en implementering. Dette er funderet i en *deltagende udvikling* (Jacobsen & Thorsvik, 2014) som gennem en bottom-up proces sikrer, at der ikke opstår en destruktiv modstand, der kan hæmme implementeringen af motion. Inddragelse af forskelligartede interessenter kan medvirke til at kvalificere implementeringen, idet der i højere grad kan tages højde for kontekstspecifikke faktorer og sikre, at forskellige perspektiver og nuancer inddrages. Dette kan potentielt være et led i at skabe bedre forudsætninger for en implementering, der er bæredygtig og hvor motion forankres i et langsigtet perspektiv på erhvervsskolerne. Dette kan dog fordrer en ledelse, der kan inspirere og være forgangspersoner for implementeringen, og det kan være forskelligt på tværs af erhvervsskoler og interne afdelinger, hvorvidt ledelsen kan påtage sig denne rolle, og dermed også i hvilken grad ledelsen udgør et fremmede element i forhold til erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer. I relation til specialets fund betoner Fixsen (2015) ligeledes ledelsens rolle i en bæredygtig implementering, hvor ledelses-drivers udgør et centralt element. Det tyder dermed på, at ledelsen har en essentiel betydning i forhold til at fremme en implementering på tværs af organisatoriske niveauer på erhvervsskolen, men også at ledelsen har ansvaret for at understøtte implementeringen i et langsigtet perspektiv, så denne bliver vedvarende. I tråd med specialets fund har erhvervsskolernes ledelse derfor en opgave i at fastlægge en overordnet strategi for implementering af motion, der indtænker den kompleksitet som eksisterer og de forskellige perspektiver og interesser som har betydning for implementeringen. Specialets fund er ligeledes i overensstemmelse med Kirchhoff et al. (2022), hvor ledelsens betydning fremhæves i forhold til en vellykket implementering af sundhedsfremmende tiltag på erhvervsskoler. Det findes endvidere at skolens medarbejdere og ledelse kan have en fremmede eller hæmmende virkning i forhold til implementering af motion, hvilket ligeledes er i tråd med Kirchhoff et al. (2022), hvor disse aktører findes essentielle i forhold til skolers organisering af sundhedstiltag. I forlængelse heraf ses på baggrund af specialets fund, at organisatoriske faktorer, som eksempelvis skolens kultur og organisering, har betydning for implementeringen af motion, og samtidig at skolen har utilstrækkelige kompetencer til at sikre en bæredygtig implementering. Specialets fund peger på, at erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer kan fremmes gennem en

forandring, hvor erhvervsskolen i højere grad prioriterer motion, og hvor der opnås et kompetenceløft på tværs af organisationen. Disse fund binder an til Fixsens (2015) organisations- og kompetence drivers, hvor tilstedeværelsen af accept blandt medarbejdere, kompetencer og ressourcer til at implementere motion og en ændret kultur, kan bidrage til at udvikle erhvervsskolens organisatoriske kompetencer. I relation til specialets fund og brugen af Fixsen (2015), ses en kompleksitet i at fastholde en bæredygtig implementering af motion på erhvervsskolen, idet der eksisterer kulturelle og ressourcemæssige faktorer, som kan vanskeliggøre en bæredygtig implementering.

9.1.5 Kan inddragelse af elever fremme implementeringen

Ud fra specialets fund tyder det på, at motion og bevægelse kan spille en betydningsfuld rolle med hensyn til at fremme elevernes trivsel og relationsdannelse på erhvervsskolen. Denne positive sammenhæng mellem trivsel og fysisk aktivitet understøttes af Rask et al. (2022), som finder at fysisk aktivitet er fremmende for trivslen blandt unge og voksne. I overensstemmelse hermed fremhæver WHO (2022), at fysisk aktivitet kan være fremmende for kognitive funktioner og indlæringsevnen. På trods af disse mange gavnlige effekter, som fysisk aktivitet kan afstedkomme, ses en udfordring i, at en større andel af unge på erhvervsuddannelser ikke er tilstrækkeligt fysisk aktive (Ibsen et al., 2022; Jensen, H. et al., 2024). På baggrund af ovenstående ses en diskrepans i, at unge på erhvervsskolerne, på trods af de ovenstående gavnlige effekter relateret til trivsel, ikke er tilstrækkeligt fysisk aktive. Dette vækker en nysgerrighed i forhold til, hvad der har betydning for fysisk aktivitet blandt unge, og hvad der kan motivere dem i forhold til dette. Dette understreger således et behov for at tage elevers erfaringer og holdninger i betragtning med henblik på at få en større indsigt i, hvilke hæmmende og fremmende faktorer, som de oplever i forhold til motion og bevægelse på skolen. Involvering af elevers perspektiver synes at være betydningsfulde for en vellykket implementering, idet manglende motivation eller opbakning fra eleverne må antages at svække virkningen af implementeringen af motion og bevægelse på erhvervsskoler. På baggrund heraf synes det væsentligt at involvere eleverne i implementering af motion og bevægelse på erhvervsskoler, idet dialog med eleverne kan bidrage til at finde fælles løsningsforslag, som på den ene side tilgodeser elevernes ønsker og behov i forhold til motion og bevægelse på skolen, og på den anden side er realiserbare inden for skolernes organisatoriske ramme.

Inddragelse af elevernes holdninger og perspektiver i forhold til motion og bevægelse i skoletiden, kan dog ligeledes være forbundet med en række udfordringer, idet der kan være

mange forskelligartede holdninger. Dette kan indebære forskelligheder i forhold til elevernes forudsætninger, lyst og præferencer i forhold til, hvordan de ønsker at være fysisk aktive. På den ene side kan der være elever på skolen, som finder motionstiltag særligt motiverende og relevant i forhold til deres uddannelse, hvorimod andre elever kan finde motion irrelevant og dermed kan være sværere at motivere. Ved at inddrage elevers perspektiver i implementeringen af motion og bevægelse på erhvervsskoler, kan det desuden bidrage med indsigt i blandt andet individuelle faktorer, sociale faktorer, samt eventuelle sociokulturelle og miljømæssige faktorer. Derfor kræver en inddragelse af elever i forhold til implementering af motion og bevægelse, at man inddrager flere forskellige perspektiver, der kan give et nuanceret billede på tværs af elevsammensætningen, idet der kan være stor forskel i deres motivation og holdning til motion. Dette i kraft af deres forskelligheder, herunder alder, køn og uddannelsesretning.

Ved at inddrage elever, kan der opnås særlig indsigt i, hvad der kan motivere dem til at være fysisk aktive i skoletiden, og elevernes motivation er essentiel for deres deltagelse i motionstiltag i skoletiden. Elevernes motivation kan dermed have en afgørende betydning i forhold til, om en implementering af motion og bevægelse overhovedet kan lykkes. Hvis eleverne ikke er motiverede for at bevæge sig og deltage i motionstiltag på skolen, så findes det vanskeligt at implementere dette, også selvom erhvervsskoler organisatorisk prioriterer og understøtter denne implementering. En implementering af motion og bevægelse understøttes dermed, hvis både ledelse, medarbejdere og elever på erhvervsskoler ser et behov for en forandring i uddannelsens indhold hen mod mere motion på skoleskemaet.

I relation til specialets fund, kan en involvering af elever dermed bidrage til at udvikle erhvervsskoler organisatoriske sundhedskompetencer. Dette fordi elevernes sundhedskompetencer har en betydning for erhvervsskoler organisatoriske sundhedskompetencer, idet eleverne udgør en del af organisationen. En involvering af elever kan dermed være med til at sikre, at forandringer på erhvervsskolen er funderet i en inddragelse af alle relevante interessenter, der kan indvirke på, om denne forandring kan lykkes.

9.2 Metodediskussion

9.2.1 Samskabende workshop og deltagere

I forbindelse med specialets samskabende workshop med interessenter på erhvervsskolen tages inspiration i Hawkins et al.'s (2017) model for en samskabende proces. Denne model anvendes,

idet den er overensstemmende med pragmatisme som videnskabsteori, eftersom modellen baserer sig på en forståelse af, at videnskaben kan bruges som et redskab til at skabe løsninger i praksis. Dette er i tråd med pragmatismen, hvor der særligt fokuseres på handling. I samskabelsesmodellen vægtes ydermere en inddragelse af interessenters perspektiv, hvilket ligeledes er i tråd med pragmatismen, hvor erfaringer og handlinger er centrum for at opnå en dyb og nuanceret viden. Anvendelsen af en samskabelsesmodel har bidraget til at belyse specialets problemformulering gennem en generering af handlingsforslag i forhold til at fremme en erhvervsskoles organisatoriske sundhedskompetencer. *Fremtidsværkstedet* som fremgangsmåde i workshoppen, binder an til kritisk aktionsforskning, og denne metodiske tilgang kunne ligeledes have været anvendelig til at belyse erhvervsskolers organisatoriske sundhedskompetencer. Aktionsforskning har fokus på ændring af praksis og inddragelse af interessenter (Nielsen & Nielsen, 2020), hvilket er i overensstemmelse med pragmatismens samskabende tilgang. En metodisk tilgang med afsæt i aktionsforskning kunne have bidraget til, at en forandring i højere grad baseres på et behov, der identificeres af erhvervsskolen, og hvor en forandring er funderet i en mere kritisk tilgang til erhvervsskolernes organisatoriske sundhedskompetencer. Specialets fund beror på produceret viden om handlingsforslag, der er italesat af interessenter. En mere aktionsbaseret tilgang kunne i endnu højere grad have medvirket til at gøre interessenterne til aktive medskabere af forandring, som rækker ud over viden om løsningsforslag til forandring.

Den samskabende workshop, der tager afsæt i Hawkins et al.'s (2017) samskabelsesmodel, er også forbundet med begrænsninger. Samskabelse som metode kan bidrage til en kvalificeret og bæredygtig udvikling og implementering, men samskabelse kan også være tids- og ressourcekrævende. Dette eftersom en samskabelsesproces fordrer facilitering og ressourcer, samt fysiske rammer for samarbejdet (Agger et al., 2018). I specialet er samskabelsesprocessen tidsmæssigt afgrænset af specialets tidsramme, og erhvervsskolens medarbejderressourcer, tid til rådighed og fysiske faciliteter. På baggrund heraf, er der i specialet kun taget afsæt i de første to faser; 1) *Gennemgang af evidens og involvering af interessenter* og 2) *samskabelse*, mens den tredje og sidste fase ikke er anvendt fuldgældigt, idet det blev vurderet, at der ikke ville være tilstrækkelig tid til at arbejde kvalificeret med den sidste fase. Hawkins et al.'s (2017) samskabelsesmodel tager afsæt i en 18 måneders periode, hvorfor det ikke var muligt at udføre alle tre faser i løbet af specialets tidsramme på fire måneder. Grundet den tidsmæssige begrænsning, er der ikke i specialet lavet en pilottest af handlingsforslagene, der fremkom under workshoppen, ligesom specialets fund ikke har gennemgået acceptability og feasibility

feedback fra interessenter. Den tredje og sidste fase i modellen ville indebære endnu en samskabende proces med interessenter, hvor accepten af implementeringen undersøges med henblik på implementering. Der kan, på baggrund af specialets fund, derfor ikke konkluderes i forhold til, hvorvidt handlingsforslagene accepteres og kan gennemføres på erhvervsskoler uden yderligere justeringer. Den sidste og tredje fase inddrages dog delvist, idet specialets fund kan udgøre en prototype i forhold til forandring af erhvervsskoler implementering af motion, og kan danne afsæt for en videre pilottest heraf.

Ifølge Kvale & Brinkmann (2009) kan validiteten af kvalitativ forskning vurderes ud fra *håndværksmæssig*, *kommunikativ* og *pragmatisk validitet*. I specialet styrkes den håndværksmæssige validitet af specialets metodiske stringens og triangulering, ligesom detaljerede beskrivelser af den metodiske fremgang øger den håndværksmæssige validitet. I specialet er fundene blevet valideret delvist undervejs, idet temaer fremanalyseret fra de indledende individuelle interviews er blevet inddraget i den samskabende workshop, hvor deltagerne har haft mulighed for at korrigere specialegruppens fortolkning heraf. Dette har styrket den kommunikative validitet af specialets fund. Specialets samlede fund er dog ikke gennemgået med informanterne, hvilket kan svække den kommunikative validitet. En pilottest af specialets fund kunne have medvirket til at styrke dette. På baggrund af specialets samskabende metodiske tilgang og videnskabsteori, er specialets fund baseret på konkrete handlingsforslag, der kan medvirke til en forandring på erhvervsskolerne. Dette styrker specialets pragmatiske validitet, idet fundene findes anvendelige til at skabe en forandring i praksis.

Til den samskabende workshop blev der rekrutteret tre deltagere, som alle ligeledes deltog i semistrukturerede interviews i den indledende fase. Det kan svække specialets analytiske generaliserbarhed (Kvale & Brinkmann, 2009), at der var få deltagere i workshoppen, idet fundene dermed beror på erfaringer fra et lille antal deltagere. Dermed vurderes deres perspektiver ikke at afspejle alle interessenter på erhvervsskolen, men deltagerne er dog tilknyttet forskellige afdelinger på erhvervsskole. Den analytiske generaliserbarhed kunne potentielt styrkes gennem inddragelse af flere interessenter internt på erhvervsskolen eller på tværs af andre erhvervsskoler, idet dette ville indfange flere perspektiver. Det styrker dog specialets analytiske generaliserbarhed, at deltagerne repræsenterer forskellige organisatoriske niveauer og forskellige fagområder inden for erhvervsskolens organisation, idet disse

perspektiver bidrager relevant til at belyse erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer.

Den analytiske generaliserbarhed påvirkes ydermere af, at informanterne i specialets semistrukturerede interview og workshop udviser en særlig høj grad af engagement i forhold til motion og bevægelse på erhvervsskolen, og at de derfor afspejler en positiv holdning til den praksis, der ønskes undersøgt i specialet. Det fremgår dog, at denne opbakning til motion ikke stemmer overens med den generelle holdning blandt andre interessenter på erhvervsskolen. Dette kan have en betydning for den analytiske generaliserbarhed af specialet, idet disse er funderet i perspektiver fra en ensartet gruppe af deltagere, som deler samme holdninger og praksis vedrørende motion og bevægelse på erhvervsskolen. Den analytiske generaliserbarhed kan dermed svækkes, idet specialet ikke indfanger de forskelligartede perspektiver, der eksisterer blandt erhvervsskolernes interessenter. Dog italesætter informanterne andre perspektiver og holdninger, der kan være gældende blandt andre interessenter, hvilket har bidraget med indsigt i potentielt modstridende holdninger blandt interessenter, som ikke har deltaget i interviews og workshop. På baggrund heraf kan specialets fund, trods en ensartet deltagergruppe, alligevel i en vis grad afspejle erhvervsskolers generelle holdning og belyse de organisatoriske sundhedskompetencer. Specialets analytiske generaliserbarhed styrkes endvidere grundet specialets detaljerede beskrivelse af de metodiske og analytiske valg samt konteksten, som fundene beror på.

9.2.2 Begrænsninger ved systematiske litteratursøgning

Som et led i at afdække den eksisterende litteratur omhandlende implementeringen af fysisk aktivitet på erhvervsuddannelser, er der udført en systematisk litteratursøgning. Dette for at fremsøge eksisterende evidens på en systematisk og udførlig måde, således at relevante studier fremsøges. Den systematiske litteratursøgning er med til at sikre en omfattende dækning, således at relevant litteratur identificeres og inkluderes, og specialets detaljerede dokumentation af den anvendte søgestrategi højner specialets gennemsigtighed. For at besvare specialets problemformulering og underspørgsmål relateret til den systematiske litteratursøgning, er der udarbejdet en bloksøgning. På trods af, at der er fundet relevante studier, der belyser problemstillingen, så ses der fortsat nogle begrænsninger ved specialets bloksøgning. Dette indebærer kombinationen af facetter, hvor alle de anvendte facetter er forholdsvis brede, hvorved de tilhørende kontrollerede emneord gav en del unødvendig støj i søgningen. På baggrund heraf, blev der i flere databaser fravalgt at anvende kontrollerede

emneord, hvorved der kun anvendes fritestord. Dette kan dog medføre en risiko for at overse relevant litteratur, idet der kan være betydelig litteratur, som måske ikke fremsøges med den givne bloksøgning. Dette kan øge sandsynligheden for selektionsbias, idet de manglende kontrollerede emneord kan være med til at udelukke visse nøgleord, perspektiver eller teori, der ikke nødvendigvis anvender fritestordene. Dette kan påvirke troværdigheden af den systematiske litteratursøgning, og på baggrund heraf kunne det have været relevant at inkludere flere søgetermer eller databaser, for at sikre en større dækningsgrad af litteraturen. Det blev dog vurderet, at dette ikke var muligt, idet flere søgetermer resulterede i mange irrelevante studier. På den ene side kunne det være relevant at anvende flere søgeord eller kontrollerede emneord, for at sikre en bred og afdækkende søgning, der fremsøger al eksisterende litteratur med henblik på at minimere risikoen for selektionsbias. På den anden side kan få konkrete søgeord og facetter være med til at sikre, at alle studierne findes relevante, og kan give en dybdegående indsigt i den konkrete målgruppe på trods af et lavt antal fremsøgte studier.

10. Konklusion og perspektivering

Dette speciale havde til formål at undersøge, hvordan en erhvervsskoles organisatoriske sundhedskompetencer kan styrkes gennem samskabelse med ledelse og lærere på en erhvervsskole, med henblik på at fremme en implementering af motion og bevægelse. På baggrund af specialet kan det konkluderes, at særligt fire domæner ud fra frameworket *Organisational Health Literacy Responsiveness* har betydning for udvikling af en erhvervsskoles organisatoriske sundhedskompetencer. De fremtrædende domæner er: ekstern politik og finansieringsmiljø, ledelse og kultur, arbejdsstyrke samt systemer, processer og politikker.

En erhvervsskoles organisatoriske sundhedskompetencer kan styrkes gennem en kultur, hvor motion anskues som en grundlæggende værdi og er præget af engagement i forhold til motion. En kultur, hvor der er opbakning på tværs af organisationen, kan derfor være fremmende for en implementering af motion og bevægelse. Dette kræver dog en ændring af kulturen hen mod en større accept af motion som en del af erhvervsuddannelserne.

Interne processer og fastlæggelse af en overordnet strategi kan medvirke til at understøtte en kulturændring hen mod mere opbakning til motion. Dette kan dermed bidrage til at udvikle erhvervsskolers organisatoriske sundhedskompetencer, og i relation til dette er en ledelsesmæssig prioritering af motion afgørende i en kulturændring, og i en implementering af motion og bevægelse.

Det findes, at økonomi dedikeret til motion kan medvirke til, at ledelsen kan lykkes med denne prioritering, og dermed udvikle erhvervsskolens organisatoriske sundhedskompetencer. I tråd hermed kan faciliteter og ressourcer til motion gøre motion mere tilgængeligt på erhvervsskolen, hvilket kan medvirke til at understøtte en prioritering af motion og fremme en implementering heraf.

En erhvervsskoles organisatoriske sundhedskompetencer kan endvidere udvikles, når der er økonomiske rammer til et kompetenceløft i forhold til motion på erhvervsskolen. Dette peger på, at erhvervsskoler kan arbejde med at løfte fagligheden gennem tilførsel af nye personalemæssige ressourcer med idrætsfaglige kompetencer eller gennem et kompetenceløft af eksisterende medarbejdere, men uden at dette ansvar påhviler lærerne.

Endvidere kan det konkluderes, at tid er en begrænset ressource for erhvervsskolen, og at skolerne dermed skal balancere i, at sikre faglig kvalitet og samtidig prioritere tid til motion i skemaet. Dermed kan mere tid, flere ressourcer og en ændret struktur for erhvervsskolernes uddannelsesforløb medvirke til at fremme en implementering af motion og styrke erhvervsskolers organisatoriske sundhedskompetencer.

En samskabelsesproces på tværs af erhvervsskolens interesser kan medvirke til at udvikle tiltag, der tilpasses skolens kontekstspecifikke ressourcer og behov. Konkrete handlingsforslag såsom motion i et "formiddagsbånd", motionsaktiviteter på strategidage og tilbagevendende fodboldturneringer kan illustrere konkrete initiativer, der kan medvirke til at skabe kulturændringer og fremme en implementering af motion.

En bredere undersøgelse med inddragelse af perspektiver fra andre interesser, herunder læremestre og elever, kan være med til at belyse forskelligartede perspektiver og dermed i højere grad afspejle hele organisationen, hvilket kan understøtte en vellykket implementering af motion. Elevernes perspektiver kan særligt bidrage til at belyse, hvad de finder væsentligt i forhold til motion, og hvad der motiverer dem til at bevæge sig i en skolekontekst. Inddragelse af læremestre i en bredere undersøgelse kan medvirke til at understøtte en kulturændring, samt fremme accept af motion som en del af erhvervsuddannelserne.

Ydermere kan en fremtidig forskning fokusere på at undersøge organisatoriske forskelle på tværs af erhvervsskoler med forskellig geografisk placering. Dette kan bidrage til at opnå indsigt i, hvordan en implementering kan understøttes på en måde, hvor der tages højde for kontekstspecifikke faktorer, idet erhvervsskoler kan have forskellige ressourcer og forudsætninger for at opnå en vellykket implementering af motion.

11. Litteraturliste

- Agger, A., & Tortzen, A. (2015). *Forskningsreview om samskabelse*. Retrieved from <https://centerforborgerdialog.dk/wp-content/uploads/2017/10/forskningsreview-om-co-production.pdf>
- Agger, A., Tortzen, A., & Rosenberg, C. (2018). *Hvilken værdi skaber vi med samskabelse - og hvordan kan den måles og dokumenteres*. Retrieved from <https://centerforborgerdialog.dk/wp-content/uploads/2018/09/Hvilken-v%C3%A6rdi-skaber-vi-med-samskabelse-endelig.pdf>
- Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser, (2018). Retrieved from <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2018/286>
- Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser, (2021). Retrieved from <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/2499>
- Bendtsen, P., Schou, S., Janne, M., & Tolstrup Ungdomsprofilen, S. (2015). *Ungdomsprofilen 2014*. København: Statens Institut for Folkesundhed.
- Børne- og Undervisningsministeriet. (2021). Skolelederen. Retrieved from <https://www.uvm.dk/erhvervsuddannelser/ansvar-og-aktoerer/skolelederen>
- Børne- og Undervisningsministeriet. (2022). Skolens bestyrelse. Retrieved from <https://www.uvm.dk/erhvervsuddannelser/ansvar-og-aktoerer/skolens-bestyrelse>
- Børne- og Undervisningsministeriet. (2023a). Hovedområder og fagretninger. Retrieved from <https://www.uvm.dk/erhvervsuddannelser/uddannelser/overblik/hovedomraader>
- Børne- og Undervisningsministeriet. (2023b). Motion og bevægelse.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 77-101. doi:10.1191/1478088706qp063oa
- Braun, V., & Clarke, V. (2019). Reflecting on reflexive thematic analysis. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 11:4, 589-597. doi:10.1080/2159676X.2019.1628806
- Christiansen, L. B., Clausen, K., Smedegaard, S., & Skovgaard, T. (2021). *A qualitative exploration of implementation, adaptation, and sustainability of a school-based physical activity intervention: Move for well-being in school* SAGE Publications. doi:10.1177/21582440211000053
- Critical Appraisal Skills Programme. (2023). CASP qualitative studies checklist. Retrieved from <https://casp-uk.net/checklists/casp-qualitative-studies-checklist-fillable.pdf>
- Danmarks Statistik. (s.d.). UDDAKT35: Uddannelsesaktivitet på erhvervsfaglige uddannelser efter uddannelse, alder, herkomst, national oprindelse, køn, status og uddannelsesform. Retrieved from <https://www.statistikbanken.dk/statbank5a/selectvarval/define.asp?PLanguage=0&subword=tabel&MainTable=UDDAKT30&PXSId=186010&tablestyle=&ST=SD&buttons=0>
- Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier. (2019). Fuldførelse på erhvervsuddannelserne. Retrieved from <https://deg.dk/files/media/document/Fuldf%C3%B8relsen%20p%C3%A5%20erhvervsuddannelserne.pdf>
- Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier. (s.d.). Erhvervsuddannelser. Retrieved from <https://deg.dk/danske-erhvervsskoler-gymnasier/uddannelserne/erhvervsuddannelser>
- Datatilsynet. (2021). *Vejledning samtykke* Datatilsynet. Retrieved from [https://www.datatilsynet.dk/Media/0/C/Samtykke%20\(3\).pdf](https://www.datatilsynet.dk/Media/0/C/Samtykke%20(3).pdf)

- Datatilsynet. (s.d.a). Grundlæggende om GDPR. Retrieved from <https://www.datatilsynet.dk/hvad-siger-reglerne/vejledning/gdpr-univers-for-smaa-virksomheder/grundlaeggende-om-gdpr>
- Datatilsynet. (s.d.b). Hvad er personoplysninger? Retrieved from <https://www.datatilsynet.dk/hvad-siger-reglerne/grundlaeggende-begreber/hvad-er-personoplysninger>
- EBSCO. (s.d.). Eric. Retrieved from [https://www.ebsco.com/products/research-databases/eric#:~:text=ERIC%20\(Education%20Resources%20Information%20Center,education%20researchers%20of%20all%20kinds](https://www.ebsco.com/products/research-databases/eric#:~:text=ERIC%20(Education%20Resources%20Information%20Center,education%20researchers%20of%20all%20kinds)
- Egholm, L. (2014). *Videnskabsteori - perspektiver på organisationer og samfund. kap. 9 pragmatisme*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Elsevier. (s.d.). Embase - the comprehensive biomedical research database. Retrieved from <https://www.elsevier.com.zorac.aub.aau.dk/solutions/embase-biomedical-research>
- Finansministeriet. (2019). *Økonomisk analyse: Lange arbejdsliv og risiko for nedslidning*. (). Center for holdbarhed og strukturpolitik. Retrieved from https://fm.dk/media/18012/oekonomisk_analyse_lange_arbejdsliv_og_risiko_for_nedslidning_a.pdf
- Fixsen, D. L., Blase, K. A., Naoom, S. F., & Duda, M. A. (2015). *Implementation drivers: Assessing best practices*. National implementation network.
- Gleerup, J., & Egmos, J. (2022). *Fremtidsværkstedet som metode til erkendelse og forandring: Metodologiske erfaringer med kritisk utopisk aktionsforskning* Tidsskrift for arbejdsliv.
- Grüne, E., Popp, J., Carl, J., Semrau, J., & Pfeifer, K. (2022). Examining the sustainability and effectiveness of co-created physical activity interventions in vocational education and training: A multimethod evaluation. *BMC Public Health*, 22(1), 765. doi:10.1186/s12889-022-13133-9
- Hawkins, J., Madden, K., Fletcher, A., Midgley, L., Grant, A., Cox, G., . . . White, J. (2017). Development of a framework for the co-production and prototyping of public health interventions. *BMC Public Health*, 17(689) doi:10.1186/s12889-017-4695-8
- Hong, Q. N., Pluye, P., Fàbregues, S., Bartlett, G., Boardman, F., Cargo, M. & Dagenais, P. (2018). Mixed methods appraisal tool (MMAT) version 2018. Retrieved from http://mixedmethodsappraisaltoolpublic.pbworks.com/w/file/attach/127916259/MMAT_2018_criteria-manual_2018-08-01_ENG.pdf
- Ibsen, B., Høyer-Kruse, J., & Elmoose-Østerlund, K. (2022). *Unge, uddannelse og bevægelsesvaner*. Retrieved from https://explore.openaire.eu/search/result?id=dedup_wf_001::1cd1a59e172679f4c329dd1f6fcbe11a
- Jacobsen, D. I., & Thorsvik, J. (2014). Kapitel 11. forandring af organisationer. *Hvordan organisationer fungerer - en indføring i organisation og ledelse* (pp. 345-359). København: Hans Reitzels Forlag.
- Jensen, C. T., Heinze, C., Andersen, P. K., Bauman, A., & Klinker, C. D. (2022). Mental health and physical activity in vocational education and training schools students: A population-based survey. *European Journal of Public Health*, 32(2), 233-238. doi:10.1093/eurpub/ckab202
- Jensen, H., Møller, S. R., Jezek, A. H., Davidsen, M., Ekholm, O., & Christensen, A. I. (2024). *Danskerne sundhed 2023*. (). København:

- Jensen, J., Jørgensen, H. T., & Volshøj, E. S. (2018). In Jens-Ole Jensen, Henrik Taarsted Jørgensen and Esben Stilund Volshøj (Eds.), *Motion og bevægelse i skolen* Hans Reitzel. Retrieved from <https://motionogbevaegelseiskolen.digi.hansreitzel.dk/?id=1>
- Kantomaa, M. T., Stamatakis, E., Kankaanpää, A., Kajantie, E., Taanila, A., & Tammelin, T. (2016). Associations of physical activity and sedentary behavior with adolescent academic achievement. *Journal of Research on Adolescence*, 26(3), 432-442. doi:10.1111/jora.12203
- Kelly, L. M., & Cordeiro, M. (2020). Three principles of pragmatism for research on organizational processes. *Sage*, 1-10. doi:10.1177/2059799120937242
- Kirchhoff, S., Dadaczynski, K., Pelikan, J. M., Zelinka-Roitner, I., Dietscher, C., Bittlingmayer, U. H., & Okan, O. (2022). Organizational health literacy in schools: Concept development for health-literate schools. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(14), 8795. doi:10.3390/ijerph19148795
- Krogstrup, H. K. (2016). Kapitel 12. evalueringsmodeller - en sammenfatning. *Evalueringsmodeller* (pp. 202-216) Hans Reitzels Forlag.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). *Interview. introduktion til et håndværk* (2nd ed.). København: Hans Reitzels Forlag.
- Ladekjaer, E., Andreasen, G., Papke, F. L., Jensen, O. B., Vive, /., & Trolles Gade, H. (2022). *Unge på vej på arbejdsmarkedet betydningen af fysisk og mental sundhed*
- Lund, H., Juhl, C., Andreasen, J., & Møller, A. (2014). *Håndbog i litteratursøgning og kritisk læsning* Munksgaard.
- Merriam, S. B., & Tisdell, E. J. (2015). *Qualitative research: A guide to design and implementation* (4th ed.) Jossey-Bass. A Wiley Brand.
- Monthan, D. (2022). How to facilitate a workshop in 18 simple steps. Retrieved from <https://howspace.com/blog/how-to-facilitate-a-workshop/>
- Nationalt Center for Etik. (2024). De fire videnskabsetiske principper. Retrieved from <https://videnskabsetik.dk/videnskabsetiske-temaer/de-fire-videnskabsetiske-principper>
- Nutbeam, D., & Muscat, D. M. (2021). Health promotion glossary 2021. *Health Promotion International*, 36(6), 1811. doi:10.1093/heapro/daab067
- Pedersen, J. F., Petersen, K. S., Egilstrød, B., & Overgaard, C. (2020). *Metoder til inddragelse: Af borgere i planlægning, udvikling og implementering af kommunale sundhedsindsatser*. ().
- Petersen, K. S., & Andersen, T. P. (2022). Kapitel 13. interessentinvolvering og samskabelse i interventionsforskning. In K. S. Petersen, H. T. Maindal, L. Ledderer & C. Overgaard (Eds.), *Komplekse interventioner. udvikling, test, evaluering og implementering* (pp. 227-244) Aalborg Universitetsforlag.
- Popp, J., Carl, J., Grüne, E., Semrau, J., Gelius, P., & Pfeifer, K. (2020). Physical activity promotion in german vocational education: Does capacity building work? *Health Promotion International*, doi:10.1093/heapro/daaa014
- Rask, S., Eske, M., Petersen, F., & Hansen, K. (2022). *Danskernes motions- og sportsvaner 2020*. (). IDRÆTTENS ANALYSEINSTITUT. Retrieved from <https://www.idan.dk/media/brgf4e44/baggrundsrapport-final.pdf>
- Rasmussen, L. J. T., & Glăveanu, V. P. (2020). *Pragmatism* Elsevier. doi:10.1016/b978-0-12-809324-5.23599-2

- Renko, E., Knittle, K., Palsola, M., Lintunen, T., & Hankonen, N. (2020). Acceptability, reach and implementation of a training to enhance teachers' skills in physical activity promotion. *BMC Public Health*, 20(1) doi:10.1186/s12889-020-09653-x
- Rosendahl, H., Davidsen, M., Møller, S. R., Ibáñez Román, J. E., Kragelund, K., Christensen, A. I., . . . Ekholm, O. (2022). *Danskernes sundhed: Den nationale sundhedsprofil 2021* Sundhedsstyrelsen. Retrieved from https://explore.openaire.eu/search/result?id=od____3062::7444b81ca07ddbd51aa45acd07b55b15
- Schramm, S., Bramming, M., Davidsen, M., Jensen, H. A. R., & Tolstrup, J. (2023). *Sygdomsbyrden i danmark - risikofaktorer*. (). Sundhedsstyrelsen. Retrieved from <https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2023/Sygdomsbyrden-2023/Risikofaktorer-Sygdomsbyrden-2023.ashx>
- Skivington, K., Matthews, L., Simpson, S. A., Craig, P., Baird, J., Blazeby, J. M., . . . Moore, L. (2021). Framework for the development and evaluation of complex interventions: Gap analysis, workshop and consultation-informed update. *Health Technology Assessment*, 25(57) doi:10.3310/hta25570
- Søndergaard, N. M., Andersen, H. L., Slottved, M., Friche, N., Kollin, M. S., Greve, J., . . . Molloy, R. J. (2017). *Grundforløb på erhvervsuddannelserne efter reformen* Det Nationale Institut for Kommuner og Regioners Analyse og Forskning.
- Szulewicz, T. (2020). Deltagerobservation. In S. Brinkmann, & L. Tanggaard (Eds.), *Kvalitative metoder. en grundbog* (3rd ed., pp. 97-115). København: Hans Reitzels Forlag.
- Till, M., Abu-Omar, K., Ferschl, S., Abel, T., Pfeifer, K., & Gelius, P. (2022). Implementing the capability approach in health promotion projects: Recommendations for implementation based on empirical evidence. *Evaluation and Program Planning*, 95 doi:10.1016/j.evalprogplan.2022.102149
- Trezona, A., Dodson, S., & Osborne, R. H. (2017). *Development of the organisational health literacy responsiveness (org-HLR) framework in collaboration with health and social services professionals* Springer Science and Business Media LLC. doi:10.1186/s12913-017-2465-z
- Vallgård, S., Diderichsen, F., & Jørgensen, T. (2014). *Sygdomsforebyggelse* Munksgaard.
- Voorberg, W. H., Bekkers, V. J. J. M., & Tummers, L. G. (2015). A systematic review of co-creation and co-production: Embarking on the social innovation journey. *Public Management Review*, 17(9), 1333-1357. doi:10.1080/14719037.2014.930505
- WHO. (2022). Physical activity. Retrieved from <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/physical-activity>
- World Health Organization. (1998). *Health promotion glossary*. Switzerland: World Health Organization.
- World Medical Association. (2022). WMA declaration of helsinki - ethical principles for medical research involving human subjects. Retrieved from <https://www.wma.net/policies-post/wma-declaration-of-helsinki-ethical-principles-for-medical-research-involving-human-subjects/>